Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial 3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) **license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով

ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

3263

ՆԱԽԱԿՐԹԱՆՔ

ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

ՅԵՕԹՆԵԱԿՍ ՔԱՌԱՍՈՒՆ

ՅՕՐԻՆԵԱԼ

Ի ՊԷՏՍ ԱԶԳԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑԱՑ

ՄԱՍՆ Ա.

ԵՐՐՈՐԴ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԹԷՈԴՈՍԻԱ,

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ԽԱԼԻՓԵԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆԻ ՀԱՅՈՑ.

1868

491.99-8
Ա-55

y-4- nr 38

2010

2002

ՆԱԽԱԿՐԹԱՆՔ

ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

491.99-8
Ա-55

ՆԱԽԱԿՐԹԱՆՔ

ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

ՅԵՕԹՆԵԱԿՍ ՔԱՌԱՍՈՒՆ

ՅՕՐԻՆԵԱԼ

Ի ՊԷՏՍ ԱԶԳԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑԱՑ

ՄԱՍՆ Ա.

ԵՐՐՈՐԴ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

1007
31388
3685

ԹԷՈԴՈՍԻԱ.

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ԽԱԼԻՊԵԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆԻ ՀԱՅՈՑ.

1868

Գոս. Публ. библиотека ՀՍՍՀ ССРА им. А. Мясникяна

11836

Дозволено Цензурою. С.-Петербургъ, 2-го Октября 1868 года.

ԶԵԿՈՒՑՈՒՄՆ.

Նախակրթանքս այսորիկ յօրինեցան ի դիւրել ուսուցման հայերէն լեզուիս զդասախօսութիւն, եւ մանաւանդ դեռահասակ աշակերտաց զուսումն հայրենի բարբառոյն. քանզի յայտ իսկ են դժուարութիւնքն անհնարինք զորս կրեն աշակերտք առ հասարակ՝ յորժամ մինչեւ ընդելացեալք հայկական բարբառոյս՝ թարգմանութեամբ եւ այլովք պէսպէս կրթութեամբք, սկսանին անդէն յանկարծակի յիմաստասիրական վերլուծութիւնս նորին պարապել: Եւ ո՞վ ոք ոչ գիտիցէ զի քերականութեանն առաւել արդարեւ իմաստասիրութիւն է՝ իբրեւ հետազօտութիւն կազմութեան եւ օրինաց լեզուի, զոր օրինակ եւ տրամաբանութիւնն է իմաստասիրութիւն հետազօտիչ օրինաց խորհրդածութեան եւ դատման:

Ի քառասուն եօթնեակս բաժանեալ զՆախակրթանս զայսոսիկ, եւ զմէն մի յեօթնեկաց ի դասս հինգ բաշխեալ, համարիմք թէ հարկ է զամ մի ողջոյն պարապեցուցանել զմանկտին յուսումն դասուցս այսոցիկ, եւ ապա յամին երկրորդի եւեթ սկիզբն առնել ուսուցանելոյ զառաջին մասն Քերականութեան, որպէս եւ զերկրորդ մասնն յերրորդումն ամի:

Իսկ յեղանակն օգտակարագոյն գործելոյ աշակերտաց զՆախակրթանս զայսոսիկ՝ այսպիսի ինչ է.

Ա. Ուսուցիչն ընթեռնու ի լուր աշակերտաց ի ձայն բարձր եւ յստակ նախ *զբնագիրն*, եւ ապա *զթարգմանութիւն* նորին: Յետ այնորիկ հրամայէ աշակերտաց ընթեռնուլ զնոյին կարգաւ՝ նոյնպէս բարձրաձայն եւ ճշգրիտ առոգանութեամբ: Ապա պատուիրէ նոցա սերտ ի բերան ուսանել զբնագիրն եւ զթարգմանութիւն նորին միանգամայն: — Ի վաղիւ անդր պահանջէ ի միոյ միոյ յաշակերտաց ասել ի բերան զբնագիրն եւ զթարգմանութիւն նորին. եւ ապա տալ նոցա գրել զուսեալսն ի սեաւ տախտակի՝ ի հրահանգս կանոնաց Ուղղագրութեան, եւ զվրիպակսն զոր գործիցեն՝ ուղղէ լու ի լու ամենեցուն՝ հանդերձ պատճառօք:

Բ. Դասն երկրորդ է *ներսողութիւն բառից* եղելոց ի բնագրին. բայց ուսուցիչն պարտի եւ յիւրմէն յաւելուլ ի գրեալսդ զածանցս եւ զպէսպէս փոփոխմունս բառիցն, եւ եթէ հարկ լինիցի՝ այլովք

եւս ռամկական բառիւք պարզաբանել զհայկականսն: Զայս կրթու-թիւն յերկարագոյնս պարտի առնել յորժամ զդասն պահանջիցէ:

Գ. Երրորդ դասն է *կրթութիւն թարգմանութեան* ի գրոց լեզուէ ի ռամկականն. զոր եւ այնպէս սերտ ուսանել պարտին աշակերտք՝ զի համարձակ տացեն պատասխանի. եթէ ի գրոցն լեզու հարցանիցին՝ ռամկօրէն, եւ եթէ ի ռամկականն՝ ի գրոց բարբառ: Իսկ ի տեղիս յորս տաճկականն լեզու ընտելագոյն իցէ աշակերտաց, բարւոք լիցի զթարգմանութիւն հայերէնին պահանջել ի տաճիկ բարբառ, եւ զտաճկերէնին ի հայ:

Դ. Զդասն չորրորդ մարթի մասն համարել երրորդին, վասն որոյ եւ զդասախօսութիւն եւ զկրթութիւնս նորին պարտ է ընդ այնմ առնել: Ի հմտութիւն եւ ի ջանասիրութիւն ուսուցչին է ապաստան՝ յաւելուլ յօրինակսն եւ այլս եւս, եւ կամ զեղեալսն ի սմին յեղափոխել զանազան ձեւովք եւ դարձուածովք՝ առանց խառնելոյ ի նոսին բառս օտարոտիս անծանօթս տակաւին յիշողութեան աշակերտաց:

Ե. Իսկ դասն հինգերորդ, որ է *կրթութիւն գրուցատրութեան*, կարգեալ է յընդելակրթել զմանկտին ոչ միայն ի թարգմանութիւն, այլ եւ ի շարագրածս հայկազեան լեզուիս: Բայց զսա եւս պարտի ուսուցիչն ընդարձակել յինքենէ՝ իմաստս զանազանս քաղելով ի բնագրէն եւ ի պէսպէս դարձուածս յեղաշրջելով զնոսին:

Յայսմ ամենայնի տեսանեն հմուտքն եւրոպական լեզուագիտութեանց՝ զի եւ մեք զՌոպերթսընի անգղիացւոյ ընտրեալ կալաք ըստ կարեւոր մասանցն զոն ուսուցանելոյ մանկտւոյն զլեզուս, խորշելով միայն ի թերութեանց ոճոյ նորա, եւ մանաւանդ ի քերականական վերլուծութեանց: Զիք ինչ երկմտութիւն, զի սովին ոճով, որպէս եւ յիրացն փորձոյ տեսաք, մինչեւ իսկ լրացեալ տարեկան շրջանին՝ այնպէս ընդելանայ մանկտւոյն ուսումն եւ իմացողութիւն գրոցն բարբառոյ, զի եւ քան զպարապեալսն եռամեայ եւ քառամեայ ժամանակաւ ի վարժս քերականութեան՝ ըստ տաժանական հնացեալ սովորութեանն, յստակագոյնս ընթեռնուն եւ առոգանեն սոքա զհայերէնն, եւ իմանան, եւ թարգմանեն, եւ ուղղագրեն եւ շարագրեն եւս. որով եւ պատրաստագոյնք յարդարին ի մտս առնուլ այնուհետեւ զկանոնս քերականութեան՝ իբրու զպատճառս կանխածանօթ ինչ իրաց:

Գ. Ե. Ա.

ՆԱԽԱԿՐԹԱՆՔ

ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

ԵՕԹՆԵԱԿ ԱՌԱՋԻՆ

ԴԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻՐ.

1. Ծառ բարի՝ պտուղ բարի առնէ, եւ ծառ չար պտուղ չար առնէ:
2. Ոչ կարէ ծառ բարի՝ պտուղ չար առնել, եւ ոչ ծառ չար՝ պտուղ բարի առնել:
3. Ի պտղոյ անտի ծառն ճանաչի:
4. Աւասիկ տապար առ արմին ծառոց դնի:
5. Ամենայն ծառ որ ոչ առնէ զպտուղ բարի, հատանի եւ ի հուր արկանի:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

1. Բարի ծառը բարի պտուղ կբերէ, ու չար ծառը չար պտուղ կբերէ:
2. Չկրնար բարի ծառը չար պտուղ բերել, եւ ոչ չար ծառը կրնայ բարի պտուղ բերել:
3. Ծառը պտղէն կճանչցուի:
4. Ահա կացինը ծառերուն արմատին մօտ կեցած է:
5. Ո՛ր ծառն որ բարի պտուղ չբերեր, կը կտրուի ու կրակը կը ձգուի:

ԴԱՍ Բ.

ԲԱՌԱՐԱՆ.

Ծառ բարի. աղէկ ծառ, *էյի աղաճ.*
Ծառ չար. գէշ ծառ, *ֆենա աղաճ.*
Պտուղ. բերք, *մահսուլ, մէյվէ:*
Առնէ. կանէ, կուտայ, կբերէ:
— Առնել. անել, տալ, բերել. *էթմէք:*
— Առնուլ. առնել, *ալմաք:*
Ոչ կարէ. չկրնար, կարող չէ:
— Կարել. կարող լինել, կըրնալ:
Ի պտղոյ. պտուղէն, բերքէն:
Անտի. անկից, անկէ, *օնտան:*
— Աստի. ասկից, *պուրտան:*
— Այտի. ատկից, *շուրտան:*
Ճանաչի. կճանչցուի, *թանըլըր:*
— Ճանաչել. ճանչնալ:
— Ծանեայ. ճանչցայ:
— Ծանօթ. ճանչուոր:
Աւասիկ. ահա, ահա այս տեղ, *իշթէ:*
— Աւադիկ. ահա, ահա այդ տեղ:
— Աւանիկ. ահա, ահա այն տեղ:
Առ արմին. արմատին քով:
— Արմ. արմատ, *քէօք:*
Դնի. կը դրուի, կկենայ, կեցած է:
— Դնել. դնել, *գօյմաք:*
Ամենայն. ամէն, *հէր, հէփի:*
Հատանի. կը կտրուի, *քէսիլիր:*
— Հատանել. կտրել:
Ի հուր. կրակը, կրակին մէջ, *աթէշէ:*
— Հուր. կրակ, *աթէշ:*
Արկանի. կը ձգուի, *աթըլըր:*
— Արկանել. ձգել, նետել:
— Անկանիլ. ընկնիլ, իյնալ:

ԴԱՍ Գ.

Թարգմանութիւն ի գրոց լեզուէ ի ռամկականն.

Ծառ բարի.	Աղէկ ծառ.
Պտուղ բարի առնէ.	Աղէկ պտուղ կբերէ.
Ծառ չար.	Գէշ ծառ:
Պտուղ չար առնէ.	Գէշ պտուղ կբերէ:
Ոչ կարէ.	Չկրնար, կարող չէ:

Ծառ բարի.	Աղէկ ծառը:
Պտուղ չար առնել.	Գէշ պտուղ բերել:
Եւ ոչ ծառ չար (կարէ).	Գէշ ծառն ալ չկրնար:
Պտուղ բարի առնել.	Աղէկ պտուղ բերել:
Ի պտղոյ անտի.	Իւր պտղէն:
Ծառն ճանաչի.	Ծառը կճանչցուի:
Աւասիկ տապար.	Ահա կացինը:
Առ արմին ծառոց դնի.	Ծառերուն արմատին քովը կը դրուի:
Ամենայն ծառ.	Ամէն ծառ:
Որ ոչ առնէ զպտուղ բարի.	Որ աղէկ պտուղ չբերեր:
Հատանի.	Կը կտրուի:
Ի հուր արկանի.	Կրակը կը ձգուի:

ԴԱՍ Դ.

Թարգմ. ի ռամկականէն ի գրոց բարբառ.

Աղէկ ծառը իւր պտղէն կըճանչցուի.	Ծառ բարի ի պտղոյ իւրմէ ճանաչի:
Գէշ ծառը կրակը կըձգուի.	Ծառ չար ի հուր արկանի:
Ամէն ծառ կամ աղէկ է կամ գէշ.	Ամենայն ծառ կամ բարի է եւ կամ չար:
Վա՜յ այն ծառին որ աղէկ պտուղ չբերեր.	Վա՜յ ծառոյ որ ոչ առնէ ըզպտուղ բարի:
Երանի՜ այն ծառին որ աղէկ պտուղ կբերէ.	Երանի՜ ծառոյ որ առնիցէ ըզպտուղ բարի:
Ահա տապարը ծառին քովն է.	Աւասիկ տապար առ ծառոյն դնի:
Ծառը արմատէն կը կտրուի.	Ծառն յարմէն հատանի:

ԴԱՍ Ե.

Կրթութիւն զրուցատրութեան.

Ո՞ է որ առնէ պտուղ բարի.	Ծառ բարի:
Ո՞ է որ առնէ պտուղ չար.	Ծառ չար:

Բարի ծառն ո՞րպիսի պտուղ առնէ. — Պտուղ բարի:

Չար ծառն որպիսի պտուղ առնէ. — Պտուղ չար:

Ծառ բարի կարէ՞ պտուղ չար առնել. — Ոչ կարէ:

Ծառ չար կարէ՞ պտուղ բարի առնել. — Ոչ:

Ծառն ուստի՞ ճանաչի. — Ի պտղոյ անտի:

Զինչ դնի առ արմին ծառոց. — Տապար:

Ո՞ւր դնի տապարն. — Առ արմին ծառոց:

Ո՞ հատանի եւ ի հուր արկանի. — Ամենայն ծառ որ ոչ առնէ ըղ-պտուղ բարի:

Ո՞ւր արկանի ծառն հատեալ. — Ի հուր:

Ընդէ՞ր հատանի ծառն. — Զի ոչ առնէ զպտուղ բարի:

ԵՕԹՆԵԱԿ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԴԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻՐ.

1. Դուք էք աղ երկրի. ապա թէ աղն անհամի՝ իւ յաղիցի: — Ոչ իմիք ազդիցէ այնուհետեւ, բայց եթէ ընկենուլ արտաքս եւ կոխան լինել ի մարդկանէ:

2. Դուք էք լոյս աշխարհի: Ոչ կարէ քաղաք թաքչել որ ի վերայ լերին կայցէ: Եւ ոչ լուցանեն ճրագ եւ դնեն ընդ գրուանաւ, այլ ի վերայ աշտանակի, եւ լոյս տայ ամենեցուն որ ի տանն իցեն:

3. Այնպէս լուսաւորեսցէ լոյս ձեր առաջի մարդկան՝ որպէս զի տեսցեն զգործս ձեր բարիս, եւ փառաւորեսցեն զհայր ձեր որ յերկինս է:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

1. Դուք աշխարհիս աղն էք. իսկ թէ որ աղը իւր համը կորսնցընէ՝ ինչո՞վ պիտի աղուի: — Անկից ետքը ամենեւին բանի չիգար. հապա դուրս կը ձգուի ու անցնող դարձողէն ոտնակոխ կլինի:

2. Դուք աշխարհիս լոյսն էք: Լեռան վրայ կեցած քաղաքը պահուըտիլ չկրնար: Ճրագն ալ չեն վառեր ու ամանի տակ դներ, հապա մոմակալի վրայ (կը դնեն) որ լոյս տայ բոլոր տանը մէջ եղողներուն:

3. Այնպէս լուսաւոր լինի ձեր լոյսը մարդկանց առջեւն որ ձեր բարի գործերը տեսնեն ու փառք տան ձեր հօրը՝ որ երկինքն է:

ԴԱՍ Բ.

Բ Ա Ռ Ա Ր Ա Ն.

Երկրի . երկրիս , աշխարհիս :
— Երկիր . երկիր , աշխարհ :
Անհամի . անհամնայ :
— Անհամիլ . համը կորսնցնել , անհամնալ :
Իւ . ինչո՞վ :
Յաղիցի . պիտի աղուի , պիտի համովնայ :
— Յաղել . աղել , համ տալ :
Ոչ իմիք . եւ ոչ մէկ բանի :
— Ոչինչ . եւ ոչ մէկ բան :
Ազդիցէ . ոյժ կունենայ , բանի կուգայ :
— Ազդել . ոյժ ունենալ . բանի գալ :
Այնուհետեւ . անկից ետեւ , անկէց ետքը :
— Այսուհետեւ . ասկից ետքը :
Ընկենուլ . ձգուիլ , ձգել :
Արտաքս . դուրս , *տըշարը* :
— Արտաքոյ . դուրսը , *տըշարտա* :
Կոխան լինել . կոխուիլ , ոտքի տակ երթալ :
Ի մարդկանէ . մարդոցմէ , մարդիկներէն :
Թաքչել . ծածկուիլ , պահուըտիլ :

— Թաքչիմ․ կպահուըտիմ։
Ի վերայ․ վրան։
Լերին․ լեռան։
— Լեառն․ լեռ, *տաղ*։
— Լերինք․ լեռներ։
Կայցէ․ կեցած լինի, կենայ։
— Կալ․ կենալ։
— Կեալ․ ապրիլ։
Լուցանեն․ կվառեն, կըբռընկցընեն։
— Լուցանել․ վառել, բռընկցընել։
Ճրագ․ ճրագ, *չրաղ*, *մում*։
Գրուան․ աման, չափ։
Այլ․ հապա։
Աշտանակ․ մոմակալ, *շամտան*։
Ամենեցուն․ ամենուն։
— Ամենեքեան․ ամէնքը։

Ի տան․ տանը մէջ, *էվտէ*։
— Ի տանէ․ տնէն, *էվտէն*։
Իցեն․ գտնուին, լինին։
Լուսաւորեսցէ․ լոյս տայ, լուսաւորէ։
— Լուսաւորել․ լոյս տալ։
Առաջի․ առջեւը, *կօնիւնտէ*։
— Առաջին․ առջինը, *իլք*։
Տեսցեն․ տեսնեն։
— Տեսանել․ տեսնել։
Զգործս․ գործերը։
Փառաւորեսցեն․ փառաւորեն, փառք տան։
— Փառաւորել․ փառք տալ։
Զհայր․ հայրը։
— Ի հօրէ․ հօրմէն։
Յերկինս․ երկինքը։
— Երկին․ երկինք։

ԴԱՍ Գ․

Թարգմ․ ի գրոց լեզուէ ի ռամկականն․

Դուք էք աղ երկրի․	Դուք աշխարհի աղն էք։
Ապա թէ աղն անհամի․	Հապա թէ որ աղը անհամնայ։
Ի՞ւ յաղիցի․	Ինչո՞վ պիտի աղուի։
Ոչ ինչ ազդիցէ այնուհետեւ։	Ամենեւին բանի չիգար անկէց ետքը։
Բայց եթէ ընկենուլ արտաքս․	Բայց եթէ դուրս ձգուիլ։
Կոխան լինել ի մարդկանէ․	Մարդկանց ոտքին տակը երթալ։
Դուք էք լոյս աշխարհի․	Դուք աշխարհիս լոյսն էք։
Ոչ կարէ թաքչել․	Չկրնար ծածկուիլ։
Քաղաք որ ի վերայ լերին կայցէ։	Լեռան վրայ կեցած քաղաքը։
Ոչ լուցանեն ճրագ․	Ճրագ չեն վառեր։

Ոչ դնեն ընդ գրուանաւ․	Չեն դներ ամանի տակ։
Այլ ի վերայ աշտանակի․	Հապա մոմակալի վրայ։
Լոյս տայ ամենեցուն․	Լոյս կուտայ ամենուն։
Որ ի տանն իցեն․	Որ տանը մէջ են։
Այնպէս լուսաւորեսցէ լոյս ձեր․	Այնպէս թող փայլի ձեր լոյսը։
Առաջի մարդկան․	Մարդկանց առջեւը։
Որպէս զի տեսցեն զգործս ձեր բարիս․	Որ տեսնեն ձեր բարի գործերը։
Փառաւորեսցեն զհայր ձեր․	Փառք տան ձեր հօրը։
Որ յերկինս է․	Որ երկինքն է։

ԴԱՍ Դ․

Թարգմ․ ի ռամկականէն ի գրոց լեզու․

Աղը կանհամնայ, ու բանի չիգար․	Աղն անհամի եւ ոչ ինչ ազդէ։
Աղը դուրս ձգուեցաւ ու ոտքի տակ գնաց․	Աղն ընկեցաւ արտաքս եւ կոխան եղեւ։
Ճրագը ինչո՞վ կվառեն․	Ի՞ւ լուցանեն ճրագ։
Աշտանակի վրայ կեցած ճրագը լոյս կուտայ ամենուն․	Ճրագ որ ի վերայ աշտանակի կայցէ՝ լոյս տայ ամենեցուն։
Ամանին տակը պահուըտիլ․	Ընդ գրուանաւ թաքչել։
Տանը մէջ եղող մարդկանց առջեւը․	Առաջի մարդկան որ ի տանն իցեն։
Աղէկ ծառը ամէնքը կըփառաւորեն․	Ամենեքեան փառաւորեն զծառ բարի։
Ծառը չկրնար ամանի տակ ծածկուիլ․	Ոչ կարէ ծառն թաքչել ընդ գրուանաւ։
Ահա ճրագը մոմակալի վրայ է․	Աւասիկ ճրագն ի վերայ աշտանակի դնի։
Ձեր հայրը երկինքն է․	Հայրն ձեր յերկինս է։

ԴԱՍ Ե.

Կրթութիւն զրուցատրութեան.

Զի՞նչ էք դուք.	Աղ երկրի: — Լոյս աշխարհի:
Զի՞նչ լինի աղն.	Անհամի:
Անհամեալ աղն զի՞նչ լինի.	Ոչ իմիք ազդէ:
Ո՞ւր ընկենու աղն անհամեալ.	Արտաքս:
Զի՞նչ լինի այնուհետեւ.	Կոխան լինի ի մարդկանէ:
Ո՞ր քաղաք ոչ կարէ թաքչել.	Որ ի վերայ լերին կայցէ:
Զի՞նչ լուցանեն ի տան.	Ճրագ:
Ո՞ւր դնի ճրագն.	Ոչ ընդ գրուանաւ, այլ ի վերայ աշտանակի:
Զի՞նչ առնէ ճրագն որ ի վերայ աշտանակի կայցէ.	Լոյս տայ ամենեցուն որ ի տանն իցեն:
Ո՞յր առաջի պարտի լուսաւորել լոյս մեր.	Առաջի մարդկան:
Ո՞րպէս պարտի լուսաւորել.	Որպէս զի տեսցեն մարդիկ ըզգործս մեր բարիս:
Զո՞ պարտին փառաւորել մարդիկ.	Զհայր մեր:
Ո՞ւր է հայրն մեր.	Յերկինս է:

ԵՕԹՆԵԱԿ ԵՐՐՈՐԴ

ԴԱՍ Ա.

Բ Ն Ա Գ Ի Ր.

1. Յորժամ առնիցես ողորմութիւն, մի հարկաներ փող առաջի քո, որպէս կեղծաւորքն առնեն ի ժողովուրդս եւ ի հրապարակս, որպէս զի փառաւորեսցին ի մարդկանէ: Ամէն ասեմ ձեզ, այն իսկ են վարձք նոցա:

2. Այլ դու յորժամ ողորմութիւն առնիցես, մի գիտասցէ ձախ քո զինչ գործէ աջ քո. որպէս զի եղիցի ողորմութիւն քո ի ծածուկ. եւ հայրն քո որ տեսանէ ի ծածուկ՝ հատուսցէ քեզ յայտնապէս:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

1. Ողորմութիւն տուած ատենդ՝ առջեւէդ փող զարնել մի տար, ինչպէս որ կեղծաւորները կանեն ժողովարաններու եւ հրապարակներու մէջ՝ որ մարդկանցմէ փառաւորուին: Իրաւ կասեմ ձեզի որ անոնց վարձքն ալ այն է:

2. Իսկ դուն երբոր ողորմութիւն տաս, այն կերպով տուր որ աջ ձեռքիդ ինչ արածը ձախ ձեռքդ չիմանայ. այնպէս որ ողորմութիւնդ ծածուկ լինի, եւ քու հայրդ որ ծածուկը կտեսնէ՝ անոր հատուցումը յայտնապէս կանէ քեզի:

ԴԱՍ Բ.

Բ Ա Ռ Ա Ր Ա Ն.

Յորժամ . երբոր :	Մի հարկաներ . մի զարներ :
— Յայնժամ . այն ատեն :	— Հարկանել . զարնել :

— Եհար . զարկաւ :
— Հա՛ր . զա՛րկ :
Փող . փող, *պօռու* :
— Դրամ . փող, ստակ, *աք-ճէ* :
Որպէս . ինչպէս, ինչպէս որ :
— Ո՞րպէս . ի՞նչպէս, ի՞նչ կերպով :
Կեղծաւորքն . կեղծաւորները :
— Կեղծաւոր . խաբեբայ, երկու երեսեն :
— Կեղծ . շինծու, սուտ :
Ի ժողովուրդս . ժողովարաններու մէջ :
— Ժողովուրդ. ժողվուած մարդիկ, ժողովարան :
Ի հրապարակս . հրապարակներու մէջ :
— Հրապարակ . *մէյտան* :
— Հրապարակել . դուրս հանել :
Փառաւորեսցին . փառաւորուին :
— Փառաւորիլ . փառաւորուիլ, փառք վաստըկիլ :

Ամէն . յիրաւի, իրաւ, այնպէս լինի :
Մի գիտասցէ . թող չգիտնայ, չիմանայ :
— Գիտել . գիտնալ, իմանալ :
— Գիտասջիր . գիտցի՛ր :
Ձախ . *սօլ*, *սօլ* ձեռք :
— Ձախակողմեան . ձախ կողմինը :
Գործէ . կընէ, կանէ :
— Գործել . անել :
Աջ . *սաղ*, *սաղ* ձեռք :
— Աջակողմեան . աջ կողմինը :
Ի ծածուկ . գաղտուկ :
— Ծածուկ . ծածկուած, անյայտ :
— Ծածկել . ծածկել, պահել :
Հատուսցէ . կվճարէ, կուտայ :
— Հատուցանել . վճարել :
— Հատո՛ . վճարէ :
Յայտնապէս . յայտնի կերպով :
— Յայտնի . բաց, որ ծածուկ չէ :
— Յայտնել . բանալ, դուրս հանել, իմացընել :

ԴԱՍ Գ.

Թարգմ. ի գրոց լեզուէ ի ռամկականն .

Յորժամ առնիցես ողորմութիւն .	Երբոր ողորմութիւն անես :
Մի հարկաներ փող .	Փող մի զարներ :
Առաջի քո .	Քու առջեւդ, առջեւէդ :
Որպէս կեղծաւորքն առնեն .	Ինչպէս որ կեղծաւորները կանեն:
ի ժողովուրդս եւ ի հրապարակս .	Ժողովարաններու ու հրապարակներու մէջ :
Որպէս զի փառաւորեսցին ի մարդկանէ .	Որպէս զի փառաւորուին մարդկանց առջեւը :
Ամէն ասեմ ձեզ .	Իրաւ կասեմ ձեզի :
Այն իսկ են վարձք նոցա .	Նոցա վարձքն ալ այն է :
Այլ դու յորժամ ողորմութիւն առնիցես .	Հապա դուն երբոր ողորմութիւն անես :
Մի գիտասցէ ձախ քո .	Չիմանայ ձախ ձեռքդ :
Զինչ գործէ աջ քո .	Ինչ որ կանէ աջ ձեռքդ :
Որպէս զի եղիցի ողորմութիւն քո ի ծածուկ .	Որպէս զի քու ողորմութիւնդ ծածուկ լինի :
Հայրն քո որ տեսանէ ի ծածուկ .	Քու հայրդ որ կըտեսնէ ծածուկ :
Հատուսցէ քեզ յայտնապէս .	Կըվճարէ քեզի յայտնի կերպով :

ԴԱՍ Դ.

Թարգմ. ի ռամկականէն ի գրոց լեզու.

Ողորմութիւն տուած ատենդ .	Յորժամ առնիցես ողորմութիւն :
Առջեւէդ փող զարնել մի տար .	Մի հարկաներ փող առաջի քո :
Ինչպէս որ կեղծաւորները կանեն.	Որպէս կեղծաւորքն առնեն :
Ժողովարաններու մէջ .	Ի ժողովուրդս :
Հրապարակներու մէջ .	Ի հրապարակս :
Մարդկանցմէ փառաւորուելու մտքով .	Որպէս զի փառաւորեսցին ի մարդկանէ :
Իրաւ կասեմ ձեզի .	Ամէն ասեմ ձեզ :
Նոցա վարձքը այն է .	Այն իսկ են վարձք նոցա .
Իսկ դուն որ ողորմութիւն տաս .	Այլ դու յորժամ ողորմութիւն առնիցես :
Աջ ձեռքիդ արածը ձախդ չիմանայ .	Մի գիտասցէ ձախ քո զինչ գործէ աջ քո :
Այնպէս որ ողորմութիւն տուածդ ծածուկ լինի .	Որպէս զի եղիցի ողորմութիւն քո ի ծածուկ :

Ծածուկը տեսնող հայրդ.	Հայրն քո որ տեսանէ ի ծածուկ:
Հատուցումը յայտնի կերպով անէ քեզի.	Հատուսցէ քեզ յայտնապէս:

ԴԱՍ Է.

Կրթութիւն զրուցատրութեան.

Ե՞րբ չիցէ ինձ պարտ փող հարկանել առաջի իմ.	Յորժամ ողորմութիւն առնիցես:
Զի՞նչ ոչ պարտիմ հարկանել.	Փող:
Ո՞յք իցեն որք փող հարկանեն առաջի իւրեանց.	Կեղծաւորքն:
Ո՞ւր հարկանեն զփողն.	Ի ժողովուրդս եւ ի հրապարակս:
Ընդէ՞ր փող հարկանիցեն.	Որպէս զի փառաւորեսցին ի մարդկանէ:
Ուստի՞ կամին փառաւորիլ.	Ի մարդկանէ:
Զի՞նչ իցեն վարձք այնպիսեացն.	Այն իսկ են վարձք նոցա՛ զի փառաւորին ի մարդկանէ:
Ո՞րպէս պարտ իցէ լինել ողորմութեանն.	Ի ծածուկ:
Ո՞րչափ ի ծածուկ պարտ իցէ առնել զողորմութիւն.	Այնպէս զի ոչ գիտասցէ ձախ քո զինչ գործէ աջ քո:
Ո՞վ հատուսցէ ինձ ընդ ողորմութեանն զոր առնեմ.	Հայրն քո որ տեսանէ ի ծածուկ:
Ո՛րպէս հատուսցէ հայրն իմ երկնաւոր.	Յայտնապէս:

ԵՕԹՆԵԱԿ ՉՈՐՐՈՐԴ

ԴԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻՐ.

1. Հայր մեր որ յերկինս, սուրբ եղիցի անուն քո. եկեսցէ արքայութիւն քո. եղիցին կամք քո որպէս յերկինս եւ յերկրի:

2. Զհաց մեր հանապազորդ տուր մեզ այսօր. եւ թող մեզ զպարտիս մեր, որպէս եւ մեք թողումք մերոց պարտապանաց:

3. Եւ մի տանիր զմեզ ի փորձութիւն, այլ փրկեա զմեզ ի չարէ: Զի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս. ամէն:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

1. Ո՛վ հայր մեր՝ որ երկինքն ես, օրհնեալ լինի քո անունդ. քո կամքդ լինի երկրիս վրայ՝ ինչպէս որ կլինի երկինքը:

2. Մեր ամէն օրուան հացը տուր մեզի այսօր, եւ թող մեզի մեր պարտքերը՝ ինչպէս որ մենք ալ մեզի պարտք ունեցողներուն պարտքերը կթողումք:

3. Փորձանքի մէջ ալ մի՛ ձգեր զմեզ, հապա ամէն չար բանէ փրկէ զմեզ: Վասն զի թագաւորութիւն, ոյժ, փառք, ամէնն ալ քուկդ են յաւիտեան. ամէն:

ԴԱՍ Բ.

Բ Ա Ռ Ա Ր Ա Ն.

Յերկինս . երկինքը, երկնքին մէջ :
— Յերկնից . երկնքէն :
Սուրբ . մաքուր, ազնիւ, օրհնուած :
Եղիցի . լինի, ըլլայ :
— Եղեւ . եղաւ :
— Եղեալ . եղած :
Եկեսցէ . թող գայ :
— Եկ . եկուր, արի :
— Եկն . եկաւ :
— Եկին . եկան :
— Եկից . գամ, պիտի գամ :
Արքայութիւն . թագաւորութիւն, տէրութիւն :
— Արքայ . թագաւոր :
— Արքունի . թագաւորական :
Հանապազորդ . ամէն օրուան, ամէն ատենի :
— Հանապազ. միշտ, ամէն ատեն:

Պարտիք . պարտք :
— Ընդ պարտեօք . պարտքի տակ :
Պարտապան . պարտքի տէր, պարտք ունեցող :
Փորձութիւն . փորձանք, փորձուելու առիթ :
— Փորձել . փորձ անել, փորձութեան կամ փորձանքի մէջ ձգել :
Փրկել . ազատել :
— Փրկիչ . ազատող :
— Փրկութիւն . ազատութիւն :
Զօրութիւն . ոյժ .
— Զօրել . ոյժը հասնիլ :
— Զօրեղ . զօրաւոր :
Փառք . փառաւորութիւն, մեծութիւն :
Յաւիտեանս . անվախճան ժամանակով :
Ամէն . յիրաւի, այնպէս է, այնպէս լինի :

ԴԱՍ Գ.

Թարգմ. ի գրոց լեզուէ ի ռամկականն.

Հայր մեր.	Մեր հայրը:
Որ յերկինս.	Որ երկինքն ես :
Սուրբ եղիցի.	Սուրբ լինի:
Անուն քո.	Քու անունդ :
Եկեսցէ արքայութիւն քո.	Թող գայ քու թագաւորութիւնդ:
Եղիցին կամք քո.	Թող լինի քու կամքդ :

Որպէս յերկինս .	Ինչպէս երկինքը :
Եւ յերկրի .	Երկրիս վրան եւս :
Զհաց մեր հանապազորդ .	Մեր ամէն օրուան հացը :
Տուր մեզ այսօր .	Տուր մեզի այսօր :
Եւ թող մեզ .	Ու թող մեզի :
Զպարտիս մեր .	Մեր պարտքերը :
Որպէս եւ մեք թողումք .	Ինչպէս մենք ալ կթողումք :
Մերոց պարտապանաց .	Մեզի պարտք ունեցողներուն :
Մի տանիր զմեզ ի փորձութիւն .	Մի ձգեր զմեզ փորձութեան մէջ :
Այլ փրկեա զմեզ ի չարէ .	Հապա ազատէ զմեզ չարէն :
Զի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս . ամէն .	Վասն զի քուկդ է թագաւորութիւնը, ոյժը, փառքը յաւիտեան . ամէն :

ԴԱՍ Դ.

Թարգմ. ի ռամկականէն ի գրոց բարբառ.

Մեր հայրը երկինքն է .	Հայր մեր յերկինս է:
Նորա անունը սուրբ է .	Անուն նորա սուրբ է:
Նորա կամքը կլինի երկինքն ու երկրիս վրայ .	Կամք նորա լինին յերկինս եւ յերկրի :
Նա կուտայ մեզի մեր ամէն օրուան հացը .	Նա տայ մեզ զհաց մեր հանապազորդ:
Մեր պարտքերը մեզի կթողու .	Թողու մեզ զպարտիս մեր :
Մենք ալ մեզի պարտք ունեցողներուն պարտքերը պիտի թողումք .	Եւ մեք պարտիմք թողուլ մերոց պարտապանաց :
Աստուած զմեզ փորձանքի մէջ չձգէ .	Մի տարցի զմեզ Աստուած ի փորձութիւն :
Աստուած է մեզ չարէն ազատողը .	Աստուած է որ փրկէ զմեզ ի չարէ :
Վասն զի ամէն ոյժ եւ փառք իրենն է յաւիտեան .	Վասն զի նորա է զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս :

1007/31388
3625
Гос. Публ. Библиотека ССРА им. А. Мясникяна

ԴԱՍ Է.

Կրթութիւն զրուցատրութեան.

Ո՞ւր է հայրն մեր.
Զիա՞րդ կոչեմք մեք զԱստուած.
Զի՞նչ խնդրեմք ի նմանէ.
Վասն արքայութեան նորա զի՞նչ
 ասեմք.
Ո՞յր կամք պարտին լինել յերկրի.
Ո՞րպէս.
Զո՞ր նիւթական հայցուած առ-
 նեմք յԱստուծոյ.
Զո՞ր հաց.
Ե՞րբ կամ վասն ո՞րքան ժամա-
 նակի հայցեմք զհացն.
Զի՞նչ խնդրեմք յԱստուծոյ թո-
 ղուլ մեզ.
Ո՞րպէս խնդրեմք թողուլ.
Ցի՞նչ խնդրեմք չտանել զմեզ.
Եւ ուստի՞ փրկել.
Զայս ամենայն ո՞րպիսի յուսով
 եւ հաւատով հայցեմք.

Յերկինս է:
Հայր մեր:
Զի սուրբ եղիցի անուն նորա:
Զի եկեսցէ ի վերայ մեր:
Հօրն մերոյ որ յերկինս է:
Որպէս լինին յերկինս:
Հայցեմք զհաց մեր:
Զհանապազորդ:
Տուր մեզ, ասեմք, այսօր:
Զպարտիս մեր:
Որպէս եւ մեք թողումք մերոց
 պարտապանաց:
Ի փորձութիւն:
Ի չարէ:
Զի հաւատամք թէ նորա է ար-
 քայութիւն եւ զօրութիւն եւ
 փառք յաւիտեանս:

31388

ԵՕԹՆԵԱԿ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ

ԴԱՍ Ա.

Բ Ն Ա Գ Ի Ր.

1. Զի՞ տեսանես զշիւղ յական եղբօր քո, եւ ի քում ական զգերանդ ոչ նշմարես. կամ զիա՞րդ ասես ցեղբայր քո, թող հանից զշիւղդ յականէ քումմէ. եւ ահաւադիկ ի քում ական գերան կայ:

2. Մի՛ տայք զսրբութիւն շանց, եւ մի՛ արկանէք զմարգարիտս ձեր առաջի խոզաց. զի մի՛ առ ոտն կոխեսցեն զնոսա, եւ դարձեալ երգիծուցանիցեն զձեզ:

3. Մտէք ընդ նեղ դուռն. քանզի ընդարձակ է դուռնն եւ համարձակ ճանապարհն որ տանի ի կորուստ, եւ բազումք են որ մտանեն ընդ նա:

4. Քանի՛ անձուկ է դուռնն եւ նեղ ճանապարհն որ տանի ի կեանս, եւ սակաւք են որ գտանեն զնա:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

1. Ինչո՞ւ համար եղբօրդ աչքին մէջ շիւղը կտեսնես, ու քու աչքիդ մէջ եղած գերանին չես նայիր. կամ թէ ի՞նչպէս կասես եղբօրդ թէ թող աչքիդ մէջի շիւղը հանեմ, մինչդեռ քու աչքիդ մէջ գերան կայ:

2. Սուրբ բանը շներուն մի՛ տաք, ու ձեր մարգրիտները խոզերուն առջեւը մի՛ ձգէք, որպէս զի ոտքի տակ չկոխկրտեն զանոնք ու չդառնան չպատռեն զձեզ:

3. Նեղ դռնէն մտէք. վասն զի դէպ ի կորուստ տանող դուռը լայն ու արձակ, ու ճամբան բաց է, եւ անկից մտնողները խիստ շատ են:

4. Ո՛րքան նեղ է դէպ ի կեանքը տանող դուռն ու ճամբան, եւ զայս գտնողները խիստ քիչ են:

ԴԱՍ Բ.

ԲԱՌԱՐԱՆ.

Զի՞. ինչ, ինչու:	— Ոտն. ոտք:
— Զի՞ է զի. ինչէ՞ն է որ:	Կոխեսցեն. կոխեն:
— Զի. վասն զի, *զէրէ*:	— Կոխել. կոխել, *պասմագ*:
Շիւղ. ճիղ, *չէօփ*:	Դարձեալ. ետ դառնալով:
Ակն. աչք:	Ցականէ. աչքէ:
— Ցականդ. աչքիդ մէջ:	Երգիծուցանիցեն. պատռեն:
Գերան. մարդակ, *տիրէք*:	— Երգիծուցանել. պատռել:
Ոչ նշմարես. չես տեսներ:	Քանզի. վասն զի, ինչու որ:
— Նշմարել. տեսնել:	Ընդարձակ. լայն ու արձակ:
Զիա՞րդ. ի՞նչպէս:	Համարձակ. ազատ, բաց:
Ասես. կասես:	Ճանապարհ. ճամբայ:
Ցեղբայր քո. եղբօրդ:	Տանի. կտանի:
— Եղբայր. եղբայր, աղբար:	Ի կորուստ. կորսուելու:
Հանից. հանեմ:	— Կորուստ. կորսուիլը:
Զշիւղդ. այդ շիւղը:	Բազումք. շատ մարդիկ:
Սրբութիւն. սուրբ բան:	Քանի՜. ո՜րքան, ի՜նչպէս:
Մի՛ արկանէք. մի՛ ձգէք:	Անձուկ. նեղ:
Զմարգարիտս. մարգրիտները:	Ի կեանս. դէպ ի կեանքը:
— Մարգարիտ. մարգրիտ:	Սակաւք. քիչ մարդիկ:
Խոզաց. խոզերու:	Գտանեն. կը գտնեն:
— Խոզ. *տօմուզ*:	— Գտանել. գտնել:
Առ ոտն. ոտքի տակ.	

ԴԱՍ Գ.

Թարգմ. ի գրոց լեզուէ ի ռամկականն.

Զի՞ տեսանես զշիւղ.	Ինչու կտեսնես շիւղը:
Ցական եղբօր քո.	Քու եղբօրդ աչքին մէջ:
Ի քում ականդ.	Քու աչքիդ մէջ:
Զգերանդ ոչ նշմարես.	Այդ գերանը չես տեսներ:
Կամ զիա՞րդ ասես ցեղբայր քո.	Կամ թէ ի՞նչպէս կասես եղբօրդ:

Թող հանից զշիւղդ.	Թող հանեմ այդ շիւղը:
Ցականէ քումմէ.	Քու աչքէդ:
Ահաւասիկ ի քում ականդ գերան կայ.	Ահա քու աչքիդ մէջ գերան կայ:
Մի՛ տայք զսրբութիւն շանց.	Սուրբ բանը մի՛ տաք շներու:
Մի՛ արկանէք զմարգարիտս ձեր առաջի խոզաց.	Մի՛ ձգէք ձեր մարգրիտները խոզերու առջեւ:
Զի մի՛ առ ոտն կոխեսցեն զնոսա.	Որպէս զի ոտքի տակ չկոխեն զանոնք:
Եւ դարձեալ երգիծուցանիցեն զձեզ.	Ու դառնան պատռեն զձեզ:
Մտէք ընդ նեղ դուռն.	Մտէք նեղ դռնէն:
Քանզի ընդարձակ է դուռնն.	Վասն զի լայն ու արձակ է այն դուռը:
Եւ համարձակ (է) ճանապարհն.	Ու բաց է այն ճամբան:
Որ տանի ի կորուստ.	Որ կտանի դէպ ի կորուստ:
Բազումք են որ մտանեն ընդ նա.	Շատւոր են անոնք որ կը մտնեն անկից:
Քանի՜ անձուկ է դուռնն.	Ո՛րքան նեղ է այն դուռը:
Եւ նեղ (է) ճանապարհն.	Ու նեղ է այն ճամբան:
Որ տանի ի կեանս.	Որ կտանի դէպ ի կեանքը:
Սակաւք են որ գտանեն զնա.	Քիչւոր են անոնք որ կը գտնեն զայն:

ԴԱՍ Դ.

Թարգմ. ի ռամկականէն ի գրոց լեզու.

Ինչու կը մտնես նեղ ճամբէն.	Զի՞ մտանես ընդ նեղ ճանապարհն:
Եղբօրդ աչքին մէջ շիւղ կայ.	Ցական եղբօր քո շիւղ կայ:
Ի՞նչպէս կասես եղբօրդ.	Զիա՞րդ ասես ցեղբայր քո:
Աչքէդ գերանը հանեմ.	Հանից զգերանդ յականէ քումմէ:
Ձեր մարգրիտները շներուն մի՛ տաք.	Մի՛ տայք զմարգարիտս ձեր շանց:
Խոզերը սուրբ բանը ոտքի տակ կառնեն.	Խոզք առ ոտն կոխեն զսրբութիւն:

Շները զձեզ կրպատռտեն. — Շունք երգիծուցանեն զձեզ:
Նեղ ճամբան դէպ ի կեանք կտանի. — Նեղ ճանապարհն տանի ի կեանս·
Ընդարձակ դռներն մտնողները շատ են. — Բազումք են որ մտանեն ընդ ընդարձակ դուռն:
Նեղ դուռը գտնողները քիչ են. — Սակաւք են որ գտանեն զանձուկ դուռնն:

ԴԱՍ Ե.

Կրթութիւն զրուցատրութեան.

Զինչ տեսանես յական եղբօր քո.	Զշիւղ:
Զինչ կայ ի քում ական.	Գերան:
Ընդէր կամիս հանել զշիւղն յականէ եղբօր քո:	Առ կեղծաւորութեան:
Ո՞ւմ չիցէ պարտ տալ զսրբութիւն.	Շանց:
Զինչ չիցէ պարտ արկանել առաջի խոզաց.	Զմարգարիտս մեր:
Ընդէր չիցէ պարտ արկանել առաջի խոզաց զմարգարիտս մեր.	Զի մի առ ոտն կոխեսցեն զնոսա:
Զինչ կարեն առնել ընդ մեզ խոզք.	Կարեն դառնալ եւ երգիծուցանել զմեզ:
Ուստի պարտ իցէ մեզ մտանել.	Ընդ նեղ դուռն:
Ո՞ր դուռն տանի ի կորուստ.	Ընդարձակ դուռնն եւ համարձակ ճանապարհն:
Եւ ո՞րն տանիցի ի կեանս.	Անձուկ դուռնն եւ նեղ ճանապարհն:
Ո՞յք իցեն որ մտանեն ընդ ընդարձակ դուռնն.	Բազումք:
Ո՞յք իցեն որ գտանեն զանձուկ դուռնն.	Սակաւք:

ԵՕԹՆԵԱԿ ՎԵՑԵՐՈՐԴ

ԴԱՍ Ա.

Բ Ն Ա Գ Ի Ր.

1. Գան ի Բեթսայիդա, եւ ածեն առաջի նորա կոյր մի, եւ աղաչէին զնա զի մերձեսցի ի նա:

2. Եւ առեալ զձեռանէ կուրին՝ եհան արտաքոյ շինին, եթուք յաչս նորա եւ ձեռն եդ ի վերայ նորա, եւ հարցանէր զնա թէ տեսանիցէ ինչ:

3. Բացաւ եւ ասէ. Տեսանեմ զմարդիկս զի շրջին՝ իբրեւ զծառս:

4. Դարձեալ եդ ձեռս ի վերայ աչաց նորա. եբաց եւ տեսանէր. ողջացաւ եւ տեսանէր համարձակ զամենայն:

5. Արձակեաց զնա ի տուն իւր եւ ասէ. Երթ ի տուն քո. եւ յորժամ ի շէնն մտանիցես, մի ումեք ասիցես ի շինին:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

1. Երբոր Բեթսայիդա գեղն եկան, կոյր մի բերին առջեւն ու կաղաչէին որ դպչի անոր:

2. Նա բռնեց կուրին ձեռքէն, հանեց զինքը գեղէն դուրս, աչքին վրայ թուք արաւ, ձեռքը վրան դրաւ ու հարցուց, Բան մը կտեսնես թէ չէ:

3. Կուրին աչքը բացուեցաւ, Այս քալող մարդիկը ծառերու պէս կտեսնեմ, ասաց:

4. Նորէն դրաւ ձեռքը անոր աչքին վրայ. բացուեցաւ ու սկսաւ նայիլ. առողջացաւ, ու ամէն բան համարձակ կտեսնէր:

5. Յիսուս այն կոյրը տուն ճամբեց ու ասաց. Տունդ գնա, ու երբոր գեղը մտնես, գեղին մէջ մէկու մը բան չասես:

ԴԱՍ Բ.

Բ Ա Ռ Ա Ր Ա Ն.

Գան. կուգան:
— Եկին. եկան:
— Եկայք. եկէք:
Ածեն. կբերեն:
— Ածել. բերել:
— Էած. բերաւ:
Կոյր. *քէօր*:
— Կուրանալ. կուրնալ:
Աղաչէին. կաղաչէին, կը խընդրէին:
Մերձեսցի. մօտիկնայ, դպչի:
— Մերձենալ. մօտենալ, դըպչիլ:
Ի նա. անոր:
Առեալ. առած:
— Առնուլ. բռնել:
— Էառ. առաւ, բռնեց:
Եհան. հանեց:
Արտաքոյ. դուրս:
Շինին. գեղին:
— Շէն. գեղ:
Եթուք. թքաւ, թուք արաւ:
— Թքանել. թքնել, թուք անել:
Յաչս. աչքը, աչքին վրայ:
— Աչօք բացօք. բաց աչքով:
Ձեռն. ձեռք:
Եդ. դրաւ:
— Եդին. դրին:
Տեսանիցէ՞. կտեսնէ՞:
Ինչ. բան մը:
Բացաւ. բացուեցաւ:
— Եբաց. բացաւ:
Շրջին. կքալեն:
— Շրջել. քալել, պտըտիլ:
Իբրեւ. պէս:
— Իբրեւ զծառս. ծառերու պէս:
Ողջացաւ. առողջացաւ, աղէկցաւ:
— Ողջանալ. աղէկնալ:
Համարձակ. առանց նեղութեան:
Արձակեաց. յուղարկեց, ճամբեց:
— Արձակել. յուղարկել, ճամբել:
Երթ. գնա:
— Երթայք. գնացէք:
— Չոքաւ. գնաց:
Մտանիցես. մտնես:
— Մուտ. մտիր:
Ումեք. մէկու մը:
— Ոք. մէկը:
Ի շինին. գեղին մէջ:

ԴԱՍ Գ.

Թարգմ. ի գրոց լեզուէ ի ռամկականն.

Գան ի Բեթսայիդա.	Կուգան Բեթսայիդա:
Ածեն առաջի նորա կոյր մի.	Կբերեն անոր առջեւը կոյր մի:
Աղաչէին զնա.	Կաղաչէին զինքը, կաղաչէին անոր:
Զի մերձեսցի ի նա.	Որ դպչի անոր:
Առեալ զձեռանէ կուրին.	Բռնեց կուրին ձեռքէն:
Եհան արտաքոյ շինին.	Հանեց գեղէն դուրս:
Եթուք յաչս նորա.	Թքաւ անոր աչքին վրայ:
Ձեռն եդ ի վերայ նորա.	Ձեռքը դրաւ անոր վրայ:
Հարցանէր զնա թէ տեսանիցէ՞ ինչ.	Կհարցընէր անոր թէ բան մի կտեսնէ՞:
Բացաւ եւ ասէ.	Աչքը բացուեցաւ ու ասաց:
Տեսանեմ զմարդիկս զի շրջին.	Կտեսնեմ այս մարդիկը որ կըքալեն:
Իբրեւ զծառս.	Ծառերու պէս:
Դարձեալ եդ ձեռս ի վերայ աչաց նորա.	Նորէն դրաւ ձեռքը նորա աչքին վրայ:
Եբաց եւ տեսանէր.	Բացուեցաւ աչքն ու կտեսնէր:
Ողջացաւ եւ տեսանէր համարձակ զամենայն.	Առողջացաւ եւ համարձակ կըտեսնէր ամեն բան:
Արձակեաց զնա ի տուն իւր.	Յուղարկեց զինքը նորա տունը:
Երթ ի տուն քո.	Գնա տունդ:
Յորժամ ի շէնն մտանիցես.	Երբոր գեղը մտնես:
Մի ումեք ասիցես ի շինին.	Մէկու մը չասես գեղին մէջ:

ԴԱՍ Դ.

Թարգմ. ի ռամկականէն ի գրոց լեզու.

Բեթսայիդա կուգայ Յիսուս.	Գայ Յիսուս ի Բեթսայիդա:
Յիսուսի առջեւը կոյր մի բերուեցաւ:	Ածաւ առաջի Յիսուսի կոյր մի:

Յիսուս կուրին մօտիկցաւ.	Մերձեցաւ Յիսուս ի կոյրն:
Կուրին ձեռքէն բռնեցին.	Առին զձեռանէ կուրին:
Յիսուս հանեց կոյրը գեղէն դուրս.	Եհան Յիսուս զկոյրն արտաքոյ շինին:
Կուրին աչքին վրայ թուք արաւ.	Եթուք յաչս կուրին:
Կուրին վրայ ձեռք դրաւ.	Ձեռն եդ ի վերայ կուրին:
Հարցուց անոր թէ բան մի կը-տեսնէ՞.	Եհարց զնա թէ տեսանիցէ՞ ինչ:
Կուրին աչքը բացուեցաւ.	Բացաւ կոյրն:
Քալող մարդիկը կտեսնեմ.	Տեսանեմ զմարդիկ զի շրջին:
Այս մարդիկը ծառերու պէս կը-տեսնեմ.	Տեսանեմ զմարդիկս իբրեւ ըզ-ծառս:
Նորէն դրաւ ձեռքը անոր աչքին.	Դարձեալ եդ ձեռս ի վերայ աչաց նորա:
Կոյրը առողջացաւ եւ որոշ կը-տեսնէր ամէն բան.	Ողջացաւ կոյրն եւ տեսանէր համարձակ զամենայն:
Յիսուս զկոյրը իւր տունը ճամբեց.	Առաքեաց Յիսուս զկոյրն ի տուն իւր:
Քու տունդ գնա.	Երթ ի տուն քո:
Երբոր գեղը մտաւ.	Իբրեւ եմուտ ի շէնն:
Գեղին մէջ մէկու մըն ալ չասաց.	Ոչ ումեք ասաց ի շինին:

ԴԱՍ Է.

Կրթութիւն զրուցատրութեան.

Ո՞յք էին որք եկին ի Բեթսայիդա.	Յիսուս եւ աշակերտքն իւր:
Զո՞ ածին անդ առաջի Յիսուսի.	Կոյր մի:
Զինչ խնդրէին ի նմանէ.	Աղաչէին զնա զի մերձեսցի ի կոյրն:
Ո՞րպէս բժշկեաց Յիսուս ըզ-կոյրն.	Նախ առեալ զձեռանէ նորա՝ եհան արտաքոյ շինին:

Զիա՞րդ մերձեցաւ յաչս կուրին.	Եթուք յաչս նորա եւ ձեռն եդ ի վերայ նորա:
Զի՞նչ հարցանէր զնա.	Հարցանէր թէ տեսանիցէ՞ ինչ:
Զի՞նչ տեսանէր կոյրն:	Տեսանէր զմարդիկ զի շրջէին:
Ո՞րպէս տեսանէր զմարդիկն.	Իբրեւ զծառս:
Զի՞նչ արար Յիսուս երկրորդ անգամ.	Դարձեալ եդ ձեռս ի վերայ աչաց կուրին:
Զի՞նչ եղեւ ընդ կոյրն.	Բացաւ եւ տեսանէր համարձակ զամենայն:
Ո՞ւր առաքեաց Յիսուս զկոյրն երթալ:	Ի տուն իւր. Երթ ասէ ի տուն քո:
Ո՞ւմ պատուիրեաց Յիսուս չասել զիրսն ի շինին.	Եւ ոչ ումեք:

ԵՕԹՆԵԱԿ ԵՕԹՆԵՐՈՐԴ

ԴԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻՐ.

1. Իբրեւ եմուտ Յիսուս ի նաւն, թողին աշակերտքն զժողովուրդն, առին զնա նաւաւն հանդերձ, եւ զայլ եւս նաւսն որ էին ընդ նմա, եւ գնացին: Եւ մինչդեռ նաւէին՝ ի քուն եմուտ Յիսուս:

2. Եւ էջ մրրիկ հողմոյ ի ծովակն եւ ուռնոյր. եւ ահա շարժումն մեծ եղեւ ի ծովուն՝ մինչ նաւին ծածկել յալեաց անտի. եւ ինքն ննջէր ի խելս նաւին ի վերայ բարձի:

3. Եւ մատուցեալ աշակերտքն յարուցին զնա եւ ասեն. Վարդապետ, ոչինչ է քեզ փոյթ. փրկեա զմեզ, զի կորնչիմք աւասիկ: Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս. Ընդէ՞ր վատասիրտք էք, սակաւահաւատք:

4. Յայնժամ յարուցեալ սաստեաց հողմոցն եւ ծովուն, եւ ասէ. Դադարեա, կարկեաց: Եւ դադարեաց հողմն, եւ եղեւ խաղաղութիւն մեծ:

5 Եւ ասէ ցնոսա. Ո՞ւր են հաւատք ձեր. չեւ եւս ունիք հաւատս: Եւ մարդիկն զահի հարեալ զարմացան, եւ ասէին զմիմեանս. Ո՞րպիսի ոք իցէ սա, զի եւ հողմք եւ ծով հնազանդին սմա:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

1. Երբոր Յիսուս նաւակը մտաւ, աշակերտները ժողովրդէն զատուեցան, առին զինքը նաւակովը, եւ անոր հետ եղած ուրիշ նաւակները, եւ գնացին: Նաւով առաջ գնացած տեղները Յիսուս քուն եղաւ:

2. Ծովակին վրայ փոթորիկ ելաւ ու սկսաւ ալեկոծիլ. յետոյ մեծ շարժմունք եղաւ ծովուն երեսը, այնպէս որ նաւակը ալիքներէն կըծածկուէր. իսկ ինքը նաւակին ետեւի կողմը բարձի վրայ կըքնանար:

3. Աշակերտները քովը գնացին, զարթուցին զինքն ու ասին. Վարդապետ, քու հոգդ չէ ամենեւին, ազատէ զմեզ. ահա կորսուելու վրայ ենք: Յիսուս ասաց անոնց. Թերահաւատներ, ինչո՞ւ վախկոտ էք:

4. Այն ատեն ելաւ սաստեց հովերուն ու ծովուն. Հանդարտէ, ձայնդ քաշէ, ասաց: Անոր վրայ հովը դադրեցաւ ու մեծ հանդարտութիւն եղաւ:

5. Յիսուս ասաց անոնց. Ո՞ւր է ձեր հաւատքը. մինչեւ հիմա հաւատք չունի՞ք: Մարդիկն ալ զարհուրեցան, ապշեցան ու կասէին իրարու. Ինչպիսի՞ մարդ է արդեօք սա, որ հովերն ու ծովերն ալ կըհնազանդին ասոր:

ԴԱՍ Բ.

ԲԱՌԱՐԱՆ.

Իբրեւ. երբոր:
Եմուտ. մտաւ:
— Մտանել. մտնել:
Նաւ. *կեմի*, *գայըգ*:
— Նաւել. նաւով երթալ:
Թողին. թողուցին, ձգեցին:
— Թողուլ. ձգել:
Նաւակն. նաւակը:
Հանդերձ. հետ, մէկտեղ:
Զայլ եւս. ուրիշները:
Ընդ նմա. անոր հետ:
Մինչդեռ. երբոր, հանի որ:
Նաւէին. նաւով կերթային:
Ի քուն եմուտ. քունը տարաւ:
Էջ. իջաւ:
— Է՛ջ. իջի՛ր:
— Իջի. իջայ:
— Իջանել. իջնալ:
Մրրիկ. փոթորիկ:
Հողմ. հով, քամի:
Ծովակ. փոքր ծով, լիճ:
Ուռնոյր. կուռէր:
— Ուռնուլ. ուռիլ, բարձրանալ:
Շարժումն. շարժմունք, ալեկոծութիւն:
Ալիք. *տալղա*:
Ննջել. քուն լինել, քնանալ:
Խելք. նաւին գլուխը:
Մատուցեալ. մօտ եկած:
— Մատչել. մօտ երթալ, մօտենալ:
Յարուցանել. զարթեցընել, ոտք հանել:
Վատասիրտք. վախկոտ:
Սակաւահաւատ. հաւատքը քիչ, թերահաւատ:
Սաստել. բարկութեամբ յանդիմանել:
Կարկեաց. ձայնդ քաշէ, լռէ կեցիր:
Զահի հարեալ. սարսափած:
— Զահի հարկանիլ. վախնալ, սարսափիլ:
Զմիմեանս. մէկմէկու, իրարու:

ԴԱՍ Գ.

Թարգմ. ի գրոց լեզուէ ի ռամկականն.

Իբրեւ եմուտ Յիսուս ի նաւն.	Երբոր մտաւ Յիսուս նաւը:
Թողին աշակերտքն զժողովուրդն.	Թողին աշակերտները ժողովուրդը:

Առին զնա նաւաւն հանդերձ.	Առին զինքը նաւակովը:
Եւ զայլ եւս նաւսն.	Ուրիշ նաւերն ալ:
Որ էին ընդ նմա.	Որ անոր հետն էին:
Եւ գնացին.	Ու գնացին:
Մինչդեռ նաւէին.	Երբոր նաւակով առաջ կերթային:
Ի քուն եմուտ Յիսուս.	Յիսուս քուն եղաւ:
Էջ մրրիկ հողմոյ ի ծովակն.	Փոթորիկ ելաւ ծովակին վերայ:
Ծովակն ուռնոյր.	Ծովակը կուռէր:
Շարժումն մեծ եղեւ ի ծովուն.	Մեծ շարժմունք եղաւ ծովուն մէջ:
Մինչ նաւին ծածկել յալեաց անտի.	Այնպէս որ նաւակը ալիքներէն կըծածկուէր:
Ինքն ննջէր ի խելս նաւին.	Ինքը քուն կլինէր նաւին գըլուխը:
Ի վերայ բարձի.	Բարձի վրայ:
Մատուցեալ աշակերտքն.	Աշակերտները քովն էկած:
Յարուցին զնա.	Արթընցուցին զինքը, հանեցին զինքը:
Վարդապետ, ոչինչ է քեզ փոյթ.	Վարդապետ, ամենեւին հոգդ չէ:
Փրկեա զմեզ.	Ազատէ զմեզ:
Զի կորնչիմք աւասիկ.	Վասն զի ահա կորսուելու վրայ եմք:
Ասէ ցնոսա Յիսուս.	Ասաց նոցա Յիսուս:
Ընդէր վատասիրտ էք, սակաւահաւատք.	Ինչո՞ւ վախկոտ էք, թերահաւատներ:
Յայնժամ յարուցեալ սաստեաց հողմոցն եւ ծովուն.	Այն ատեն ելաւ սաստեց հովերուն ու ծովուն:
Եւ ասէ, Դադարեա, կարկեաց.	Դադրէ, ձայնդ քաշէ, ասաց:
Դադարեաց հողմն.	Հովը դադրեցաւ:
Եւ եղեւ խաղաղութիւն մեծ.	Մեծ հանդարտութիւն եղաւ:
Ասէ ցնոսա.	Ասաց նոցա:
Ո՞ւր էն հաւատք ձեր.	Ո՞ւր է ձեր հաւատքը:
Չեւ եւս ունիք հաւատս.	Տակաւին հաւատք չունի՞ք:

Մարդիկն զահի հարեալ զարմացան.	Մարդիկը սարսափեցան ու զարմացան:
Ասէին ցմիմեանս.	Կասէին մէկմէկու:
Որպիսի՞ ոք իցէ սա.	Ինչպիսի՞ մարդ է սա:
Զի եւ հողմք եւ ծով հնազանդին սմա.	Որ հովերն ու ծովն ալ կը հնազանդին ասոր:

ԴԱՍ Դ.

Թարգմ. ի ռամկականէն ի գրոց բարբառ.

Յիսուս ու աշակերտները նաւով գնացին.	Յիսուս եւ աշակերտքն նաւեցին:
Նաւը հետերն առած գնացին.	Նաւաւն հանդերձ գնացին:
Յիսուսի քունը տարաւ.	Ի քուն եմուտ Յիսուս:
Բարձի վրայ կքնանար.	Ննջէր ի վերայ բարձի:
Նաւուն գլուխը քուն կլինէր.	Ննջէր ի խելս նաւին:
Ծովը մեծ շարժման մէջ է.	Շարժումն մեծ է ի ծովուն:
Երբոր ծովակին մէջ փոթորիկ ելնէ.	Յորժամ իջանիցէ ի ծովակն մրրիկ հողմոյ:
Ծովակը կուռի.	Ծովակն ուռնու:
Նաւակը ալիքներէն կծածկուէր.	Նաւն ծածկէր յալեաց անտի:
Աշակերտները զարթեցուցին ըզՅիսուս.	Աշակերտքն յարուցին զՅիսուս:
Ահա կորսուելու վրայ եմք.	Կորնչիմք աւասիկ:
Ազատէ զմեզ.	Փրկեա զմեզ:
Քիչ հաւատք ունեցողները վախկոտ են.	Սակաւահաւատքն վատասիրտ են:
Յիսուս հովերուն ու ծովուն սաստեց.	Սաստեաց Յիսուս հողմոցն եւ ծովուն:
Հովերը դադրեցան.	Հողմք դադարեցին:
Ծովը ձայնը քաշեց.	Ծովն կարկեցաւ:
Մեծ հանդարտութիւն եղաւ.	Եղեւ խաղաղութիւն մեծ:
Ո՞ւր է ձեր հաւատքը.	Ո՞ւր էն հաւատք ձեր:

Մինչեւ հիմա հաւատք չունինք.	Չե՞ւ եւս ունիք հաւատս:
Մարդիկը սարսափեցան.	Մարդիկն զահի հարան:
Մարդիկն իրարու կասեին.	Մարդիկն ասէին ցմիմեանս:
Արդեօք ինչ մարդ է սա.	Որպիսի ոք իցէ սա:
Հովերն ու ծովերը անոր խօսքին մտիկ կանեն.	Հողմք եւ ծովք հնազանդին սմա:

ԴԱՍ Է.

Կրթութիւն զրուցատրութեան:

Ո՞ւր եմուտ Յիսուս.	Ի նաւ:
Ո՞ էր որ եմուտ ի նաւն.	Յիսուս:
Զո՞ թողին աշակերտքն.	Զժողովուրդն:
Զո՞ առին ընդ իւրեանս.	ԶՅիսուս:
Զիա՞րդ առին աշակերտքն զՅիսուս.	Նաւաւն հանդերձ:
Ե՞րբ ի քուն եմուտ Յիսուս.	Մինչդեռ նաւէին:
Զի՞նչ արար Յիսուս մինչդեռ նաւէին:	Ի քուն եմուտ:
Զի՞նչ էջ ի ծովակն.	Մրրիկ հողմոյ:
Զի՞նչ լինէր ծովակն.	Ուռնոյր:
Ո՞ւր եղեւ շարժումն մեծ.	Ի ծովուն:
Ուստի՞ ծածկէր նաւն.	Յալեաց անտի:
Ո՞ւր ննջէր Յիսուս.	Ի խելս նաւին ի վերայ բարձի:
Զի՞նչ արարին աշակերտքն.	Մատուցեալ յարուցին զնա:
Զի՞նչ կոչեաց զնոսա Յիսուս ի յանդիմանել իւրում.	Սակաւահաւատս եւ վատասիրտս:
Ո՞ւմ սաստեաց Յիսուս.	Հողմոցն եւ ծովուն:
Զի՞նչ ասաց ի սաստելն.	Դադարեա՛, կարկեա՛ց:
Զի՞նչ եղեւ յետ այնորիկ.	Դադարեաց հողմն եւ եղեւ խաղաղութիւն մեծ:
Զի՞նչ հարցումն արար Յիսուս աշակերտացն.	Ո՞ւր են, ասէ, հաւատք ձեր. Չե՞ւ եւս ունիք հաւատս:

Մարդիկն զի՞նչ արարին.	Զահի հարեալ զարմացան:
Զի՞նչ ասէին ցմիմեանս.	Որպիսի ոք իցէ սա, զի եւ հողմք եւ ծով հնազանդին սմա:

ԵՕԹՆԵԱԿ ՈՒԹԵՐՈՐԴ

ԴԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻՐ.

1. Այր ոմն էր մեծատուն, եւ ագանէր բեհեզս եւ ծիրանիս, եւ ուրախ լինէր հանապազ առատապէս:

2. Եւ աղքատ ոմն անուն Ղազարոս անկեալ դնէր առ դրան նորա վիրաւորեալ. եւ ցանկայր յագել ի փշրանացն որ անկանէին ի սեղանոյ մեծատանն:

3. Այլ եւ շունք եւս գային եւ լեզուին զվէրս նորա:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

1. Հարուստ մարդ մի կար, բեհեզներ ու ծիրանիներ կը հագնէր, եւ միշտ առատապէս ուրախ օրեր կանցընէր:

2. Ղազարոս անունով աղքատ մի եւս անոր դրան առջեւն ընկած կը կենար՝ վրան գլուխ վէրքերով լցուած, ու կը փափաքէր որ հարուստին սեղանէն թափթըփած փըշրանքներովը փորը կշտացընէ:

3. Անկէց ի զատ շներն ալ կուգային ու անոր վէրքեկը լզէին:

ԴԱՍ Բ.

ԲԱՌԱՐԱՆ.

Այր. մարդ, էրիկ մարդ:
— Արք. մարդիկ, էրիկ մարդիկ:
Ոմն. մէկը, մարդուն մէկը:
— Ոմանք. մէկը մէկալը, *պազի մարդիկ*:
Մեծատուն. հարուստ, *զէնկին*:
Ագանէր. կհագնէր:
— Ագանել. հագնիլ:
Բեհեզս. բարակ ճերմակ լաթեր:
— Բեհեզ. բարակ ճերմակ լաթ, *պիւրիւնճիւք*:
Ծիրանիս. ազնիւ կարմիր լաթեր:
— Ծիրանի. ազնիւ կարմիր լաթ:
Ուրախ լինել. ուրախանալ, ուրախութիւն անել:
Հանապազ. անդադար, միշտ, *տայիմա*:
Առատապէս. առատ կերպով, *պօլ պօլ*:
Աղքատ. աղքատ, շքաւոր, *ֆուքարա*.
Անկեալ. ընկած:
— Անկանել. ընկնիլ, իյնալ:
Դնել. դրուիլ, կենալ:
Առ դրան. դրան քովը:
— Դուռն. դուռ, *գափու*:
Վիրաւորեալ. վէրք առած, վէրքերով լցուած, *եարալը*:
Ցանկայր. կցանկար, կփափաքէր:
— Ցանկալ. փափաքիլ, սիրտը ուզել:
Յագել. կշտանալ, փորը կշտացընել:
Ի փշրանացն. փշրանքներէն:
— Փշրանք. փշրանք, փշանք:
Ի սեղանոյ. սեղանէն:
— Սեղան. *սուֆրա, սբօլ*:
Շունք. շները, *քէօփէքլէր*:
Լեզուին. կը լզէին:
— Լեզուլ. լզել:
Զվէրս. վէրքերը:
— Վէր. վէրք, *եարա*:

ԴԱՍ Գ.

Թարգմ. ի գրոց լեզուէ ի ռամկականն.

Այր ոմն էր մեծատուն.	Մարդ մի կար հարուստ:
Ագանէր բեհեզս եւ ծիրանիս.	Բեհեզներ ու ծիրանիներ կհագնէր:

Ուրախ լինէր հանապազ առատապէս.	Ուրախ կլինէր, կուրախանար միշտ առատ կերպով:
Աղքատ ոմն.	Աղքատ մի, աղքատին մէկը:
Անուն Ղազարոս.	Անունը Ղազարոս, Ղազարոս անունով:
Անկեալ դնէր վիրաւորեալ.	Ընկած կըկենար, ընկած էր վէրքերով լցուած:
Առ դրան նորա.	Նորա դրան քով, անոր դրան առջեւը:
Ցանկայր յագել.	Կփափաքէր որ փորը կշտացընէ:
Ի փշրանացն.	Փշրանքներէն, այն փշրանքներէն:
Որ անկանէին.	Որ կիյնային, կթափըրփէին:
Ի սեղանոյ մեծատանն.	Հարուստին սեղանէն:
Այլ եւ.	Անկէց ի զատ, այս ալ կայ որ:
Շունք եւս գային.	Շներն ալ կուգային:
Լեզուին զվէրս նորա.	Նորա վէրքերը կը լզէին:

ԴԱՍ Դ.

Թարգմ. ի ռամկականէն ի գրոց բարբառ.

Հարուստ մարդուն մէկը կար.	Այր ոմն էր մեծատուն:
Բեհեզներ ու ծիրանիներ կըհագնէր.	Ագանէր բեհեզս եւ ծիրանիս:
Անդադար ուրախութիւն կանէր առատապէս.	Ուրախ լինէր հանապազ առատապէս:
Ղազարոս անունով աղքատին մէկը.	Աղքատ ոմն անուն Ղազարոս:
Նորա դրանը քով ընկած կըկենար.	Անկեալ դնէր առ դրան նորա:
Վրան գլուխը վէրքերով լցուած.	Վիրաւորեալ:
Հարուստին սեղանէն թափըրփած փշրանքներովը փորը կշտացընելու կարօտ էր.	Ցանկայր յագել ի փշրանացն որ անկանէին ի սեղանոյ մեծատանն:

Շներն ալ կուգային՝ անոր վէրքերը կը լզէին:	Շունք եւս գային եւ լեզուին զվէրս նորա:

ԴԱՍ Ե.

Կրթութիւն զրուցատրութեան:

Ո՞վ էր մեծատունն.	Այր մին:
Զի՞նչ էր այրն այն.	Մեծատուն էր:
Զի՞նչ ագանէր մեծատունն.	Բեհեզս եւ ծիրանիս:
Ե՞րբ ուրախ լինէր մեծատունն.	Հանապազ:
Ո՞րպէս ուրախ լինէր.	Առատապէս:
Ո՞ էր Ղազարոս.	Աղքատ ոմն էր:
Զի՞նչ անուն էր աղքատին.	Ղազարոս:
Զի՞նչ առնէր աղքատն այն.	Անկեալ դնէր:
Ո՞ւր անկեալ դնէր Ղազարոս.	Առ դրան մեծատանն:
Ո՞րպէս անկեալ դնէր.	Վիրաւորեալ:
Զի՞նչ խնդրէր կամ զի՞նչ կամէր Ղազարոս.	Ցանկայր յագել ի փշրանացն որ անկանէին ի սեղանոյ մեծատանն:
Ուստի՞ ցանկայր յագել Ղազարոս.	Ի փշրանաց:
Յո՞րոց փշրանաց ցանկայր յագել.	Յայնցանէ որ անկանէին ի սեղանոյ մեծատանն:
Ուստի՞ անկանէին փշրանքն.	Ի սեղանոյ մեծատանն:
Ո՞յր էր սեղանն այն.	Մեծատանն էր:
Զի՞նչ առնէին շունք.	Գային եւ լեզուին զվէրս նորա:
Առ ո՞ գային շունք.	Առ Ղազարոս:
Զի՞նչ լեզուին.	Զվէրս նորա:

ԵՕԹՆԵԱԿ ԻՆՆԵՐՈՐԴ

ԴԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻՐ.

1. Եւ եղեւ մեռանել աղքատին, եւ տանել հրեշտակաց զնա ի գոգն Աբրահամու: Մեռաւ եւ մեծատունն եւ թաղեցաւ, եւ ի դժոխսն ամբարձ զաչս իւր մինչ ի տանջանսն էր, ետես զԱբրահամ ի հեռաստանէ, եւ զՂազարոս ի գոգ նորա հանգուցեալ:

2. Եւ նա աղաղակեաց եւ ասէ. Հա՛յր Աբրահամ, ողորմեա ինձ, եւ առաքեա զՂազարոս՝ զի թացցէ զծագ մատին իւրոյ ի ջուր եւ զովացուսցէ զլեզու իմ, զի պապակիմ ի տապոյ աստի:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

1. Եղաւ որ աղքատը մեռաւ, ու հրեշտակները զինքը Աբրահամու գոգը տարին: Հարուստն ալ մեռաւ ու թաղուեցաւ. դժոխքին մէջ աչքերը վեր վերուց՝ երբոր տանջանքի մէջ էր, հեռուէն տեսաւ Աբրահամ (նահապետը), Ղազարոսն ալ անոր գոգը նստած:

2. Աղաղակեց հարուստն ու ասաց. Հա՛յր Աբրահամ, ողորմէ ինծի, ու Ղազարոսը ղրկէ որ մատին ծայրը ջրի մէջ թրջէ ու լեզուս զովացընէ. վասն զի այս տաքութենէն կրպապակիմ:

ԴԱՍ Բ.

Բ Ա Ռ Ա Ր Ա Ն.

Մեռանել . մեռնիլ :
Տանել . տանիլ :
— Տարայ . տարի :
Գոգ . գիրկ :
Թաղեցաւ . թաղուեցաւ :
— Թաղել . թաղել, թաղուիլ :
Դժոխք . *ճեհեննեմ* :
— Ամբարձ . վեր վերուց :
— Ամբառնալ . վեր վերցընել :
Զաչս . աչքը :
— Աչք . *կեօզ* :
Մինչ . երբ, երբոր :
— Մինչեւ . հինչուան :
Ի տանջանս . տանջանքի մէջ :
— Տանջանք . չարչարանք :
Ետես . տեսաւ :
— Տեսանել . տեսնել :
Ի հեռաստանէ . հեռուէն :
Հանգուցեալ . հանգչած :
— Հանգչել . հանգչիլ, հանգըստանալ :
Աղաղակեաց . կանչեց :
— Աղաղակել . կանչել, բարձր ձայնով ասել :
Ողորմեա . ողորմէ :
— Ողորմել . ողորմիլ, գթալ, խղճալ :
Առաքեա . յուղարկէ, ղրկէ :
— Առաքել . յուղարկել, ղրկել :
Զի . որ, որպէս զի :
— Զի՞ . ինչո՞ւ, ինչո՞ւ համար :
Թացցէ . թրջէ :
— Թանալ . թրջել :
Ծագ . ծայր :
Մատն . մատ :
Զովացուսցէ . զովացընէ :
— Զովացուցանել . զովացընել, պաղեցընել :
Պապակել . պապակիլ, սաստիկ ծարաւ քաշել :
Ի տապոյ . տաքութենէ :
— Տապ . սաստիկ տաքութիւն :

ԴԱՍ Գ.

Թարգմ. ի գրոց լեզուէ ի ռամկականն.

Եղեւ .	Եղաւ :
Մեռանել աղքատին .	Աղքատին մեռնիլը :
Տանել հրեշտակաց զնա .	Հրեշտակներուն զինքը տանիլը :
Ի գոգն Աբրահամու .	Աբրահամու գոգը, գիրկը :
Մեռաւ եւ մեծատունն .	Հարուստն ալ մեռաւ :

Թաղեցաւ .	Թաղուեցաւ :
Ի դժոխսն .	Դժոխքին մէջ :
Ամբարձ զաչս իւր .	Աչերը վերուց, վեր վերցուց :
Մինչ ի տանջանսն էր .	Երբոր տանջանքի մէջ էր, քանի որ տանջանաց մէջ էր :
Ետես զԱբրահամ .	Աբրահամը տեսաւ :
Ի հեռաստանէ .	Հեռուէն, հեռուանց :
Ետես զՂազարոս .	Ղազարոսը տեսաւ :
Ի գոգ նորա .	Նորա գոգը, անոր գիրկը :
Հանգուցեալ .	Հանգչած, նստած :
Նա աղաղակեաց եւ ասէ .	Նա աղաղակեց, կանչեց ու ասաց :
Հայր Աբրահամ, ողորմեա ինձ .	Հայր Աբրահամ, ողորմէ ինձի :
Առաքեա զՂազարոս .	Ղազարոսը ղրկէ :
Զի թացցէ զծագ մատին իւրոյ ի ջուր .	Որ մատին ծայրը թրջէ ջրի մէջ:
Զովացուսցէ զլեզու իմ .	Լեզուս զովացընէ, պաղեցընէ:
Զի պապակիմ ի տապոյ աստի .	Վասն զի կպապակիմ այս տաքութենէն :

ԴԱՍ Դ.

Թարգմ. ի ռամկականէն ի գրոց բարբառ.

Եղաւ որ աղքատը մեռաւ .	Եւ եղեւ մեռանել աղքատին :
Հրեշտակները տարին զինքը Աբրահամու գոգը .	Հրեշտակք տարան զնա ի գոգն Աբրահամու :
Հարուստն ալ մեռաւ .	Մեռաւ եւ մեծատունն :
Թաղուեցաւ .	Թաղեցաւ :
Դժոխքին մէջ աչերը վեր վերուց .	Ի դժոխսն ամբարձ զաչս իւր:
Մինչդեռ տանջանքի մէջ էր .	Մինչ ի տանջանսն էր :
Աբրահամը տեսաւ հեռուէն .	Ետես զԱբրահամ ի հեռաստանէ:

Ղազարոսը տեսաւ որ անոր գոգը հանգչած էր.	Ետես զՂազարոս ի գոգ նորա հանգուցեալ:
Հարուստը աղաղակեց ու ըսաց.	Մեծատունն աղաղակեաց եւ ասէ:
Հայր Աբրահամ, ողորմէ ինծի.	Հայր Աբրահամ, ողորմեա ինձ:
Ղազարոսը ղրկէ որ մատին ծայրը ջրով թրջէ.	Առաքեա զՂազարոս զի թացցէ զծագ մատին իւրոյ ի ջուր:
Լեզուս զովացընէ.	Զովացուսցէ զլեզու իմ:
Վասն զի այս տաքութենէն կըպապակիմ.	Զի պապակիմ ի տապոյ աստի:

ԴԱՍ Ե.

Կրթութիւն զրուցատրութեան.

Զի՞նչ եղեւ աղքատին.	Մեռանել, եւ տանել հրեշտակաց զնա:
Ո՞ւր տարան հրեշտակք զՂազարոս.	Ի գոգն Աբրահամու:
Զի՞նչ եղեւ մեծատանն.	Մեռաւ եւ թաղեցաւ:
Ո՞ւր ամբարձ մեծատունն զաչս իւր.	Ի դժոխս:
Ե՞րբ.	Մինչ ի տանջանսն էր:
Զո՞ ետես.	ԶԱբրահամ:
Ուստի՞ ետես զԱբրահամ.	Ի հեռաստանէ:
Ո՞ւր ետես զՂազարոս.	Ի գոգն Աբրահամու հանգուցեալ:
Զի՞նչ արար մեծատունն.	Աղաղակեաց:
Զի՞նչ ասաց ցԱբրահամ.	Ողորմեա ինձ եւ առաքեա ըզՂազարոս:
Ընդէ՞ր խնդրեաց առաքել զՂազարոս.	Զի թացցէ զծագ մատին իւրոյ ի ջուր եւ զովացուսցէ զլեզու նորա:
Վասն է՞ր խնդրէր զովացուցանել զլեզու նորա.	Զի պապակիմ, ասէր, ի տապոյ աստի:

ԵՕԹՆԵԱԿ ՏԱՍՆԵՐՈՐԴ

ԴԱՍ Ա.

Բ Ն Ա Գ Ի Ր.

1. Եւ ասէ ցնա Աբրահամ. Որդեակ, յիշեա զի ընկալար անդէն զբարիս քո ի կեանսն քում, եւ Ղազարոս նոյնպէս զչարչարանս. արդ սա աստ մխիթարի, եւ դու այդր պապակիս:

2. Եւ ի վերայ այսր ամենայնի վիհ մեծ է ընդ մեզ եւ ընդ ձեզ. եթէ կամիցին աստի առ ձեզ անցանել՝ ոչ կարեն, եւ ոչ այտի ոք առ մեզ անցանել:

3. Եւ ասէ. Արդ աղաչեմ զքեզ, հայր, զի արձակեսցես զդա ի տուն հօր իմոյ. են իմ անդ եղբարք հինգ. որպէս զի տացէ նոցա վկայութիւն, զի մի եւ նոքա գայցեն յայս տեղի տանջանաց:

4 Եւ ասէ Աբրահամ. Ունին զՄովսէս եւ զմարգարէս, նոցա լուիցեն: Եւ նա ասէ. Ոչ, հայր Աբրահամ. բայց եթէ ի մեռելոց ոք երթիցէ առ նոսա եւ ապաշխարեսցեն:

5. Եւ ասէ ցնա. Եթէ Մովսեսի եւ մարգարէիցն ոչ լսեն, եւ ոչ թէ ի մեռելոց ոք յառնիցէ հաւատասցեն:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

1. Աբրահամ ըսաց հարուստին. Որդեակ, միտքդ բեր որ դուն քու բարիքդ (այսինքն արած աղէկութիւններուդ փոխարէնը) առիր հոն քու կենդանութեանդ ժամանակը. Ղազարոս ալ չարչարանք (առաւ հոն). այժմ սա հոս կը մխիթարուի, իսկ դուն այդ տեղը կըպապակիս:

2. Ասոնցմէ զատ, մեր մէջն ու ձեր մէջը ահագին անդունդ կայ. թէ որ ուզէ մէկը ասկից ձեզի անցնիլ՝ չկրնար, ոչ ալ ատկից կրնայ մէկը մեզի անցնիլ:

3. Հարուստն ասաց. Ուրեմն կաղաչեմ քեզի, հայր Աբրահամ. Թող որ երթայ դա իմ հօրս տունը. հոն ես հինգ եղբայր ունիմ. (իմացընէ անոնց) որ մի՛ գուցէ իրենք ալ գան այս տանջանաց տեղը:

4. Պատասխանեց Աբրահամ. Մովսէսն ու մարգարէները իրենց քովն են. Թող նոցա խօսքերուն մտիկ անեն: Ասաց հարուստը. Ոչ, հայր Աբրահամ. բայց թէ որ մեռելներէն մէկը երթայ անոնց՝ կապաշխարեն:

5. Աբրահամ ասաց անոր. Թէ որ Մովսեսի ու մարգարէից (ասածին) մտիկ չեն աներ, մեռած մարդուն յարութիւն առածին ալ չեն հաւատար:

ԴԱՍ Բ.

ԲԱՌԱՐԱՆ.

Յիշեա. միտքդ բեր, յիշէ:
— Յիշել. միտք բերել:
— Յիշատակ. միտք ձգող բան, յիշելիք:
Ընկալար. ընդունեցար, առիր:
— Ընկալ. ընդունէ:
— Ընդունիմ. ընդունել, առնուլ.
Անդէն. այն տեղը, հոն:
— Աստէն. այս տեղս, հոս:
Զբարիս. բարիքը, աղէկութիւնները:
Ի կեանսն. կենացը մէջ, ողջութեան ատենը:
— Կեանք. կենդանութիւն, ողջութիւն:
— Ի կենաց. կեանքէն, կենդանութենէն:
Նոյնպէս. անոր պէս, նմանապէս:
— Սոյնպէս. ասոր պէս, սոյն կերպով:
— Դոյնպէս. ատոր պէս, այդ կերպով:
Չարչարանս. տանջանք, նեղութիւն:
— Չարչարել. տանջել, չարչըրկել:

Արդ. այժմ, հիմա:
Աստ. այս տեղ, հոս, *պուրասա*:
— Այսր. այս տեղ, *պուրայա*:
Մխիթարի. կըմխիթարուի:
— Մխիթարել. մխիթարել, սիրտ տալ:
Այդր. այդ տեղ, *շուրասա*, *շուրայա*:
Պապակիս. կըպապակիս:
Ի վերայ այսր ամենայնի. ասոնցմէ զատ, այսու ամենայնիւ:
Վիհ. մեծ փոս, անդունդ:
Ոք. մէկը:
— Ոչ ոք. ոչ մէկը, *հիչ քիմսէ*:
Արձակեսցես. յուղարկես, ղրկես, ճամբես:
— Արձակել. ղրկել, ճամբել:
— Արձակ. ազատ, չկապուած:
Տացէ. տայ:
Գայցեն. գան:
— Մի՛ գայցեն. չգան:
Լուիցեն. թող լսեն, թող մտիկ անեն:
Ի մեռելոց. մեռելներէն, մեռածներէն:
Երթիցէ, երթայ:
Ապաշխարեսցեն. զղջումի գան:
Յառնիցէ. յարութիւն առնու:
— Յառնեմ. ոտք ելնել, յարութիւն առնուլ:
— Յարեայ. ոտք ելայ, կենդանացայ:
— Արի՛. ել, ոտք ել, կենդանացիր:
— Յարութիւն. ոտք ելնելը:
Հաւատասցեն. կհաւատան:

ԴԱՍ Գ.

Թարգմ. ի գրոց լեզուէ ի ռամկականն.

Ասէ ցնա Աբրահամ.	Աբրահամ ասաց անոր.
Որդեակ, յիշեա.	Որդեակ, յիշէ, միտքդ բեր:
Զի ընկալար անդէն զբարիս քո ի կեանսն քում.	Որ ընդունեցար այն տեղը քու բարիքդ կենդանութեան ատենդ:
Եւ Ղազարոս նոյնպէս զչարչարանս.	Ղազարոս ալ նոյնպէս չարչարանք:
Արդ սա աստ մխիթարի.	Հիմա սա այս տեղ կըմխիթարուի:

Եւ դու այդր պապակիս.
Ի վերայ այսր ամենայնի.
Վիհ մեծ է ընդ մեզ եւ ընդ ձեզ.
Եթէ կամիցին աստի առ ձեզ անցանել, ոչ կարեն:
Եւ ոչ այտի (կարէ) ոք առ մեզ անցանել.
Եւ ասէ. Արդ աղաչեմ զքեզ, հայր.
Զի արձակեսցես զդա ի տուն հօր իմոյ.
Են իմ անդ եղբարք հինգ.
Որպէս զի տացէ նոցա վկայութիւն.
Զի մի եւ նոքա գայցեն յայս տեղի տանջանաց.
Եւ ասէ Աբրահամ. Ունին ըզՄովսէս եւ զմարգարէս.
Նոցա լուիցեն.
Եւ նա ասէ. Ոչ, հայր Աբրահամ.
Բայց եթէ ի մեռելոց ոք երթիցէ առ նոսա, եւ ապաշխարեսցեն.
Եւ ասէ ցնա. Եթէ Մովսէսի եւ մարգարէիցն ոչ լսեն.
Եւ ոչ թէ ի մեռելոց ոք յառնիցէ՝ հաւատասցեն.

Ու դուն այդ տեղը կպապակիս:
Այս ամեն բանին վրայ. ասոնցմէ զատ:
Անազին անդունդ կայ մեր մէջն ու ձեր մէջը:
Թէ որ ուզեն ասկից ձեզի անցնիլ՝ չեն կրնար:
Ասկից ալ չկրնար մէկը մեզի անցնիլ:
Ասաց հարուստը. Ուրեմն կաղաչեմ զքեզ, հայրիկ:
Որ ղրկես զինքը իմ հօրս տունը:
Ես այն տեղը հինգ եղբայր ունիմ:
Որպէս զի վկայութիւն տայ նոցա:
Որ մի՛ գուցէ թէ նոքա եւս գան այս տանջանքի տեղը:
Աբրահամ ասաց. Մովսէսն ու մարգարէները իրենց քովն են:
Թող նոցա մտիկ անեն:
Նա պատասխանեց. Չէ, հայր Աբրահամ:
Հապա թէ որ մեռելներէն մէկը երթայ անոնց՝ կապաշխարեն:
Ասաց անոր. Թէ որ Մովսէսի ու մարգարէներուն մտիկ չեն աներ:
Մեռելներէն մէկը յարութիւն կառնու ասուածին եւս չեն հաւատար:

ԴԱՍ Դ.

Թարգմ. ի ռամկականէն ի գրոց լեզու.

Որդեակ, միտքդ բեր որ քու բարիքդ ընդունեցար.
Բանի որ ողջ էիր.
Ղազարոսը չարչարանք ընդունեցաւ.
Սա հոս կը մխիթարուի.
Դուն այդ տեղը կըպապակիս.
Մեր մէջն ու ձեր մէջը մեծ անդունդ կայ.
Թէ որ ուզեն ասկից ձեզի անցնիլ.
Չեն կրնար.
Չկրնար մէկը ասկից մեզի անցնիլ.
Կաղաչեմ զքեզ, հայր:
Ղազարոսը հօրս տունը ղրկէ.
Ես այն տեղը հինգ եղբայր ունիմ.
Որպէս զի վկայութիւն տայ նոցա առջեւը.
Որ նոքա եւս չգան.
Տանջանքի տեղ.
Մովսէսն ու մարգարէներն ունին.
Թող նոցա մտիկ անեն.
Թէ որ մեռելներէն մէկը երթայ նոցա.
Մովսէսին ու մարգարէներուն մտիկ չեն աներ.

Որդեակ, յիշեա զի ընկալար զբարիսն քո:
Ի կեանսն քում:
Ղազարոս ընկալաւ զչարչարանս:
Սա աստ մխիթարի:
Դու այդր պապակիս:
Վիհ մեծ է ընդ մեզ եւ ընդ ձեզ:
Եթէ կամիցին աստի առ ձեզ անցանել:
Ոչ կարեն:
Ոչ կարէ ոք այտի առ մեզ անցանել:
Աղաչեմ զքեզ, հայր:
Արձակեա զՂազարոս ի տուն հօր իմոյ:
Են իմ անդ եղբարք հինգ:
Որպէս զի տացէ նոցա վկայութիւն:
Զի մի եւ նոքա գայցեն:
Տեղի տանջանաց:
Ունին զՄովսէս եւ զմարգարէս:
Նոցա լուիցեն:
Եթէ ի մեռելոց ոք երթիցէ առ նոսա:
Մովսէսի եւ մարգարէիցն ոչ լսեն:

Չեն հաւատար.	Ոչ հաւատացեն:
Մեռելներն մեկուն յարութիւն առածին.	Թէ ի մեռելոց ոք յառնիցէ:

ԴԱՍ Է.

Կրթութիւն զրուցատրութեան.

Ո՞ւր ընկալաւ մեծատունն զբարիս իւր.	Անդէն ի կեանս իւր:
Ղազարոս զի՞նչ ընկալաւ ի կեանս իւր.	Չարչարանս:
Զի՞նչ առնէր Ղազարոս ի գոգն Աբրահամու.	Ղազարոս մխիթարէր ի գոգն Աբրահամու:
Եւ զի՞նչ մեծատունն ի դժոխս.	Մեծատունն ի դժոխս պապակէր:
Զի՞նչ կայր ընդ Աբրահամ եւ ընդ մեծատունն.	Վիհ մեծ:
Կարէ՞ն անցանել ի գոգոյն Աբրահամու ի դժոխս.	Ոչ կարեն:
Զո՞ ոք աղաչէր մեծատունն.	ԶԱբրահամ:
Զի՞նչ խնդրէր ի նմանէ.	Զի առաքեսցէ զՂազարոս ի տուն հօր իւրոյ:
Քանի՞ եղբարք էին մեծատանն.	Հինգ:
Ո՞ւր էին եղբարք մեծատանն.	Ի տան հօր նորա:
Է՞ր վասն խնդրէր մեծատունն առաքել զՂազարոս առ եղբարս իւր.	Որպէս զի տացէ նոցա վկայութիւն:
Առ ի՞նչ պիտոյ էր վկայութիւնն Ղազարու եղբարց մեծատանն.	Զի մի՛ եւ նոքա եկեսցեն յայն տեղի տանջանաց:
Զի՞նչ անուանէր մեծատունն զդժոխս.	Տեղի տանջանաց:
Զո՞ ունէին եղբարք մեծատանն վկայ.	ԶՄովսէս եւ զմարգարէս:

Ո՞ւմ ոչ լսէին եղբարք մեծատանն.	Մովսէսի եւ մարգարէից:
Ի՞մ իմիք ոչ հաւատային եղբարք մեծատանն.	Թէ ի մեռելոց ոք յառնիցէ:

ԵՕԹՆԵԱԿ ՄԵՏԱՍԱՆԵՐՈՐԴ

ԴԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻՐ.

1. Այլ առակ արկ առ նոսա եւ ասէ. Նմանեցաւ արքայութիւն երկնից առն՝ որ սերմանիցէ սերմն բարի յագարակի իւրում. եւ ի քուն լինել մարդկան՝ եկն թշնամին նորա, եւ ցանեաց ի վերայ որոմն ի մէջ ցորենոյն եւ գնաց: Եւ իբրեւ բուսաւ խոտն եւ արար պտուղ, ապա երեւեցաւ եւ որոմն:

2. Մատուցեալ ծառայք տանուտեառնն՝ ասեն ցնա. Տէր, ո՞չ սերմն բարի սերմանեցեր յագարակին քում. արդ ուստի՞ ունիցի զորոմն: Եւ նա ասէ ցնոսա. Այր թշնամի արար զայն:

3. Ասեն ցնա ծառայքն. կամի՞ս զի երթիցուք քաղեսցուք զայն ի բաց: Եւ նա ասէ ցնոսա. Մի՛, զուցէ մինչ քաղիցէք զորոմնն՝ եւ զցորեանն ընդ նմին ի բաց խլիցէք:

4. Թոյլ տուք երկոցունց աճել ի միասին մինչեւ ի հունձս. եւ ի ժամանակի հնձոցն ասացից ցհնձողսն: Քաղեցէք նախ զորոմնն, եւ կապեցէք զայդ խրձունս առ ի յայրել. եւ զցորեանն ժողովեցէք ի շտեմարանս իմ:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

1. Ուրիշ օրինակ բերաւ Նոցա ու ասաց. Երկնքի թագաւորութիւնը նման եղաւ այնպիսի մարդու որ աղէկ սերմ կըցանէ իւր ագարակը: Մարդկանց քուն եղած ատենը եկաւ նորա թշնամին, վրայէն ցորենին մէջ որոմ ցանեց ու գնաց: Երբոր խոտը բուսաւ ու պտուղ տուաւ, այն ատեն որոմն ալ դուրս ելաւ:

2. Առաջ անցան տանտիրոջ ծառաները ու ասին. Տէր, քու ագարակիդ մէջ աղէկ սերմ չցանեցի՞ր. ուրեմն անոր որոմն ուսկից է: Նա ասաց Նոցա. Այդ թշնամի մարդու արած բանն է:

3. Ասին ծառաները. կուզես որ երթամք, այն որոմը քաղեմք հանեմք: Պատասխան տուաւ թէ Ոչ. կարելի է թէ որոմը քաղած ատեններդ՝ ցորենն ալ անոր հետ կը խլէք կը հանէք:

4. Թող տուէք որ երկուսն ալ աճին մէկտեղ մինչեւ հունձքի ատենը. եւ հունձքի ժամանակը կասեմ հնձողներուն. Առաջ որոմը քաղեցէք ու խուրձ խուրձ կապեցէք՝ այրելու համար. իսկ ցորենը իմ շտեմարաններս ժողվեցէք:

ԴԱՍ Բ.

ԲԱՌԱՐԱՆ.

Այլ. ուրիշ:
Առակ. օրինակ:
— Առակել. խաղք անել:
Արկ. ասաց, պատմեց:
— Արկանել. ձգել, առաջ բերել, առջեւ դնել:
Նմանեցաւ. նման եղաւ:
— Նմանել. նման լինել:
Արքայութիւն. թագաւորութիւն, տէրութիւն:
Առն. մարդու:
Սերմանիցէ. ցանէ:
— Սերմանել. ցանել, հունտ ցանել:
Սերմ. հունտ:
Բարի. աղէկ, ազնիւ, ընտիր:

Ագարակ. արտ, անդաստան:
Ի քուն լինել. քուն ըլլալ, քնանալ:
Թշնամի. թշնամի, *տիւշման*:
Ցանեաց. ցանեց:
— Ցանել. ցանել, սփռել, *սերփմէք*:
Որոմն. որոմ, գէշ խոտ:
Իբրեւ. երբոր:
Բուսաւ. աճեցաւ, մեծցաւ:
— Բուսանել. բուսնիլ, աճիլ:
Առնել պտուղ. պտուղ տալ:
Ապա. յետոյ, ետքը:
Երեւեցաւ. երեւցաւ, դուրս ելաւ:
— Երեւել. երեւնալ, դուրս ելնել:
Մատուցեալ. առաջ անցնելով:
— Մատչել. մօտենալ, քովն երթալ:
Տանուտեառնն. տանտիրոջը:
— Տանուտէր. տանտէր, *էվ սահապը*:
Յագարակին. ագարակին մէջ:
Կամել. ուզել, կամենալ:
Քաղեսցուք. հանենք, խլենք:
— Քաղել. հանել, փրցնել:
Ի բաց. դուրս, մեկդի:
Գուցէ. կարելի է թէ, *պէլքի*.
Մինչ. երբոր:
Քաղիցէք. հանէք:
Խլել. փրցնել, հանել:
Թոյլ տուք. թողէք:
— Թոյլ տալ. թող տալ, թողուլ:
Երկոցունցն. երկուսին ալ:
— Երկոքեան. երկուքն ալ:
Աճել. աճիլ, մեծնալ:
Ի միասին. մեկտեղ:
Մինչեւ. ինչուան:
Հունձք. ցորեն կտրելու ատենը:
Յհնձողսն. ցորեն կտրողներուն:
— Հնձող. ցորեն կամ խոտ կտրող:
Նախ. առաջ:
Զորոմնդ. այդ որոմը:
Խրձունս. խուրձ խուրձ:
— Խուրձ. կապոց, *տէմէթ*:
Առ ի յայրել. այրելու համար:
— Այրել. էրել:
Շտեմարան. մթերանոց, *մաղազա*:

ԴԱՍ Գ.

Թարգմ. ի գրոց լեզուէ ի ռամկականն.

Այլ առակ արկ առ Նոսա.	Ուրիշ օրինակ բերաւ Նոցա:
Նմանեցաւ արքայութիւն երկնից առն.	Երկնքի թագաւորութիւնը մարդու մը նման է:
Որ սերմանիցէ սերմն բարի.	Որ աղէկ հունտ ցանէ:
Յագարակի իւրում.	Իւր ագարակին մէջ:

Ի քուն լինել մարդկանն .
Եկն թշնամին նորա .
Ցանեաց ի վերայ որոմն .
Ի մէջ ցորենոյն .
Եւ գնաց .
Իբրեւ բուսաւ խոտն .
Արար պտուղ .
Ապա երեւեցաւ եւ որոմնն .
Մատուցեալ ծառայք տանուտեառնն .
Ասեն ցնա .
Տէր, ո՞չ սերմն բարի սերմանեցեր յագարակին քում .
Արդ ուստի՞ ունիցի զորոմնն .
Եւ նա ասէ ցնոսա .
Այր թշնամի արար զայն .
Ասեն ցնա ծառայքն .
Կամի՞ս զի երթիցուք քաղեսցուք զայն ի բաց .
Եւ նա ասէ ցնոսա , Մի՛ .
Գուցէ մինչ քաղիցէք զորոմնն .
Եւ զցորեանն ընդ նմին ի բաց խլիցէք .
Թոյլ տուք երկոցունց աճել ի միասին .
Մինչեւ ի հունձս .
Ի ժամանակի հնձոցն ասացից ցհնձողսն .
Քաղեցէք նախ զորոմնդ .
Կապեցէք զայդ խրձունս առ ի յայրել .
Զցորեանն ժողովեցէք ի շտեմարանս իմ

Մարդկանց քուն եղած ատենը :
Եկաւ նորա թշնամին :
Վրան որոմ ցանեց :
Ցորենին մէջ :
Ու եկաւ գնաց :
Երբոր խոտը բուսաւ :
Պտուղ տուաւ :
Յետոյ երեւան եկաւ որոմն ալ :
Տանտիրոջ ծառաները մօտեցան :
Ասին անոր :
Տէր, աղէկ սերմ չէ՞ր որ ցանեցիր քու ագարակիդ մէջ :
Ուրեմն մէջի որոմն ուսկի՞ց է :
Իսկ նա ասաց նոցա :
Թշնամի մարդու բան է այդ :
Ծառաներն ասին անոր :
Կուզե՞ս որ երթամք, այն (որոմը) քաղեմք հանեմք :
Իսկ նա ասաց նոցա , Ոչ :
Չլինի թէ որոմը քաղած ատեններդ :
Ցորենն ալ անոր հետ խլէք հանէք :
Թողէք որ երկուսն ալ աճին մէկտեղ :
Մինչեւ հունձքի ժամանակը :
Հունձքի ժամանակը կասեմ հընձողներուն :
Առաջ այդ որոմը քաղեցէք :
Խուրձ խուրձ կապեցէք զայդ այրելու համար :
Ցորենը իմ շտեմարաններս ժողվեցէք :

ԴԱՍ Դ.

Թարգմ. ի ռամկականէն ի գրոց բարբառ.

Ուրիշ առակ ասաց նոցա .
Մարդուն մէկը որոմ ցանեց իւր ագարակին մէջ .
Մարդուն քուն եղած ատենը .
Անոր թշնամին եկաւ .
Երբոր խոտը բուսաւ ու պտուղ տուաւ .
Տանտիրոջ ծառաները .
Աղէկ հունտ ցանեցիր .
Քու ագարակիդ մէջ .
Ուրեմն անոր որոմը ուսկի՞ց է .
Այն թշնամի մարդու բան է .
Երթամք որոմը փրցընեմք հանեմք .
Կարելի է թէ ցորենն ալ հետը մէկտեղ խլէք .
Թողէք երկուքն ալ մէկտեղ աճին .
Մինչեւ հունձքի ատենը .
Հունձքի ժամանակը .
Հնձողներուն կասեմ .
Առաջ այդ որոմը քաղեցէք .
Խուրձ խուրձ կապեցէք այրելու համար .
Ցորենը իմ շտեմարաններս ժողվեցէք .

Այլ առակ արկ առ նոսա :
Այր ոմն սերմանեաց որոմն յագարակի իւրում :
Ի քուն լինել առնն :
Եկն թշնամին նորա :
Իբրեւ բուսաւ խոտն եւ արար պտուղ :
Ծառայք տանուտեառնն :
Սերմն բարի սերմանեցեր :
Յագարակին քում :
Արդ ուստի՞ ունիցի զորոմնն :
Այր թշնամի արար զայն :
Երթիցուք քաղեսցուք զորոմն ի բաց :
Գուցէ եւ զցորեանն ընդ նմին ի բաց խլիցէք :
Թոյլ տուք երկոցունց աճել ի միասին :
Մինչեւ ցհունձս :
Ի ժամանակի հնձոցն :
Ասացից ցհնձողսն :
Քաղեցէք նախ զորոմնդ :
Կապեցէք զայդ խրձունս առ ի յայրել :
Զցորեանն ժողովեցէք ի շտեմարանս իմ :

*

ԴԱՍ Ե.

Կրթութիւն զրուցատրութեան.

Զո՞ր առակ արկ Յիսուս առ աշակերտսն իւր.	Զառակ որոմանցն յագարակի:
Առ ո՞ արկ զառակն.	Առ աշակերտս իւր:
Ո՞ էր որ սերմանեաց սերմն բարի յագարակի իւրում.	Այր մի:
Զի՞նչ սերմանեաց այրն այն.	Սերմն բարի:
Ո՞ւր սերմանեաց.	Յագարակին իւրում:
Զի՞նչ առնէին մարդիկն.	Ի քուն էին:
Ո՞վ եկն.	Թշնամին նորա:
Զի՞նչ արար թշնամին.	Ցանեաց որոմնն:
Ո՞ւր ցանեաց որոմնն.	Ի մէջ ցորենոյն:
Ե՞րբ երեւեցաւ որոմնն.	Իբրեւ բուսաւ խոտն եւ արար պտուղ:
Ո՞յք մատեան առ տանուտէրն.	Ծառայք նորա:
Զի՞նչ ասացին ծառայքն.	Տէր, ո՞չ սերմն բարի սերմանեցեր յագարակին քում. արդ ուստի ունիցի որոմնն:
Զո՞ր պատասխանի ետ տանուտէրն.	Այր թշնամի արար զայն:
Զի՞նչ կամէին ծառայքն առնել.	Երթալ քաղել զորոմնն ի բաց:
Տանուտէրն ե՞տ նոցա հրաման թէ ոչ.	Ոչ. զուցէ, ասէ, մինչ քաղիցէք զորոմնն' եւ զցորեանն ընդ նմին ի բաց խլիցէք:
Որոմն եւ ցորեանն ո՞րպէս աճեցին.	Ի միասին:
Մինչեւ ցե՞րբ.	Մինչեւ ցհունձս:
Ե՞րբ ասել ինչ կամէր տանուտէրն ցհնձողսն.	Ի ժամանակի հնձոցն:
Ցո՞վ ոք կամէր ասել.	Ցհնձողսն:
Ո՞րպէս տայր կապել զորոմնն.	Խրձունս:
Առ ի՞նչ խրձունս տայր կապել.	Առ ի այրել:
Ո՞ւր ասէր ժողովել զցորեանն.	Ի շտեմարանս իւր:
Զի՞նչ ասէր ժողովել ի շտեմարանս իւր.	Զցորեանն:

ԵՕԹՆԵԱԿ ԵՐԿՈՏԱՍԱՆԵՐՈՐԴ

ԴԱՍ Ա.

Բ Ն Ա Գ Ի Ր.

1. Իբրեւ եկին (Յիսուս եւ աշակերտքն իւր) ի Կափառնաում, մատեան որք զերկդրամեանն պահանջէին' առ Պետրոս եւ ասեն. Վարդապետն ձեր ո՞չ տայ զերկդրամեանն: Եւ ասէ, Այո՛:

2. Եւ իբրեւ եմուտ ի տուն, յառաջեաց քան զնա Յիսուս եւ ասէ. Զի՞արդ թուի քեզ, Սիմոն. թագաւորք ազգաց յումմէ առնուն զհարկս կամ զհաս. յորդւո՞ց իւրեանց թէ յօտարաց: Եւ իբրեւ ասաց թէ յօտարաց, ասէ ցնա Յիսուս. Ապա ուրեմն ազատ են որդիքն:

3. Բայց զի մի գայթակղեցուսցուք զնոսա, երթ ի ծով եւ ընկեա կարթ, եւ զառաջին ձուկնն որ ելանիցէ' ա՛ռ եւ բաց զբերան նորա, եւ գտանիցես սատեր. եւ զայն առեալ տացես նոցա ընդ իմ եւ ընդ քո:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

1. Երբոր Յիսուս եւ աշակերտները Կափառնաում քաղաքն եկան, երկդրամեանին տուրքը պահանջողները Պետրոսի մօտեցան ու ասին. Ձեր վարդապետը երկդրամեանը չի՞տար: Նա ասաց թէ Այո՛, կուտայ:

2. Երբոր տուն մտաւ, Յիսուս Պետրոսէն առաջ անցաւ ու ասաց. Ի՞նչպէս կերեւի քեզ, Սիմոն. ուրիշ ազգաց թագաւորները հարկերը կամ տուրքը ուսկի՞ց կառնուն. իրենց զաւակներէն թէ օտարներէն: Երբոր ասաց թէ Օտարներէն, Յիսուս պատասխան տուաւ անոր. Ուրեմն որդիքը տուրքէ ազատ են:

3. Բայց որպէս զի գայթակղութիւն չտամք նոցա, զնա ծովն ու կարթ ձգէ, եւ առաջին ձուկն որ ելնէ՛ առ, բերանը բաց, մէջը սատեր կը գտնես. այն սատերը կառնուս կուտաս նոցա իմ տեղս ու քու տեղդ:

ԴԱՍ Բ.

ԲԱՌԱՐԱՆ.

Երկդրամեան. Երկուքնոց, երկու դրամնոց սակ:
Պահանջէին. կպահանջէին, կուզէին:
— Պահանջել. ուզել, առնելիքը ուզել:
Վարդապետ. ուսուցիչ, սորվեցընող:
Այո. հա́:
Եմուտ. մտաւ:
— Մտանել. մտնել:
— Մուտ. մտիր:
Յառաջեաց. առաջ անցաւ:
— Յառաջել. առաջ անցնիլ, ուրիշէն առաջ բան ասել:
Քան զնա. անկից, քան զինքը:
Զիա՞րդ. ինչպէս:
Թուի. կերեւի:
— Թուել. երեւիլ, կարծուիլ:
Յումմէ. որ մարդէն, ուկի՞ց:
Զհարկս. տուրքերը:
— Հարկ. տուրք:
Զհասն. եկամուտը:
— Հաս. եկամուտ, տէրութեան տրուած բաժինը:
Յօտարաց. օտարներէն:
— Օտար. ուրիշ մարդ, դրսի մարդ:
Մի՛ գայթակղեցուցուք. գայթակղութիւն չտանք:
— Գայթակղեցուցանել. գայթակղութիւն տալ, չար օրինակ տալ:
Երթ. գնա:
Ընկեա. ձգէ:
— Ընկենուլ. ձգել, *ատմագ*:
Կարթ. ձուկ բռնելու ճանկ, *օլթա*:
Ձուկն. ձուկ:
— Ի ձկանց. ձկներէն:
Ելանիցէ. ելնէ:
— Ելանել. ելնել:
Գտանիցես. կը գտնես:
— Գտանել. գտնել:
Սատեր. տեսակ մը հին սակ, չորեքդրամեան:

ԴԱՍ Գ.

Թարգմ. ի գրոց լեզուէ ի ռամկականն.

Իբրեւ եկին.	Երբոր եկան:
Ի Կափառնաում.	Կափառնաում քաղաքը:
Որք զերկդրամեանն պահանջէին.	Երկդրամեանը պահանջողները:
Մատեան առ Պետրոս.	Պետրոսի քովն եկան:
Վարդապետն ձեր.	Ձեր վարդապետը:
Ո՞չ տայ զերկդրամեանն.	Երկդրամեանը չի՞տար:
Այո́.	Հա́:
Եմուտ ի տուն.	Տունը մտաւ, ներս մտաւ:
Յառաջեաց քան զնա Յիսուս.	Անկից առաջ անցաւ Յիսուս:
Զիա՞րդ թուի քեզ, Սիմոն.	Ի՞նչպէս կերեւի քեզ, Սիմոն:
Թագաւորք ազգաց.	Ուրիշ ազգաց թագաւորները:
Յումմէ առնուն զհարկս կամ զհասն.	Ուսկի՞ց կառնուն հարկերը կամ տուրքը:
Յորդւո՞ց իւրեանց թէ յօտարաց.	Իրենց զաւակներէն թէ օտարներէն:
Իբրեւ ասաց թէ յօտարաց.	Երբոր ասաց թէ օտարներէն:
Ապա ուրեմն.	Ուրեմն, այնպէս է նէ:
Ազատ են որդիքն.	Որդիքը ազատ են:
Զի մի՛ գայթակղեցուցուք ըզնոսա.	Որ նոցա գայթակղութեան պատճառ չտանք:
Երթ ի ծով.	Գնա ծովը:
Ընկեա կարթ.	Կարթ ձգէ:
Զառաջին ձուկնն որ ելանիցէ՛ առ.	Առաջին ձուկն որ ելնէ՛ առ:
Բաց զբերան նորա.	Անոր բերանը բաց:
Գտանիցես սատեր.	Սատեր մը կը գտնես:
Զայն առեալ տացես նոցա.	Այն կառնես կուտաս նոցա:
Ընդ իմ եւ ընդ քո.	Իմ տեղս ու քու տեղդ:

ԴԱՍ Դ.

Թարգմ. ի ռամկականէն ի գրոց բարբառ.

Երբոր եկան Կափառնաում.	Իբրեւ եկին ի Կափառնաում:
Պետրոսի քովն եկան.	Մատեան առ Պետրոս:
Երկդրամեանը պահանջողները.	Որք զերկդրամեանն պահանջէին:
Ձեր վարդապետը երկդրամեանը չի՞տար.	Վարդապետն ձեր ո՞չ տայ զերկդրամեանն:
Այո՛, կուտայ.	Այո՛:
Երբոր տունն մտաւ.	Իբրեւ եմուտ ի տունն:
Յիսուս Պետրոսին առաջ խօսեցաւ ու ըսաւ.	Յառաջեաց Յիսուս քան զՊետրոս եւ ասէ:
Թագաւորները ուսկի՞ց կառնուն տուրքերը.	Թագաւորք յումմէ՞ առնուն ըզհարկս:
Իրենց զաւակներէն թէ օտարներէն.	Յորդւո՞ց իւրեանց թէ յօտարաց:
Որդիքը ազատ են.	Ազատ են որդիքն:
Որպէս զի չգայթակղեցընենք զանոնք.	Զի մի՛ գայթակղեցուսցուք ըզնոսա:
Գնա ծովն ու կարթ ձգէ.	Երթ ի ծով եւ ընկեա կարթ:
Առաջին ձուկն որ ելնէ՛ առ.	Զառաջին ձուկնն որ ելանիցէ՛ առ:
Բերանը բաց.	Բաց զբերան նորա:
Սատեր մը կը գտնես.	Գտանիցես սատեր:
Զայն առ ու նոցա տուր.	Զայն առեալ տացես նոցա:
Իմ տեղս ու քու տեղդ.	Ընդ իմ եւ ընդ քո:

ԴԱՍ Ե.

Կրթութիւն զրուցատրութեան.

Ո՞յք էին որ եկինն.	Յիսուս եւ աշակերտքն իւր:
Ո՞ւր եկին.	Ի Կափառնաում:
Ո՞յք մատեան առ Պետրոս.	Որք զերկդրամեանն պահանջէին:

Զի՞նչ պահանջէին.	Զերկդրամեանն:
Առ ո՞ մատեան.	Առ Պետրոս:
Որք մատեանն առ Պետրոս՝ զի՞նչ առնէին.	Զերկդրամեանն պահանջէին:
Զի՞նչ ասացին նոքա ցՊետրոս.	Վարդապետն ձեր ո՞չ տայ զերկդրամեանն.
Ո՞ էր վարդապետն Պետրոսի.	Յիսուս:
Յիսուս տա՞յր զերկդրամեանն.	Այո՛:
Ո՞ւր եմուտ Յիսուս.	Ի տունն:
Զի՞նչ արար Յիսուս.	Յառաջեաց քան զՊետրոս եւ ասէ:
Զի՞նչ ասաց ցՊետրոս.	Զիա՞րդ թուի քեզ, Սիմոն:
Ո՞յք են որ առնուն զհարկս կամ զհասն.	Թագաւորք ազգաց:
Յումմէ առնուն.	Յորդւոց իւրեանց կամ յօտարաց:
Զի՞նչ առնուն թագաւորք ազգաց յօտարաց.	Զհարկս կամ զհասն:
Որդիք թագաւորաց զի՞նչ են.	Ազատ են:
Ո՞յք են ազատքն ի հարկաց.	Որդիք թագաւորաց:
Յո՞ առաքեաց Յիսուս զՊետրոս.	Ի ծով:
Ո՞րպէս առաքեաց.	Ասէ գնա. Երթ ի ծով:
Առ ի՞նչ առաքեաց.	Ընկեա, ասէ, կարթ:
Զի՞նչ ընկենուլ ի ծով ասաց Յիսուս ցՊետրոս.	Զկարթ:
Զի՞նչ ելանէր ի ծովէն.	Ձուկն:
Զո՞ր ձուկն առնոյր Պետրոս.	Զառաջին ձուկնն:
Զի՞նչ առնէր զձուկնն.	Բանայր զբերան նորա:
Զո՞յր բերանն բանայր Պետրոս.	Զձկանն:
Զի՞նչ գտանէր ի բերանի անդ ձկանն.	Սատեր:
Զի՞նչ արար Պետրոս զսատերն.	Առեալ զայն՝ ետ ընդ Յիսուսի եւ ընդ իւր:
Ընդ ո՞յր ետ զսատերն.	Ընդ Յիսուսի եւ ընդ իւր:

ԵՕԹՆԵԱԿ ԵՐԵՔՏԱՍԱՆԵՐՈՐԴ

ԴԱՍ Ա.

Բ Ն Ա Գ Ի Ր.

1. Հերովդէս կալաւ զՅովհաննէս, կապեաց զնա եւ եդ ի բանտի վասն Հերովդիայ կնոջ Փիլիպպոսի եղբօր նորա: Զի ասէր ցնա Յովհաննէս. Չէ արժան քեզ ունել զդա:

2. Եւ կամէր զնա սպանանել, բայց երկնչէր ի ժողովրդենէ անտի. քանզի իբրեւ զմարգարէ ունէին զնա:

3. Եւ իբրեւ եղեն ծնունդք Հերովդի, կաքաւեաց դուստրն Հերովդիայ ի մէջ բազմականին, եւ հաճոյ թուեցաւ Հերովդի. ուստի եւ երդմամբ խոստացաւ տալ նմա զինչ եւ խնդրեսցէ:

4. Եւ նա յառաջագոյն խրատեալ ի մօրէ իւրմէ, Տուր ինձ, ասէ, այսր ի վերայ սկտեղ զգլուխն Յովհաննու Մկրտչի:

5. Տրտմեցաւ թագաւորն. բայց վասն երդմանցն եւ բարձակցացն հրամայեաց տալ նմա: Եւ առաքեաց գլխատեաց զՅովհաննէս ի բանտի, եւ բերաւ գլուխ նորա սկտեղբ, եւ տուաւ աղջկանն, եւ տարաւ առ մայր իւր:

6. Եւ մատուցեալ աշակերտքն նորա՝ բարձին զմարմինն եւ թաղեցին. եւ եկեալ պատմեցին Յիսուսի:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

1. Հերովդէս Յովհաննէս Մկրտիչը բռնեց կապեց ու բանտ դրաւ՝ իրեն Փիլիպպոս եղբօրը Հերովդիա կնկանը պատճառաւ: Վասն զի Յովհաննէս կասէր անոր թէ Պէտք չէ որ դուն քովդ պահես այդ կինը:

2. Հերովդէս կուզէր Յովհաննէսը մեռցընել, բայց ժողովրդէն կվախնար, որովհետեւ ամէնքն ալ մարգարէի տեղ դրած էին Յովհաննէսը:

3. Երբոր Հերովդեսի ծննդեան տարեդարձին հանդէսն եղաւ, Հերովդիայի աղջիկը կոչունքին առեղը կաքաւեց, ու Հերովդեսին հաճոյ եղաւ. ուստի երդում ընելով խոստացաւ որ ինչ ալ ուզէ՝ տայ անոր:

4. Նա ալ առաջուց իւր մօրէն խրատուած լինելով՝ ասաց թէ Յովհաննէս Մկրտչին գլուխը տուր ինձի հոս ափսէի վրայ:

5. Թագաւորը տրտմեցաւ. բայց արած երդումներուն համար, հոն նստողներէն ալ ամըչնալուն՝ հրամայեց որ տրուի: Մարդ յուղարկեց, Յովհաննեսին գլուխը կտրել տուաւ բանտին մէջ. բերին ափսէով գլուխը, աղջկանը տուին, առաւ մօրը տարաւ:

6. Յովհաննեսի աշակերտներն ալ գնացին, վերուցին մարմինն ու թաղեցին, յետոյ եկան պատմեցին Յիսուսի:

ԴԱՍ Բ.

Բ Ա Ռ Ա Ր Ա Ն.

Կալաւ. բռնեց:
— Կալ կամ կա. բռնէ, ձեռք առ:
Եդ. դրաւ:
— Եդի. դրի:
— Եդեալ. դրած, դրուած.
Ի բանտի. բանտի մէջ:
— Բանտ. *հափս, զընտան*:
Վասն. համար:
Չէ արժան. չվայլեր, պէտք չէ, հրաման չկայ:
— Արժան է. կվայլէ, պէտք է:
Ունել. ունենալ, բռնել, քովը պահել:
Կամէր. կուզէր:
Սպանանել. սպաննել, մեռցընել:
— Սպան. մեռցուր:
— Սպանի. մեռուցի:
Երկնչէր. կվախնար:
— Երկիր. վախցիր:
— Երկեայ. վախցայ:

Քանզի . վասն զի, ինչու որ :
Իբրեւ . պէս , *կիպի* :
Ունէին . կըբռնէին , դրած էին, կարծէին :
Ծնունդք . ծնած օրը , ծննդեան տարեդարձին տօնը :
Կաքաւեաց . պարեց :
— Կաքաւել . ցատքրտել , պարել , խաղալ :
Դուստր . աղջիկ, աղջիկ զաւակ :
Ի բազմականին . խնջոյքին մէջ :
— Բազմական . կոչունք, խըն-ջոյք , *զիաֆէթ* :
Հաճոյ թուեցաւ . աղէկ երեւցաւ :
— Հաճոյ . ախորժելի , ընդունելի :
Երդմամբ . երդումով :
— Երդումն . երդում :
Խոստանալ . խօսք տալ :
Խնդրեսցէ . խնդրելու լինի , խնդրէ :
Յառաջագոյն . առաջուընէ , առաջուց :
Խրատեալ . խրատուած :
Ի վերայ սկտեղ . ափսէի վրայ :
— Սկուտեղ . ափսէ , *թէփսի* :
Տրտմիլ . սիրտը կոտրիլ :
Երդմանցն . երդումներուն :
Բարձակցացն . հետը նստողնե-րուն :
— Բարձակից . հետը նստող , հրաւիրեալ , *միւսաֆիր* :
Գլխատեաց . գլուխը կտրեց :
— Գլխատել . գլուխը կտրել :
Բերաւ . բերուեցաւ :
— Եբեր . բերաւ :
— Բերից . կբերեմ :
Սկտեղբ . ափսէով :
Տուաւ . տրուեցաւ :
— Ետ . տուաւ :
— Ետու . տուի :
— Տա՛ւք . տուէք :
Բարձին . վերուցին :
— Բա՛րձ . վերցուր :
— Բարձի . վերուցի :
— Բառնալ . վերցնել :

ԴԱՍ Գ.

Թարգմ. ի գրոց լեզուէ ի ռամկականն.

Հերովդէս կալաւ զՅովհաննէս .	Հերովդէս բռնեց Յովհաննէսը :
Կապեաց զնա .	Կապեց զինքը :
Եդ ի բանտի .	Բանտ դրաւ :
Վասն Հերովդիայ .	Հերովդիայի համար :

Կնոջ Փիլիպպոսի .	Փիլիպպոսի կնկանը :
Եղբօր նորա .	Անոր եղբօրը :
Զի ասէր ցնա Յովհաննէս.	Վասն զի կասէր անոր Յովհան-նէս :
Չէ արժան քեզ ունել զդա .	Չվայլեր քեզի քովդ պահել այդ կինը :
Կամէր զնա սպանանել .	Կուզէր զինքը մեռցընել :
Բայց երկնչէր ի ժողովրդենէ անտի .	Բայց կըվախնար ժողովրդէն :
Քանզի իբրեւ զմարգարէ ունէին զնա .	Վասն զի մարգարէի տեղ դրած էին զինքը :
Իբրեւ եղեն ծնունդք Հերովդի .	Երբոր եկաւ Հերովդէսի ծնած օրը:
Կաքաւեաց դուստրն Հերովդիայ .	Հերովդիային աղջիկը խաղաց :
Ի մէջ բազմականին .	Կոչունքին մէջ :
Հաճոյ թուեցաւ Հերովդի .	Աղէկ երեւցաւ Հերովդէսին :
Ուստի եւ երդմամբ խոստացաւ .	Ուստի երդումով խոստացաւ :
Տալ նմա զինչ եւ խնդրեսցէ .	Տալ անոր ինչ որ ուզէ :
Եւ նա .	Նա ալ :
Յառաջագոյն խրատեալ .	Առաջուց խրատուած :
Ի մօրէն իւրմէ .	Իւր մօրմէն :
Տուր ինձ , ասէ , այսր .	Տուր ինծի , ասաց , այս տեղ :
Ի վերայ սկտեղ .	Ափսէի վրայ :
Զգլուխն Յովհաննու Մկրտչի .	Յովհաննէս Մկրտչին գլուխը :
Տրտմեցաւ թագաւորն .	Թագաւորին սիրտը կոտրեցաւ :
Վասն երդմանցն .	Երդումներուն համար :
Վասն բարձակցացն .	Հետը նստողներուն համար :
Հրամայեաց տալ նմա .	Հրամայեց որ տրուի անոր :
Առաքեաց .	(Մարդ) յուղարկեց :
Գլխատեաց զՅովհաննէս .	Յովհաննէսին գլուխը կտրեց :
Ի բանտի .	Բանտին մէջ :
Բերաւ գլուխ նորա .	Բերուեցաւ նորա գլուխը :
Սկտեղբ .	Ափսէով :
Տուաւ աղջկանն .	Տրուեցաւ աղջկանը :
Տարաւ առ մայր իւր .	Տարաւ իւր մօրը :

Մատուցեալ աշակերտքն նորա.	Նորա աշակերտները քովը գնացին:
Բարձին զմարմինն եւ թաղեցին.	Վերուցին մարմինն ու թաղեցին:
Եկեալ պատմեցին Յիսուսի.	Եկան պատմեցին Յիսուսի:

ԴԱՍ Դ.

Թարգմ. ի ռամկականէն ի գրոց բարբառ.

Հերովդէս Յովհաննէս Մկրտչին գլուխը կտրեց.	Հերովդէս գլխատեաց զՅովհաննէս Մկրտիչ:
Հերովդիայի աղջկանը համար.	Վասն դստերն Հերովդիայ:
Փիլիպպոս՝ Հերովդէսի եղբայրն էր.	Փիլիպպոս եղբայր էր Հերովդի:
Պէտք չէր խոստանալ.	Չէր արժան խոստանալ:
Յովհաննու աշակերտները տրտմեցան.	Տրտմեցան աշակերտքն Յովհաննու:
Հերովդիա կուզէր Յովհաննէսը մեռցընել.	Հերովդիա կամէր սպանանել զՅովհաննէս:
Հերովդիայի աղջիկը մօրմէն կը վախնար.	Դուստրն Հերովդիայ երկնչէր ի մօրէ իւրմէ:
Գլուխը կոչունքին մէջ բերուեցաւ.	Բերաւ գլուխ նորա ի մէջ բազմականին:
Ժողովուրդը թագաւորի տեղ դրած էր զինքը.	Ժողովուրդն իբրեւ զթագաւոր ունէր զնա:
Հետը նստողները հաւնեցան.	Հանոյ թուեցաւ բազմականացն:
Ի՛նչ որ ուզէ՝ հրամայեց որ յուղարկուի իրեն.	Հրամայեաց առնել նմա զինչ եւ խնդրեսցէ:
Յովհաննու աշակերտները նորա մարմինը թաղեցին.	Աշակերտքն Յովհաննու թաղեցին զմարմին նորա:
Հերովդիայի դուստրը ափսէով տարաւ Յովհաննու Մկրտչի գլուխը իրեն մօրը.	Դուստրն Հերովդիայ տարաւ սկտեղբ զգլուխն Յովհաննու Մկրտչի առ մայր իւր:
Հերովդէս հարուստ էր.	Հերովդէս մեծատուն էր:

Ծիրանիներ կը հագնէր.	Ագանէր ծիրանիս:
Երեք եղբայր ունէր.	Էին նորա եղբարք երեք:
Հոս միշտ առատապէս կուրախանար, հոն դժոխքի կրակէն կը պապակի.	Աստ ուրախ լինէր հանապազ առատապէս, եւ անդ ի տապոյ դժոխոց պապակի:
Հերովդէսին ու Յովհաննէսին մէջտեղը մեծ փոս կայ.	Վիհ մեծ է ընդ Հերովդէս եւ ընդ Յովհաննէս:
Հերովդէս մարգարէներուն խօսքին մտիկ չէր ըներ.	Հերովդէս ոչ լսէր մարգարէից:
Չէր հաւատար թէ մեռած մարդը յարութիւն կառնու.	Ոչ հաւատայր թէ ի մեռելոց ոք յառնիցէ:

ԴԱՍ Ե.

Կրթութիւն զրուցատրութեան.

Ո՞վ էր Հերովդէս.	Թագաւոր Հրէից կամ չորրորդապետ:
Զո՞վ կապեաց.	ԶՅովհաննէս Մկրտիչ:
Ո՞ւր եդ զնա.	Ի բանտի:
Վասն ո՞յր.	Վասն Հերովդիայ:
Ո՞վ էր Հերովդիա.	Կին էր Փիլիպպոսի եղբօրն Հերովդի:
Զի՞նչ ասէր Յովհաննէս զՀերովդէս վասն Հերովդիայ.	Չէ արժան քեզ ունել զդա:
Հերովդէս թշնամի՞ էր Յովհաննու.	Այո:
Զի՞նչ կամէր առնել ընդ նա.	Կամէր սպանանել զնա:
Եւ ընդէ՞ր ոչ սպանանէր.	Զի երկնչէր ի ժողովրդենէ անտի:
Ընդէ՞ր երկնչէր Հերովդէս ի ժողովրդենէն.	Զի ամենեքեան իբրեւ զմարգարէ ունէին զնա:
Ե՞րբ կաքաւեաց դուստրն Հերովդիայ.	Յաւուր ծննդոցն Հերովդի:
Ո՞ւր կաքաւեաց.	Ի մէջ բազմականին:

Զիա՞րդ թուեցաւ Հերովդի.	Հաճոյ թուեցաւ:
Ո՞րպէս յայտ արար Հերովդէս զհաճութիւն իւր.	Երդմամբ խոստացաւ տալ նմա զի՛նչ եւ խնդրեսցէ:
Զի՞նչ խնդրեաց դուստրն Հերովդիայ.	Զգլուխն Յովհաննու Մկրտչի:
Ուստի՞ բերաւ նա յայն խնդիր.	Յառաջագոյն խրատեալ էր ի մօրէ իւրմէ:
Ո՞րպիսի բանիւ արար զխնդիրն,	Տուր ինձ, ասէ, այսր ի վերայ սկտեղ զգլուխն Յովհաննու Մկրտչի:
Զի՞նչ արար յայնժամ թագաւորն.	Տրտմեցաւ:
Ո՞չ ետ զգլուխն.	Հրամայեաց տալ նմա:
Վասն է՞ր հրամայեաց տալ:	Վասն երդմանցն եւ բազմականացն:
Ո՞ւր գլխատեաց Հերովդէս զՅովհաննէս.	Ի բանտի:
Ո՞րպէս բերաւ գլուխն.	Սկտեղբ:
Ո՞ւմ տուաւ.	Աղջկանն:
Աղջիկն զի՞նչ արար զգլուխն Յովհաննու.	Տարաւ առ մայրն իւր:
Զի՞նչ արարին աշակերտքն Յովհաննու.	Բարձին զմարմին նորա եւ թաղեցին:
Ո՞ւմ պատմեցին զայս ամենայն.	Յիսուսի:

ԵՕԹՆԵԱԿ ՉՈՐԵՔՏԱՍԱՆԵՐՈՐԴ

ԴԱՍ Ա.

Բ Ն Ա Գ Ի Ր.

1. Նմանեցաւ արքայութիւն երկնից առն թագաւորի որ կամեցաւ համար առնուլ ի մէջ ծառայից իւրոց: Եւ իբրեւ սկսաւ առնուլ, մատուցաւ առ նա պարտապան մի բիւր քանքարոյ:

2. Իբրեւ ոչ ունէր հատուցանել, հրամայեաց զնա վաճառել տէրն նորա, եւ զկին նորա եւ զորդիս եւ զամենայն որ զինչ եւ ունիցի, եւ հատուցանել:

3. Եւ անկեալ ծառայն երկիրպագանէր նմա եւ ասէր. Երկայնամիտ լեր առ իս, եւ զամենայն հատուցից քեզ: Գթացեալ տէր ծառային այնորիկ՝ արձակեաց զնա, եւ զփոխն եթող նմա:

4. Եւ ելեալ ծառայն այն եգիտ զմի ի ծառայակցաց իւրոց, որ պարտէր նմա հարիւր դահեկան. եւ կալեալ զնա խեղդէր եւ ասէր. Հատո ինձ զոր պարտիսդ:

5. Արդ անկեալ ծառայակցին առ ոտս նորա՝ աղաչէր զնա եւ ասէր. Երկայնամիտ լեր առ իս եւ հատուցից քեզ. եւ նա ոչ կամէր. այլ չոքաւ արկ զնա ի բանտ՝ մինչեւ հատուսցէ զպարտսն:

6. Իբրեւ տեսին ծառայակիցքն որ ինչ եղեւն՝ տրտմեցան յոյժ, եւ եկեալ ցուցին տեառն իւրեանց զամենայն որ ինչ եղեւն:

7. Յայնժամ կոչեաց զնա տէրն իւր եւ ասէ. Ծառայ չար, զամենայն զպարտսն թողի քեզ, վասն զի աղաչեցեր զիս. իսկ արդ ո՞չ էր պարտ եւ քեզ ողորմել ծառայակցին քում, որպէս եւ ես քեզ ողորմեցայ: Եւ բարկացեալ տէրն նորա՝ մատնեաց զնա դահճաց, մինչեւ հատուսցէ զամենայն զպարտսն:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

ԳԼՍ Ա.

1. Երկնքի թագաւորութիւնը նման է այնպիսի թագաւորի որ կամեցաւ իւր ծառաներուն հետ հաշիւ տեսնել: Երբոր դեռ նոր սկսեր էր հաշիւները տեսնել, մէկը բերին առջեւն որ տասը հազար քանքար պարտական էր:

2. Տեսնելով որ վճարելու պէս չէ, տէրը հրամայեց որ ծախեն զինքը, կնիկն ու զաւակները, եւ ամէն ունեցածը, եւ պարտքը վճարեն:

3. Ծառան ոտքն ընկած երկրպագութիւն կանէր ու կասէր. Քիչ մը ատեն սպասէ, բոլոր պարտքս կըվճարեմ: Խղճաց տէրը ծառային վրան, թող տուաւ որ երթայ, պարտքն ալ ներեց անոր:

4. Ծառան դուրս որ ելաւ, իւր ընկերներէն մէկը գտաւ՛ որ հարիւր դահեկան պարտք ունէր իրեն. բռնեց զինքն ու հոգին կհանէր ու կասէր. Պարտքդ տուր:

5. Ընկերը ոտքն ընկաւ, կաղաչէր ու կասէր. Քիչ մը ատեն սպասէ, կըվճարեմ պարտքս: Իսկ նա մտիկ չըրաւ, տարաւ զինքը բանտ դրաւ՛ մինչեւ որ պարտքը վճարէ:

6. Ծառային ընկերները այս եղած բանն որ տեսան՛ շատ ցաւեցան, գնացին ամէն բան տեղովը պատմեցին իրենց տիրոջը:

7. Այն ատեն տէրը կանչեց ծառան իւր քովն ու ասաց. Անզգամ ծառայ, ես բոլոր պարտքդ թողուցի քեզի՛ զիս աղաչածիդ համար. ուրեմն պէտք չէր որ դուն ալ քու ընկերոջդ վրայ խղճայիր՛ ինչպէս որ ես քու վրադ խղճացի: Բարկացաւ տէրը անոր ու դահիճներուն ձեռքը տուաւ մինչեւ որ բոլոր պարտքը վճարէ:

ԳԼՍ Բ.

Բ Ա Ռ Ա Ր Ա Ն.

Համար . հաշիւ, *հիսապ*:
— Համարեմ . համրել:
— Համարիմ . կարծել:
Մատուցաւ . առաջ բերուեցաւ:
— Մատուցանել . առջեւը բերել:
Պարտապան . պարտք ունեցող:
Բիւր . տասը հազար:
— Բիւրք բիւրուց . հարիւր միլիոն, անհամար:
Քանքար . քսակ, *քէսէ*:
— Քանքարաթաքոյց . իւր ստակը՛ խելքը ծածկող:
Հատուցանել . վճարել:
— Հատո . վճարէ:
Վաճառել . ծախել:
— Վաճառ . ապրանք, *մալ*:
— Գին եւ վաճառ . առուտուր:
Երկայնամիտ լեր . քիչ մը համբերէ, սպասէ:
— Երկայնամիտ լինել . համբերել, սպասել, ժամանակ տալ:
— Երկայնմտութիւն . համբերութիւն:
Գթացեալ . գթալով, խղճալով:
— Գթալ . խղճալ:
— Գթա . խղճացիր, խնայէ:
Արձակեաց . ազատ թողուց, արձակեց:
Եզիտ . գտաւ:
— Գտանել . գտնել:
Ի ծառայակցաց . ծառայ ընկերներէն:
— Ծառայակից . մէկտեղ ծառայութիւն անող, ընկեր:
Պարտէր . պարտական էր:
— Պարտիմ . պարտական եմ:
— Պարտ է . պէտք է:
Դահեկան . տասնոց, քսանոց, արծաթ ստակ, *ղուրուշ*:
Կալեալ . բռնած:
— Կալնուլ . բռնել:
Խեղդել . խղդել, նեղել:
Չոքաւ . գնաց:
— Չոքայ . գնացի:
Արկ . ձգեց, դրաւ:
— Արկանել . դնել, ձգել:
Զպարտսն . պարտքը:
Ցուցին . իմացուցին:
— Ցուցանել . ցուցընել, յայտնել, իմացընել:
Ողորմել . խղճալ:
Բարկացեալ . բարկացած, սրդողած:
Դահճաց . դահիճներու:
— Դահիճ . *ճէլլատ*:

*

ԴԱՍ Գ.

Թարգմ. ի գրոց լեզուէ ի ռամկականն.

Նմանեցաւ արքայութիւն երկ-նից.	Երկնքի թագաւորութիւնը նման եղաւ, կամ նման է:
Առն թագաւորի.	Թագաւոր մարդու, այնպիսի թագաւորի:
Որ կամեցաւ համար առնուլ.	Որ ուզեց հաշիւ տեսնել:
Ի մէջ ծառայից իւրոց.	Իւր ծառաներուն մէջ:
Իբրեւ սկսաւ առնուլ.	Երբոր սկսաւ առնուլ:
Մատուցաւ առ նա.	Բերուեցաւ անոր:
Պարտապան մի բիւր քանքարոյ.	Տասը հազար քսակի պարտք ու-նեցող մը:
Իբրեւ ոչ ունէր հատուցանել.	Երբոր վճարելու չափ բան չունէր:
Հրամայեաց տէրն նորա.	Անոր տէրը հրամայեց:
Զնա վաճառել.	Զինքը ծախել:
Զկին նորա եւ զորդիս վաճառել.	Անոր կինն ու որդիքը ծախել:
Զամենայն զոր ինչ եւ ունիցի վաճառել:	Ինչ որ ունի՝ ամենն ալ ծախել:
Եւ հատուցանել զպարտսն.	Ու պարտքը վճարել:
Անկեալ ծառայն.	Ծառան գետինն ընկած:
Երկիրպագանէր նմա եւ ասէր.	Երկրպագութիւն կանէր անոր ու կասէր:
Երկայնամիտ լեր առ իս.	Համբերութեամբ ատեն տուր ինձի:
Զամենայն հատուցից քեզ.	Բոլորն ալ կըվճարեմ քեզի:
Գթացեալ տէր ծառային այնորիկ.	Այն ծառային տէրը խղճաց:
Արձակեաց զնա.	Ազատ թողուց զինքը:
Զփոխն եթող նմա.	Փոխը ներեց անոր:
Ելեալ ծառայն այն.	Այն ծառան ելաւ:
Եգիտ զմի ի ծառայակցաց իւրոց.	Իւր ծառայ ընկերներէն մէկը գտաւ:
Որ պարտէր նմա հարիւր դա-հեկան.	Որ պարտք ունէր անոր հարիւր դահեկան:
Կալեալ զնա խեղդէր.	Բռնեց զինքն ու կը խղդէր:
Եւ ասէր. Հատո ինձ զոր պար-տիս.	Ու կասէր. Վճարէ ինձի ինչ որ պարտք ունիս:

Անկեալ ծառայակիցն առ ոտս նորա.	Ծառայ ընկերը անոր ոտքն ըն-կած:
Աղաչէր զնա եւ ասէր.	Կաղաչէր զինքն ու կասէր:
Երկայնամիտ լեր առ իս եւ հա-տուցից քեզ.	Ատեն տուր ինձի ու կըվճարեմ քեզի:
Եւ նա ոչ կամէր.	Իսկ նա մտիկ չարաւ:
Չոքաւ արկ զնա ի բանտ.	Գնաց բանտ դրաւ զինքը:
Մինչեւ հատուսցէ զպարտսն.	Մինչեւ որ պարտքը վճարէ:
Իբրեւ տեսին ծառայակիցքն որ ինչ եղեւն.	Երբոր տեսան ծառային ընկերները ինչ որ եղաւ:
Տրտմեցան յոյժ.	Շատ ցաւեցան:
Եկեալ ցուցին տեառն իւրեանց զամենայն որ ինչ եղեւն.	Եկան յայտնեցին իրենց տիրոջը ա-մէն բան ինչ որ եղաւ:
Յայնժամ կոչեաց զնա տէրն իւր եւ ասէ.	Այն ատենը կանչեց զինքը տէրն ու ասաց:
Ծառայ չար.	Չար ծառայ:
Զամենայն զպարտսն թողի քեզ.	Բոլոր պարտքդ թողուցի քեզի:
Վասն զի աղաչեցեր զիս.	Ինչու որ աղաչեցիր ինձի:
Իսկ արդ ո՞չ էր պարտ եւ քեզ ողորմել ծառայակցին քում.	Ուրեմն պէտք չէ՞ր որ դուն ալ խղճայիր քու ընկերոջդ վրայ:
Որպէս եւ ես քեզ ողորմեցայ.	Ինչպէս որ ես ալ քու վրադ խղճացի:
Բարկացեալ տէրն նորա.	Անոր տէրը բարկացած:
Մատնեաց զնա դահճաց.	Դահիճներուն ձեռքը տուաւ զինքը:
Մինչեւ հատուսցէ զամենայն ըզ-պարտսն.	Մինչեւ որ վճարէ բոլոր պարտքը:

ԴԱՍ Դ.

Թարգմ. ի գրոց լեզուէ ի ռամկականն.

Թագաւորին մէկը ուզեց հաշիւ տեսնել.	Այր թագաւոր կամեցաւ համար առնուլ:
Հարիւր դահեկանի պարտատէր մը բռնեցին.	Կալան զպարտապան մի հարիւր դահեկանի:

Թէ որ վճարելու պէս չլինէր, զինքը պիտի ծախէր.	Երբ ոչ ունէր հատուցանել, զնա վաճառէր:
Կնիկն ու զաւակները իրենց տիրոջը ոտքն ընկան.	Կին նորա եւ որդիք անկան առ ոտս տեառն իւրեանց:
Հրամայեց որ ունեցածը չունեցածը ծախեն.	Հրամայեաց վաճառել զամենայն որ զինչ եւ ունիցի:
Տէրը համբերեց ծառային.	Երկայնամիտ եղեւ տէրն առ ծառայն:
Ծառան երկրպագութիւն կանէր տիրոջը.	Երկիրպագանէր ծառայն տեառն իւրում:
Տէրը խղճաց իւր ծառային վրայ, իսկ ծառան իւր ընկերոջը վրայ չխղճաց.	Գթացաւ տէր ծառային իւրում, իսկ ծառայն ոչ ողորմեցաւ ծառայակցին իւրում:
Տէրը զծառան ազատ թողուց.	Արձակեաց տէրն զծառայն:
Թագաւորը ծառային պարտքը ներեց.	Եթող թագաւորն զպարտս ծառային:
Ծառան իւր ընկերներէն մէկը գտաւ.	Եգիտ ծառայն զմի ի ծառայակցաց իւրոց:
Ծառան թագաւորին տալը հազար քանքար պարտք ունէր.	Ծառայն պարտէր թագաւորին բիւր քանքար:
Չար ծառան իւր ընկերոջը հոգին կհանէր.	Ծառայն չար խեղդէր զծառայակիցն իւր:
Ինծի ունեցած պարտքդ վճարէ.	Հատո ինձ զոր պարտիս:
Թագաւորը զչար ծառան բանտ չէր դրած.	Թագաւորն ոչ էր արկեալ ի բանտ զծառայն չար:
Արդարները կըտրտմին մեղաւորաց արածին վրայ.	Արդարքն տրտմին ընդ գործս մեղաւորաց:
Դուն զիս աղաչեցիր.	Դու աղաչեցեր զիս:
Պէտք էր որ դուն ընկերոջդ վրայ խղճայիր.	Պարտ էր քեզ ողորմել ծառայակցին քում:
Ես խղճացի քու վրադ.	Ես քեզ ողորմեցայ:
Տէրը իւր ծառան դահիճներուն ձեռքը տուաւ.	Մատնեաց տէրն զծառայն դահճաց:

ԴԱՍ Ե.

Կրթութիւն զրուցատրութեան.

Ո՞ւմ նմանեցուցանէ Քրիստոս զարքայութիւն երկնից.	Առն թագաւորի:
Զի՞նչ կամեցաւ թագաւորն.	Համար առնուլ ի մէջ ծառայից իւրոց:
Ո՞ մատուցաւ առ նա.	Պարտապան մի բիւր քանքարոյ:
Ո՞րչափ ինչ պարտէր նա թագաւորին.	Բիւր քանքար:
Ունէ՞ր նա այնչափ ինչ ի հատուցանել.	Ոչ ունէր:
Զի՞նչ արար տէրն նորա.	Հրամայեաց զնա վաճառել:
Եւ այլ զի՞նչ հրամայեաց վաճառել զնորա.	Զկին նորա եւ զորդիս եւ զամենայն որ զինչ եւ ունիցի:
Ծառայն զի՞նչ առնէր.	Անկեալ երկիրպագանէր տեառն իւրում:
Զի՞նչ ասէր ծառայն.	Երկայնամիտ լեր առ իս, եւ զամենայն հատուցից քեզ:
Կատարեա՞ց թագաւորն զհրաման իւր թէ ոչ.	Ոչ, քանզի գթացաւ:
Եւ ապա զի՞նչ արար.	Արձակեաց զնա:
Եւ զի՞նչ եղեն պարտքն.	Զպարտսն եթող նմա:
Զո՞ եգիտ ծառայն յելանել իւրում յերեսաց տեառն իւրոյ.	Զմի ի ծառայակցաց իւրոց:
Ո՞րչափ ինչ պարտէր նա նմա.	Հարիւր դահեկան:
Ո՞րպէս վարեցաւ ընդ նմա.	Կալեալ զնա խեղդէր:
Ծառայակիցն զի՞նչ առնէր.	Անկեալ առ ոտս նորա աղաչէր զնա:
Լուա՞ւ ծառայն աղաչանացն.	Ոչ, այլ չոքաւ արկ զնա ի բանտ:
Ո՞ւր արկ զնա.	Ի բանտ:
Յո՞րչափ ինչ ժամանակ.	Մինչեւ հատուցէ զպարտսն:
Ո՞ ետես որ ինչ եղեւն.	Ծառայակիցքն:
Զի՞նչ ասացին նոքա.	Տրտմեցան յոյժ:

Ո՞ւմ ցուցին զամենայն որ ինչ եղեւ.
Տեառն իւրեանց:
Ո՞րպէս խօսեցաւ տէրն ընդ ծառային.
Ծառայ չար անուանեաց զնա:
Ընդէ՞ր թողեալ էր նմա զամենայն զպարտսն.
Վասն զի աղաչեցեր զիս, ասէ:
Զինչ պարտ էր ծառային առնել.
Ողորմել ծառայակցին իւրում:
Ո՞ւմ մատնեաց տէրն զծառայն չար.
Դահճաց.

ԵՕԹՆԵԱԿ ՀՆԳԵՏԱՍԱՆԵՐՈՐԴ

ԴԱՍ Ա.

Բ Ն Ա Գ Ի Ր.

1. Նման է արքայութիւն երկնից առն տանուտեառն, որ ել ընդ առաւօտս ի վարձու ունել մշակս յայգի իւր: Եւ արկ վարձս մշակացն աւուրն դահեկան, եւ առաքեաց զնոսա յայգի իւր:

2. Եւ ելեալ զերրորդ ժամու՝ ետես այլս զի կային դատարկ ի հրապարակս, ասէ եւ ցնոսա. Երթայք եւ դուք յայգի իմ, եւ որ ինչ արժան իցէ՝ տաց ձեզ: Գնացին եւ նոքա:

3. Եւ դարձեալ ելեալ զվեց ժամու եւ զինն ժամու՝ արար նոյնպէս: Եւ զմետասաներորդ ժամու ելեալ եգիտ այլս զի կային դատարկ, եւ ասէ ցնոսա. Ընդէ՞ր կայք աստ զօրս ցերեկ դատարկ:

4. Ասեն ցնա. Զի ոչ ոք կալաւ զմեզ ի վարձու: Ասէ ցնոսա. Երթայք եւ դուք յայգին, եւ որ ինչ արժան է առնուցուք:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

1. Երկնքի թագաւորութիւնը այն տանտիրոջ կընմանի որ մէկ առաւօտ գնաց՝ իր այգւոյն համար բանւոր բռնելու: Օրը մէկ դահեկանի ծախս արաւ հետերն ու յուղարկեց զանոնք այգին:

2. Երրորդ ժամուն ատենները նորէն ելաւ, ուրիշ բանւորներ ալ տեսաւ որ հրապարակներուն մէջ պարապ կեցեր էին. Դուք ալ գնացէք այգիս, ասաց անոնց, եւ ինչ որ հարկն է կուտամ ձեզի: Անոնք ալ գնացին:

3. Նորէն ելաւ վեցերորդ ժամուն ու իններորդ ժամուն ատենները, եւ նոյնպէս արաւ: Իսկ մետասաներորդ ժամուն ատեններն որ ելաւ, ուրիշ բանւորներ գտաւ որ պարապ կեցեր էին. Ինչու համար բոլոր օրը հոս պարապ կեցեր էք ասաց անոնց:

4. Պատասխան տուին թէ Մէկը չեղաւ որ զմեզ վարձէր, անոր համար: Դուք ալ այգին գնացէք, ասաց անոնց, եւ ինչ վարձ որ պէտք է՝ կընդունիք:

ԴԱՍ Բ.

Բ Ա Ռ Ա Ր Ա Ն.

Առն տանուտեառն. տանտիրոջ, տանուտէր մարդու:
— Այր տանուտէր. տանտէր մարդ:
Ել. ելաւ:
— Ելից. ելնեմ:
— Ելցուք. ելնեմք:
Ընդ առաւօտս. առաւօտանց:
— Առաւօտ առնեմ. առաւօտը ելնել, կանուխ ելնել:
Ի վարձու ունել. վարձել, բռնել:
— Վարձ. *քիրա*:
— Վարձկան. վարձւոր, փողով վարձուած:
Մշակ. գետին բանող, բանւոր:
— Մշակեմ. գետին բանիլ:
Այգի. էգի, *պաղ*:
— Այգեստան. այգիներ:
Վարձս արկանեմ. վարձ տալ, վարձ խոստանալ:
Դահեկան. տասնոց, *ղուրուշ*, *ֆրանք*, *ռուպլի* եւ այլն:
Ժամ. *սահաթ*:
— Ժամ ի ժամ. ժամէ ժամ, *սահաթտան սահաթա*.

— Ի ժամու. ատենին :	— Դատարկանամ. պարապ կենալ, աշխատանքէ դադրիլ :
— Ժամ առնուլ. ատեն գտնել :	
Դատարկ. պարապ :	Ընդէր. ինչու, *նէչին* :

ԴԱՍ Գ.

Թարգմ. ի գրոց լեզուէ ի ռամկականն.

Նման է արքայութիւն երկնից առն տանուտեառն.	Երկնքի թագաւորութիւնը նման է տանուտէր մարդու :
Որ ել ընդ առաւօտս.	Որ ելաւ առաւօտը :
Ի վարձու ունել մշակս.	Բանւորներ բռնել :
Յայգի իւր.	Իւր այգիին համար :
Արկ վարձս մշակացն.	Բանւորներուն վարձ խոսացաւ :
Աւուրն դահեկան.	Օրը մէկ դահեկան :
Առաքեաց զնոսա յայգի իւր.	Յուղարկեց զանոնք իւր այգին :
Ելեալ զերրորդ ժամու.	Երրորդ ժամին ատեններ ելաւ :
Ետես այլս.	Տեսաւ ուրիշներ :
Զի կային դատարկ ի հրապարակս.	Որ պարապ կեցեր էին հրապարակներուն մէջ :
Ասէ եւ ցնոսա.	Ասաց անոնց ալ :
Երթայք եւ դուք յայգի իմ.	Գնացէք դուք ալ իմ այգիս :
Որ ինչ արժան իցէ.	Ինչ որ պէտք է, ինչ որ կարժէ :
Տաց ձեզ.	Կուտամ ձեզի :
Գնացին եւ նոքա.	Գնացին անոնք ալ :
Դարձեալ ելեալ.	Նորէն ելաւ :
Զվեց ժամու եւ զինն ժամու.	Վեցերորդ ժամուն ու իններորդ ժամուն ատենները :
Արար նոյնպէս.	Նոյնպէս արաւ :
Զմետասաներորդ ժամու ելեալ.	Մետասաներորդ ժամուն ելաւ :
Եգիտ այլս զի կային դատարկ.	Ուրիշ պարապ կեցողներ գտաւ :
Ասէ եւ ցնոսա.	Ասաց անոնց ալ :
Ընդէր կայք աստ.	Ինչու կեցեր էք հոս :
Զօրս ցերեկ.	Բոլոր օրը, առաւօտէ մինչեւ իրիկուն:

Ասեն ցնա.	Ասին անոր :
Զի ոչ ոք կալաւ զմեզ ի վարձու.	Վասն զի մէկն ալ չբռնեց զմեզ վարձով :
Ասէ ցնոսա.	Ասաց անոնց:
Երթայք եւ դուք յայգին.	Գնացէք դուք ալ այգին :
Որ ինչ արժան է առնուցուք.	Ինչ որ պէտք է կառնուք :

ԴԱՍ Դ.

Թարգմ. ի ռամկականէն ի գրոց բարբառ.

Տանուտէր մարդը առաւօտները կելնէ.	Այր տանուտէր ելանէ ընդ առաւօտս :
Երկնքի թագաւորութիւնը այգւոյ կընմանի.	Նման է արքայութիւն երկնից այգւոյ :
Այգւոյն տէրը բանւոր կբռնէ.	Տէր այգւոյն ի վարձու ունի մշակս :
Օրը տասը դահեկան վարձ խոսացաւ բանւորներուն.	Արկ վարձս մշակացն աւուրն դահեկանս տասն :
Զանոնք հրապարակները յուղարկեց.	Առաքեաց զնոսա ի հրապարակս :
Երրորդ ժամուն ատենները պարապ կեցեր էին.	Զերրորդ ժամուն կային դատարկք:
Շատ բանւորներ տեսաւ.	Ետես մշակս բազումս :
Տանուտէրը բանւորներուն ինչ որ պէտք է կուտայ.	Տանուտէրն տայ մշակաց որ ինչ արժանն իցէ :
Անոնք ալ գնացին այգին.	Գնացին եւ նոքա յայգին :
Մշակներ կրգտնուին որ բոլոր օրը պարապ կկենան.	Գտանին մշակք որ կան զօրն ցերեկ դատարկ :
Անոր համար որ մէկը չվարձեր զիրենք.	Զի ոչ ոք ունի զնոսա ի վարձու:
Այգւոյն գինն էր տասը հազար քանքար.	Գին այգւոյն էր բիւր քանքար :

ԴԱՍ Է.

Կրթութիւն զրուցատրութեան.

Ո՞ւմ նման է արքայութիւն երկնից.	Առն տանուտեառն:
Ո՞ւր ել տանուտէրն.	Ի հրապարակս:
Վասն էր ել ի հրապարակս.	Ի վարձու ունել մշակս յայգի իւր:
Ե՞րբ ել տանուտէրն.	Ընդ առաւօտս:
Ո՞րքան վարձս արկ մշակացն.	Աւուրն դահեկան:
Յո՞ առաքեաց զնոսա.	Յայգի իւր:
Յորո՞ւմ ժամու ել դարձեալ.	Զերրորդ ժամու:
Զի՞նչ ետես.	Ետես այլս զի կային դատարկ:
Ո՞ւր կային մշակքն դատարկք.	Ի հրապարակս:
Զի՞նչ ասաց ցնոսա տանուտէրն.	Երթայք եւ դուք յայգի իմ:
Ո՞յր էր այգին.	Տանուտեառնն:
Զի՞նչ խոստացաւ տալ նոցա.	Որ ինչ արժանն իցէ:
Մշակքն զի՞նչ արարին.	Գնացին եւ նոքա յայգին:
Քանի՞ցս անգամ ել տանուտէրն ի վարձու ունել մշակս.	Հնգիցս, այսինքն ընդ առաւօտս, զերրորդ ժամու, զվեց ժամու, զինն ժամու, եւ զմետասաներորդ ժամու:
Եգի՞տ զոք եւ զմետասաներորդ ժամու.	Այո, եգիտ այլս զի կային դատարկ:
Զի՞նչ ասաց ցնոսա.	Ընդէ՞ր կայք աստ զօրս ցերեկ դատարկք:
Զի՞նչ պատասխանեցին մշակքն.	Զի ոչ ոք կալաւ, ասեն, զմեզ ի վարձու:

ԵՕԹՆԵԱԿ ՎԵՇՏԱՍԱՆԵՐՈՐԴ

ԴԱՍ Ա.

Բ Ն Ա Գ Ի Ր.

1. Եւ իբրեւ երեկոյ եղեւ, ասէ տէր այգւոյն ցգաւառապետ իւր. Կոչեա զմշակսն եւ տուր նոցա վարձս՝ սկսեալ ի յետնոցն մինչեւ ցառաջինսն:

2. Իբրեւ եկին որք զմետասաներորդ ժամուն, առին մէն մի դահեկան. եկեալ եւ առաջինքն՝ համարէին թէ աւելի առնուցուն, եւ առին մէն մի դահեկան եւ նոքա:

3. Իբրեւ առին, տրտնջէին զտանուտեառնէն եւ ասէին, թէ Դոքա յետինքդ մի ժամ գործեցին, եւ հաւասարակորդս մեզ արարեր զդոսա, որ զծանրութիւն աւուրն բարձաք եւ զտօթ:

4. Նա պատասխանի ետ միում ի նոցանէ եւ ասէ. Ընկեր, չզրկեմ զքեզ. ո՞չ դահեկանի միոջ սակ արկեր ընդ իս. առ զքոյդ եւ երթ. եթէ կամիմ յետնոցս տալ՝ որպէս եւ քեզ, եթէ չիցէ՞ ինձ իշխանութիւն յիմս առնել զինչ եւ կամիմ. կամ թէ ակն քո չար է, զի ես առատ եմ:

5. Այսպէս եղիցին յետինք՝ առաջինք, եւ առաջինք յետինք. զի բազումք են կոչեցեալք, եւ սակաւք են ընտրեալք:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

1. Իրիկուն որ եղաւ, այգւոյն տէրն ասաց գաւառապետին թէ Բանուորները կանչէ ու իրենց վարձերը վճարէ՝ ետքիններէն մինչեւ առաջինները:

2. Մետասաներորդ ժամուն ատենները բռնուածները որ եկան՝ մէկ մէկ դահեկան առին: Առաջինները երբոր եկան՝ մտքերնին դրած էին թէ աւելի բան պիտի առնուն. անոնք եւս առին մէկմէկ դահեկան:

3. Սկսան տանտիրոջ դէմ գանգատիլ ու ասել թէ Այդ ետքինները մէկ ժամ միայն բանեցան, ու ատոնք ալ մեզի հաւասար արիր որ բոլոր օրուան ծանրութիւնն ու տաքը քաշեցինք:

4. Իսկ նա պատասխան տուաւ անոնցմէ մէկուն ու ասաց. Եղբայր, ես քեզի զրկանք մը չեմ աներ. դուն մէկ դահեկանի ծախս չարիր ինձի հետ. առ քուկինդ ու գնա բանդ. ես թէ որ քեզի տուածիս պէս կուզեմ տալ այս ետքիններուն, միթէ իշխանութիւն չունիմ իմ բաներուս վրայ ուզածս անելու: Կամ թէ պիտի ասեմք որ քու աչքդ նախանձ է որ ես ինչու համար այսպէս առատաձեռն եմ:

5. Ահա այս կերպով ետքիններ կան որ առաջին պիտի լինին, առաջիններ ալ կան որ ետ պիտի մնան. վասն զի կանչուածները շատոր են, ընտրուածները քիչոր:

ԴԱՍ Բ.

Բ Ա Ռ Ա Ր Ա Ն.

Երեկոյ. իրիկուն:
— Ընդ երեկս. իրիկուան դէմ:
— Ընդ երեկոյս. իրիկունները:
— Յերեկոյէ. առջի իրիկուընէ:
Գաւառապետ. հազարապետ, մասնակարար:
Սկսեալ. սկսած, սկսելով:
— Սկսանիմ. սկսիլ:
Ի յետնոցն. ետքիններէն:
— Յետին. վերջին, ետքի:
— Յետ այնորիկ. անկէց ետքը:
Մեն մի. մէկ մէկ, մէյմէկ:
Համարէին. կկարծէին, մտքերնին դրած էին:
— Համարել. կարծել, միտքը դնել:
Տրտնջել. գանգատիլ, տժգոհիլ:
— Տրտունջ. գանգատ, տժգոհութիւն:
Գործել. բանիլ, աշխատիլ:
— Գործաւոր. բանւոր, աշխատող:
Հասարակորդ. հաւասար:
Բարձաք. վերուցինք, քաշեցինք:
— Բառնալ. վերցընել, քաշել:
— Բարձի. վերուցի:
— Բառնալ թողուլ. երեսի վրայ ձգել:
Տօթ. տաքութիւն:
Զրկել. զրկանք անել, վնաս հասցընել:
Սակ արկեր. ծախս արիր:
— Սակ արկանել. ծախս անել:
Երթ. գնա:
Ակն. աչք:
— Ակն դնել. աչք ձգել:
— Ընդ ակամբ հայել. ծուռ աչքով նայիլ:
— Յականէ յանուանէ. տեղով անունով:
— Առ ականէ. *խաթեր* համար:
Յիմս. իմ բաներուս մէջ:
Առատ. առատաձեռն, *ճէօմէրտ*:
Կոչեցեալք. կանչուածներ:
— Կոչեմ. կանչել, հրաւիրել, անուն դնել:

ԴԱՍ Գ.

Թարգմ. ի գրոց լեզուէ ի ռամկականն.

Իբրեւ երեկոյ եղեւ.	Երբոր իրիկուն եղաւ:
Ասէ տէր այգւոյն ցգաւառապետ իւր.	Ասաց այգւոյն տէրը իր գաւառապետին:
Կոչեա զմշակսն.	Կանչէ բանւորները:
Տուր նոցա վարձս.	Տուր անոնց վարձ:
Սկսեալ ի յետնոցն.	Սկսելով ետքիններէն:
Մինչեւ ցառաջինսն.	Մինչեւ առաջինները:
Իբրեւ եկին որք զմետասաներորդ ժամուն.	Երբոր եկան նոքա որ մետասաներորդ ժամուն տեղները վարձուեր էին:
Առին մեն մի դահեկան.	Առին մէկմէկ դահեկան:
Եկեալ եւ առաջինքն.	Եկան առաջինները ալ:
Համարէին թէ աւելի առնուցուն.	Կարծէին թէ աւելի պիտի առնուն:
Առին մեն մի դահեկան եւ նոքա.	Մէկմէկ դահեկան առին անոնք ալ:
Իբրեւ առին.	Երբոր առին:
Տրտնջէին զտանուտեառնէն եւ ասէին.	Կգանգատէին տանտիրոջը դէմ ու կասէին:
Դոքա յետինքդ մի ժամ գործեցին.	Այդ ետքինները մէկ ժամ բանեցան:
Հասարակորդս մեզ արարեր ըզդոսա.	Մեզի հաւասար արիր ատոնք:

Որ զծանրութիւն աւուրն բար-
ձաք եւ զտօթ.
Նա պատասխանի ետ միում ի
նոցանէ եւ ասէ.
Ընկեր, չզրկեմ զքեզ.
Ո՞չ դահեկանի միոջ սակ ար-
կեր ընդ իս.
Ա՛ռ զքոյդ եւ երթ.
Եթէ կամիմ յետնոցս տալ որպէս
եւ քեզ.
Եթէ չիցէ ինձ իշխանութիւն
յիմս առնել զինչ եւ կամիմ:

Կամ թէ ակն քո չար է.
Զի ես առատ եմ.
Այսպէս եղիցին յետինք առաջինք,
եւ առաջինք յետինք.

Զի բազումք են կոչեցեալք.
Սակաւք են ընտրեալք.

Որ օրուան ծանրութիւնն ու տաքը
քաշեցինք:
Նա պատասխան տուաւ անոնց-
մէ մէկուն ու ասաց:
Եղբայր, քեզի զրկանք չեմ աներ:
Մէկ դահեկանի ծախս չարի՞ր
ինձի հետ:
Ա՛ռ քուկդ ու գնա:
Թէ որ կուզեմ այս ետքիններուն
տալ ինչպէս քեզի:
Միթէ իշխանութիւն չունիմ իմ
բաներուս վրայ ինչ որ կու-
զեմ անելու:
Կամ թէ քու աչքդ չար է:
Որ ես այսպէս առատաձեռն եմ:
Այսպէս պիտի ըլլին ետքինները
առաջին, եւ առաջինները
ետքին:
Վասն զի շատ կանչուած են:
Քիչը ընտրուած են:

ԴԱՍ Դ.

Թարգմ. ի ռամկականէն ի գրոց բարբառ.

Իրիկուն եղաւ.
Հազարապետը բանւորները կան-
չեց.
Այգւոյն տէրը վարձ տուաւ բան-
ւորներուն.
Ամէն բանւորներն ալ մէկմէկ

Երեկոյ եղեւ:
Գաւառապետն կոչեաց զմշակ-
սն:
Տէր այգւոյն ետ վարձս մշակացն:
Ամենայն մշակքն առին մէն մի

դահեկան առին.
Առաջին բանւորները կարծէին
թէ ետքինները աւելի պի-
տի առնուն.
Մէկմէկ դահեկան առնողները
գանգատ կանէին տանտիրոջը
դէմ.
Ետքինները մէկ ժամ բանեցան.
Տանուտէրը առաջին բանւոր-
ները ետքիններուն հաւասար
արաւ.
Բանւորները օրուան ծանրու-
թիւնն ու տաքը կըքաշէն.
Տանուտէրը բանւորները չըզրկեր.
Բանւորները մէկ դահեկանի
ծախս արին այգւոյն տիրոջ
հետ.
Տանուտէրը կուզէր ետքիններուն
ալ այնպէս տալ՝ ինչպէս որ
պիտի տար առաջիններուն.
Իշխանութիւն ունիս քու բանե-
րուդ վրայ ինչ որ կուզես
անելու.
Բանւորին աչքը չար էր՝ տան-
տիրոջ այսպէս առատաձեռն
եղածին վրայ.
Կանչուածները շատ են.
Ընտրուածները քիչ են.

դահեկան:
Առաջին մշակքն համարէին թէ
աւելի առնուցուն քան ըզ-
յետինսն:
Որք առին մէն մի դահեկան՝
տրտնջէին զտանուտեառնէն:
Յետինքն մի ժամ գործեցին:
Տանուտէրն զառաջին մշակսն
հաւասարակորդս արար յե-
տնոցն:
Մշակքն զծանրութիւն աւուրն
բառնան եւ զտօթ:
Տանուտէրն չզրկէ զմշակս:
Մշակքն դահեկանի միոջ սակ
արկին ընդ տեառն այգւոյն։
Տանուտէրն կամէր եւ յետնոցն
տալ որպէս եւ առաջնոցն:
Իշխանութիւն է քեզ ի քոյդ
առնել զինչ եւ կամիս:
Ակն մշակին չար էր՝ զի տա-
նուտէրն այնպէս առատ էր:
Բազումք են կոչեցեալք:
Սակաւք են ընտրեալք:

ԴԱՍ Ե.

Կրթութիւն զրուցատրութեան.

Ե՞րբ ասաց տէր այգւոյն կոչել զմշակսն.	Իբրեւ երեկոյ եղեւ:
Ցո՞ ասաց կոչել զմշակսն.	Ցգաւառապետ իւր:
Ընդէ՞ր կոչեաց զմշակսն.	Տալ նոցա վարձս:
Որպիսի՞ կարգաւ ասաց տալ նոցա վարձս.	Սկսեալ ի յետնոցն մինչեւ ցառաջինսն:
Ո՞յք եկին նախ առնուլ զվարձս.	Որք զմետասաներորդ ժամուն:
Ո՞րչափ ինչ առին նոքա.	Մեն մի դահեկան:
Առաջինքն յի՞նչ մտս էին.	Համարէին թէ աւելի առնուցուն:
Եւ ո՞րչափ ինչ առին նոքա.	Եւ նոքա եւս առին մեն մի դահեկան:
Զի՞նչ ասացին առաջինքն յորժամ առին զվարձս իւրեանց.	Տրտնջեցին զտանուտեառնէն:
Վասն է՞ր տրտնջեցին.	Զի հաւասարակորդս նոցա արար զյետինսն:
Ո՞րչափ ինչ ժամանակ գործեալ էին յետինքն.	Մի ժամ:
Առաջնոցն վաստակք ի՞ւ առաւել էին.	Այնու զի զծանրութիւն աւուրն բարձին եւ զտօթ:
Տանուտէրն ո՞ւմ ետ պատասխանի.	Միում ի նոցանէ:
Զի՞նչ կոչեաց զնա.	Ընկեր:
Զո՞ր հարցումն արար առ նա.	Ո՞չ դահեկանի միոջ սակ արկեր ընդ իս:
Եւ զի՞նչ հրամայեաց նմա.	Առնուլ զիւրն եւ երթալ:
Յետնոցն ո՞րպէս կամեցաւ տալ.	Որպէս եւ առաջնոցն:
Ո՞ր իշխանութիւն է տանուտեառն.	Առնել յիւրսն զինչ եւ կամիցի:
Որպիսի՞ ասաց տանուտէրն զակն տրտնջող մշակին.	Չար:
Ընդէ՞ր չարակնէր մշակն.	Զի տանուտէրն առատ էր:
Ո՞յք իցեն բազումք.	Կոչեցեալքն:
Եւ ո՞յք սակաւք.	Ընտրեալքն:

ԵՕԹՆԵԱԿ ԵՕԹՆԵՒՏԱՍՆԵՐՈՐԴ

ԴԱՍ Ա.

Բ Ն Ա Գ Ի Ր.

1. Յիսուս մտեալ շրջէր ընդ Երիքով. եւ ահա այր մի անուն կոչեցեալ Զակքէոս, եւ նա էր մաքսապետ, եւ ինքն մեծատուն, խնդրէր տեսանել թէ ո՛վ իցէ Յիսուս, եւ ոչ կարէր ի բազմութենէն, զի կարճ էր հասակաւ: Եւ ընթացեալ յառաջս՝ ել ի ժանտաթզենին զի տեսանիցէ զնա. քանզի ընդ այն իսկ անցանելոց էր:

2. Իբրեւ եկն ի տեղին՝ հայեցաւ ի վեր Յիսուս եւ ասէ ցնա. Զակքէ, փութա էջ այտի, զի այսօր ի տան քում արժան է ինձ ագանել: Փութացաւ եւ էջ եւ ընկալաւ զնա ուրախութեամբ: Իբրեւ տեսին ամենեքին՝ տրտնջեցին եւ ասէին թէ Առ առն մեղաւորի եմուտ լուծանել:

3. Եկն եկաց Զակքէոս եւ ասէ ցՏէր. Տէր, ահա զկէս ընչից իմոց տաց աղքատաց, եւ եթէ զոք զրկեցի հատուցից չորեքկին: Եւ ասէ ցնա Յիսուս. Այսօր եղեւ փրկութիւն տանս այսմիկ. քանզի եւ սա որդի Աբրահամու է. զի եկն Որդի մարդոյ խնդրել եւ կեցուցանել զկորուսեալն:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

1. Յիսուս Երիքով (քաղաքը) մտաւ ու կքալէր: Անդիէն Զակքէոս անունով մարդուն մէկը, որ մաքսապետ էր, ինքն ալ հարուստ մարդ, ետեւէ էր տեսնելու թէ արդեօք ո՛վ է Յիսուս, բայց ժողովրդեան շատոր եղածէն՝ չէր կըրնար, վասն զի հասակը կարճ էր: Առաջ վազեց, ժանտաթզենիին վրայ ելաւ որ տեսնէ, որովհետեւ անցնելու տեղն անկից էր:

2. Այն տեղն որ եկաւ Յիսուս՝ վեր նայեցաւ ու ասաց իրեն. Զակքէոս, շուտ արա իջիր անկից, վասն զի պէտք է որ ես այսօր քու տունդ իջեւանիմ: Արտորաց իջաւ եւ ուրախութեամբ ընդունեցաւ զինքը: Տեսնողները ամէնքն ալ սկսան զանգատիլ եւ անել որ մեղաւոր մարդու տունն իջաւ:

3. Զակքէոս եկաւ կեցաւ (Յիսուսի առջեւն) ու ասաց. Տէր, ահա ունեցածիս կէսը կուտամ աղքատներուն, ու թէ որ մէկուն զրկանք արեր եմ՝ քառապատիկը կվճարեմ: Յիսուս պատասխան տուաւ թէ Այս տունը այսօր փրկութեան հասաւ. վասն զի սա ալ Աբրահամու որդի է. վասն զի Քրիստոս եկած է որ կորսուածները գտնէ ու ապրեցընէ:

ԴԱՍ Բ.

ԲԱՌԱՐԱՆ.

Շրջէր . կքալէր :
— Շրջիմ . քալել, ման գալ, ժուռ գալ :
Մաքսապետ . մաքսատան մեծը, մաքսաւորներու գլուխ :
— Մաքս . *կիւմրիւկ* :
— Մաքսաւոր . *կիւմրիւկճի* :
Խնդրել . ուզել, ետեւէ լինել :
Բազմութիւն . շատ ժողովուրդ :
Կարճ . *գըսա* :
— Կարճ ի կարճոյ . կարճ խօսքով :
— Կարճել . դադրեցընել :
Հասակ . մեծութիւն, *պօյ* :
— Հասակակից . տարեկից, *պօյտաշ* :
Ընթացեալ . վազելով :
— Ընթանալ . վազել, *եիւրիւմէք* :
— Ընթացք . վազուածք :
— Ընթացարան . վազելու տեղ :
— Ընթացակից . մէկտեղ վազող :
Ժանտաթզենի . վայրի թզենի, *եապան ինճիրի աղաճը* :
— Ժանտ . չար, գէշ :
— Ժանտաթուզ . վայրի թուզ :
Հայեցեալ . նայելով :

— Հայել . նայիլ :
— Հայեցուած . նայուածք :
Փութա, շուտ ըրա :
— Փութամ . արտորալ, շուտ անել :
— Փոյթ . ջանք, *գայրէթ* . շուտ անող, *չապուք* :
— Փոյթ ընդ փոյթ . շուտով, շուտ շուտ :
— Փութանակի . շուտ շուտ :
Ագանել . իջնալ, հանգչիլ, տեղ մը կենալ :
— Առ առն . մարդու քով :
Լուծանել . քակել, *չէօզմէք* . իջնալ, տեղ մը դադրիլ, *գօնմաք* :
Ընչից իմոց . ստացուածքիս :
— Ինչք . ստացուածք, հարստութիւն :
Զրկեցի . զրկանք արի :
Հատուցից . կվճարեմ :
— Հատուցումն . վճարք :
Չորեքկին . չորս անգամ աւելի :
— Չորեքին . չորսն ալ :
— Չորեքտասան . տասնըչորս :
— Չորեքօրեայ . չորս օրուան :
— Չորիցս . չորս անգամ :
Փրկութիւն . ազատութիւն, գերութենէ ազատիլը :
— Փրկիչ . ազատող :
Խնդրել . փնտռել ու գտնել :
Կեցուցանել . կեանք տալ, ապրեցընել :
— Կեցո . կեանք տուր, ապրեցուր :
Կորուսեալ . կորսուած :
— Կորնչիմ . կորսուիլ :
— Կորուսանեմ . կորսընել :
— Կորուստ . կորսուիլը, կորսուած բան :

ԴԱՍ Գ.

Թարգմ. ի գրոց լեզուէ ի ռամկականն.

Յիսուս մտեալ շրջէր ընդ Երիքով.	Յիսուս մտաւ ու կքալէր Երիքովի մէջ:
Եւ ահա այր մի.	Եւ ահա մարդ մը:
Անուն կոչեցեալ Զակքէոս.	Զակքէոս անունով:
Նա էր մաքսապետ.	Նա մաքսապետ էր:
Ինքն էր մեծատուն.	Ինքը հարուստ էր:
Խնդրէր տեսանել թէ ով իցէ Յիսուս:	Կուզէր տեսնել թէ ով է Յիսուս:
Ոչ կարէր ի բազմութենէն.	Չէր կրնար՝ ժողովրդեան շատութենէն:

Զի կարճ էր հասակաւ.	Վասն զի հասակը կարճ էր:
Ընթացեալ յառաջս.	Առաջ վազեց:
Ել ի ժանտաթզենին.	Ժանտաթզենիին վրայ ելաւ:
Զի տեսանիցէ զնա.	Որ տեսնէ զինքը:
Քանզի ընդ այն իսկ անցանելոց էր.	Վասն զի անկից պիտի անցնէր:
Իբրեւ եկն ի տեղին.	Երբոր եկաւ այն տեղը:
Հայեցաւ ի վեր Յիսուս եւ ասէ ցնա.	Վեր նայեցաւ Յիսուս ու ասաց անոր:
Զակքէ, փութա էջ այսր.	Զակքէոս, շուտ արա իջիր ասկից:
Զի այսօր ի տան քում արժան է ինձ ագանել.	Վասն զի այսօր պէտք է որ քու տունդ իջեւանիմ:
Փութացաւ եւ էջ.	Արտորաց ու իջաւ:
Ընկալաւ զնա ուրախութեամբ.	Ընդունեցաւ զինքը ուրախութեամբ:
Իբրեւ տեսին ամենեքին.	Երբոր ամէնքն ալ տեսան:
Տրտնջէին եւ ասէին.	Կզանգատէին ու կասէին:
Առ առն մեղաւորի եմուտ լուծանել.	Մեղաւոր մարդու տուն մտաւ իջեւանելու:
Եկն եկաց Զակքէոս եւ ասէ ցՏէր.	Եկաւ կանգնեցաւ Զակքէոսն ու ասաց Յիսուսի:
Տէր, ահա զկէս ընչից իմոց տամ աղքատաց.	Տէր, ահա ստացուածքիս կէսը կուտամ աղքատներուն:
Եւ եթէ զոք զրկեցի՝ հատուցից չորեքկին.	Եւ թէ որ մէկուն զրկանք արի, քառապատիկը կըվճարեմ:
Եւ ասէ ցնա Յիսուս.	Ասաց անոր Յիսուս:
Այսօր եղեւ փրկութիւն տանս այսմիկ.	Այս տունը այսօր փրկութեան հասաւ:
Քանզի եւ սա որդի Աբրահամու է.	Վասն զի սա ալ Աբրահամու որդին է:
Զի եկն Որդի մարդոյ խնդրել եւ կեցուցանել զկորուսեալն.	Վասն զի Որդին մարդոյ (Քրիստոս) եկաւ որ կորսուածը փնտռէ գտնէ ու ապրեցընէ:

ԴԱՍ Դ.

Թարգմ. ի ռամկականէն ի գրոց բարբառ.

Յիսուս Երիքովի մէջ կքալէր.	Յիսուս շրջէր ընդ Երիքով:
Զակքէոսը հարուստ մաքսապետ էր.	Զակքէոս մաքսապետ էր մեծատուն:
Կուզէր տեսնել թէ ով է Յիսուս.	Խնդրէր տեսանել թէ ով իցէ Յիսուս:
Չէր կրնար տեսնել՝ ժողովրդեան բազմութենէն.	Ոչ կարէր տեսանել ի բազմութենէն:
Զակքէոսը կարճահասակ էր.	Զակքէոս կարճ էր հասակաւ:
Առաջ վազեց.	Ընթացաւ յառաջս:
Ժանտաթզենիին վրայ ելաւ որ տեսնէ.	Ել ի ժանտաթզենին զի տեսանիցէ:
Յիսուս ալ անոր քովէն պիտի անցնէր.	Ընդ այն իսկ անցանելոց էր Յիսուս:
Այն տեղն եկաւ Յիսուս.	Եկն ի տեղին Յիսուս:
Վեր նայեցաւ ժանտաթզենիին վրայ.	Հայեցաւ ի վեր ի ժանտաթզենին:
Զակքէոս, շուտով վար իջիր ասկից.	Զակքէ, փութա էջ այսր:
Այսօր քու տունդ պիտի իջնամ.	Այսօր ի տան քում արժան է ինձ ագանել:
Շուտ մը վար իջաւ ծառէն.	Փութացաւ եւ էջ ի ծառոյ անտի:
Ուրախութեամբ ընդունեցաւ զինքը իր տունը.	Ընկալաւ զնա ուրախութեամբ ի տուն իւր.
Ամէնքն ալ զանգատ կանէին Յիսուսի դէմ.	Ամենեքին տրտնջէին զՅիսուսէ:
Մեղաւոր մարդու տուն մտաւ իջաւ.	Առ առն մեղաւորի եմուտ լուծանել:
Զակքէոս եկաւ կեցաւ Յիսուսի առջեւը.	Եկն եկաց Զակքէոս առաջի Յիսուսի:
Տէր, ահա հարստութեանս կէսը աղքատներուն կուտամ.	Տէր, ահա զկէս ընչից իմոց տամ աղքատաց:

Թէ որ մէկուն զրկանք արի, քառապատիկը կը վճարեմ.	Եթէ զոք զրկեցի՝ հատուցից չորեքկին:
Զակքէոսի տան փրկութիւնը այն օրն եղաւ.	Յայնմ աւուր եղեւ փրկութիւն տանն Զակքէի:
Մաքսապետն ալ Աբրահամու որդի էր.	Եւ մաքսապետն որդի Աբրահամու էր:
Յիսուս եկաւ որ կորսուածները գտնէ.	Եկն Յիսուս խնդրել զկորուսեալսն:

ԴԱՍ Ե.

Կրթութիւն զրուցատրութեան.

Ո՞ւր մտեալ շրջէր Յիսուս.	Յերիքով.
Զինչ էր Երիքով.	Քաղաք էր ի Հրէաստան:
Զինչ արուեստ էր Զակքէի.	Մաքսապետ էր նա:
Աղքա՞տ ոք էր թէ մեծատուն.	Մեծատուն էր:
Զինչ խնդրէր.	Խնդրէր տեսանել թէ ո՛վ իցէ Յիսուս:
Ընդէ՞ր ոչ կարէր տեսանել.	Զի բազմութիւն յոյժ էր ժողովրդեանն, եւ ինքն կարճ էր հասակաւ:
Զինչ արար Զակքէոս՝ զի տեսանիցէ զՅիսուս.	Ընթացաւ յառաջս եւ ել ի ժանտաթզենին:
Ընդէ՞ր ել ի ժանտաթզենին.	Քանզի ընդ այն իսկ անցանելոց էր Յիսուս:
Զինչ արար Յիսուս.	Իբրեւ եկն ի տեղին՝ հայեցաւ ի վեր:
Եւ զինչ ասաց ցԶակքէոս.	Զակքէ, փութա էջ այտի:
Ո՞ւր կամեցաւ Յիսուս ագանել յայնմ աւուր.	Ի տանն Զակքէի:
Զինչ արար Զակքէոս.	Փութացաւ եւ էջ եւ ընկալաւ զնա:
Զիա՞րդ ընկալաւ Զակքէոս զՅիսուս.	Ուրախութեամբ:

Ո՞րպէս խօսեցաւ Զակքէոս ընդ Յիսուսի.	Եկն եկաց առաջի նորա եւ ասէ:
Զինչ ասաց ցՅիսուս.	Տէր, ահա զկէս ընչից իմոց տաց աղքատաց:
Ընդէ՞ր զկէս ընչիցն միայն կամէր տալ.	Զի ոչ ի զրկանաց ստացեալ էր զինչսն:
Իսկ զզրկանսն ո՞րպէս հատոյց.	Չորեքկին:
Զիա՞րդ ասաց զայն.	Եթէ զոք զրկեցի՝ հատուցից չորեքկին:
Զո՞ր փոխարէնս ընկալաւ Զակքէոս ի դարձին իւրում.	Զայն՝ զի փրկութիւն եղեւ տան նորա յաւուր յայնմիկ:
Ո՞յր որդի ասաց Քրիստոս ըզԶակքէոս.	Աբրահամու:
Է՞ր վասն եկն Որդին մարդոյ, այսինքն Յիսուս.	Խնդրել եւ կեցուցանել զկորուսեալն:

ԵՕԹՆԵԱԿ ՈՒԹՈՒՏԱՍՆԵՐՈՐԴ

ԴԱՍ Ա.

Բ Ն Ա Գ Ի Ր.

1. Մի՛ երկնչիր, հօտ փոքրիկ. զի հաճեցաւ հայր ձեր տալ ձեզ զարքայութիւն: Վաճառեցէք զինչս ձեր եւ տուք ողորմութիւն, եւ արարէք ձեզ քսակս առանց հնանալոյ, գանձ անպակաս յերկինս՝ ուր ոչ գող մերձենայ եւ ոչ ցեց ապականէ. զի ուր գանձն ձեր է՝ անդ եւ սիրտք ձեր եղիցին:

2. Եղիցին գօտիք ձեր պնդեալ ընդ մէջս, եւ ճրագունք լուցեալք, եւ դուք նմանողք մարդկան որ ակն ունիցին տեառն իւրեանց՝ թէ երբ դառնայցէ ի հարսանեաց. զի յորժամ գայցէ եւ բախիցէ՝ վաղվաղակի բանայցեն նմա:

3. Երանի իցէ ծառայիցն այնոցիկ՝ զորս եկեալ տէրն գտցէ արթունս. ամէն ասեմ ձեզ, զի գօտի ընդ մէջ ածցէ,

եւ բազմեցուցէ զնոսա, եւ անցեալ պաշտեսցէ զնոսա. Եւ եթէ յերկրորդ կամ յերրորդ պահու եկեսցէ եւ գտցէ այնպէս, երանելի են ծառայքն այնոքիկ:

4. Բայց զայն գիտասջիք. եթէ գիտէր տանուտէրն յորում ժամու գող գայ, հսկէր եւ չտայր թոյլ ականել զտուն իւր: Եւ դուք եղերուք պատրաստ, զի յորում ժամու ոչ կարծիցէք՝ գայ Որդի մարդոյ:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

1. Մի վախնար, փոքրիկ հօտ (ոչխարներու *սիւրիւ*), վասն զի ձեր հայրը կամեցաւ որ թագաւորութիւն տայ ձեզ: Ծախեցէք ձեր ստացուածքն ու ողորմութեան տեղ տուէք. չհնանալու քսակներ պատրաստեցէք, չպակսելու գանձ ժողվեցէք երկինքը՝ ուր ոչ գող կմօտիկնայ եւ ոչ ցեցը կուտէ կապականէ: Ձեր գանձը ուր է նէ՝ ձեր սիրտն ալ հոն կլինի:

2. Ձեր գօտիները մէջքերնիդ ձիգ կապուած լինին, ձեր ճրագներն ալ վառ լինին. դուք այն մարդկանց նմանեցէք որ կըսպասեն թէ արդեօք իրենց տէրը երբ պիտի դառնայ գայ հարսնիքէն, այնպէս որ եկած դուռը զարկածին պէս՝ բանան:

3. Երանի՜ այն ծառաներուն՝ թէ որ տէրը գայ ու արթուն գտնէ զիրենք. իրաւ կասեմ ձեզի, մէջքը գօտի կըկապէ, զանոնք կընստեցընէ, եւ ինքը կելնէ նոցա ծառայութիւն անելու: Եւ թէ երկրորդ կամ երրորդ պահուն (այսինքն կէս գիշերուն կամ լուսոյ դէմ) գայ եւ այնպէս գտնէ, երանելի են այն ծառաները:

4. Բայց այս ալ գիտցէք, որ եթէ տանուտէր մը գիտնար թէ գողը ո՛ր ժամուն կուգայ, արթուն կկենար ու չէր թողուր որ իւր տանը պատը ծակեն: Դուք ալ պատրաստ եղիք. վասն զի ո՛ր ժամուն որ չէք կարծեր՝ այն ատեն կուգայ Որդին մարդոյ:

ԴԱՍ Բ.

ԲԱՌԱՐԱՆ.

Մի երկնչիր. մի վախնար:
— Երկնչիմ. վախնալ:
— Երկիւղ. վախ:
— Երկիւղած. վախկոտ, աստուածավախ:
— Երկոտ. վախկոտ, վատ:
Հօտ. ոչխարներու բազմութիւն, *սիւրիւ*:
— Հօտապետ. մեծ հովիւ:
Հաճեցաւ. կամեցաւ, յօժարացաւ:
— Հաճիմ. յօժարիլ:
— Հաճոյ. սրտին ուզածը, *մազպուղ*:
— Հաճոյք. հաճութիւն, կամք, *քէֆ*:
Քսակ. *քէսէ*:
Հնանալ. հիննալ:
— Հնախօսութիւն. հին պատմութիւն:
— Հնոտիք. հին բաներ:
Գանձ. *խազնէ*:
— Գանձապետ. գանձի պահապան, *խազնէտար*:
— Գանձել. գանձ ժողվել ու պահել:
Անպակաս. չպակսող, չկորսուող:
Մերձենայ. կմօտենայ:
— Մերձենամ. մօտենալ, դպչիլ:
Ցեց. *կիւվէ*:
— Ցեցակեր. ցեց կերած:
Ապականել. աւրել, փճացընել:
— Ապականութիւն. աւերութիւն, աղտեղութիւն, չարութիւն:
Գօտի. *գուշագ*:
— Գօտի ընդ մէջ ածել. մէջքը գօտի կապել:
— Գօտեպինդ. մէջքը գօտի կապած:
Պնդեալ. ձիգ կապած:
— Պնդել. ձիգ կապել:
Մէջ. մէջք, *պէլ*:
— Ընդ մէջս. մէջքը:
— Մէջ գիշերոյ. կէս գիշեր:
— Ընդ մէջ. մէջտեղէն:
— Ի միջի. մէջը, մէջտեղը:
— Միջաբեկ. մէջքը կոտրած, սիրտը կոտրած:
Ճրագունք. ճրագներ:
— Ճրագ. *մում*:
— Ճրագալոյց. ճրագ վառելը:
— Ճրագարան. աշտանակ, *շամտան*:
— Ճրագու. ճրագի եղ, *մում եաղը*:

Լուցեալք . վառած :
— Լուցանել . վառել, *եագմագ*:
— Լուցկի . վառելու բան, աբէթ . *գավ*, *օտուն* :
Ակն ունիցին . սպասեն :
— Ակն ունիմ . յուսով սպասել :
— Ակնկալութիւն . յոյս :
Դառնայցէ . պիտի դառնայ :
— Դարձցի . կդառնայ, պիտի դառնայ :
— Դարձ առնել . դառնալ :
Ի հարսանեաց . հարսնիքէն :
— Հարսանիք . հարսնիք, *տիւյիւն* :
Բախիցէ . զարնէ :
— Բախել . զարնել, դուռը զարնել :
— Բաբախել . ստէպ զարնել, դողդըղալ :
Վաղվաղակի . շուտ մը, մէկէն ի մէկ :
Բանայցեն . բանան :

— Բացցին . բացուին :
Բազմեցուսցէ . կընստեցընէ :
— Բազմեցուցանել . նստեցընել:
— Բազմել . նստել :
— Բազմոց . նստարան, *մինտէր* :
Պաշտիցէ . կծառայէ :
— Պաշտել . ծառայել :
— Պաշտօն . ծառայութիւն :
— Պաշտօնեայ . ծառայ :
Պահ . երեք ժամու միջոց :
— Երկրորդ պահ . կէս գիշերէն երեք ժամ ետքը :
— Պահք . պաք, պաս :
Հսկէր . արթուն կկենար :
— Հսկել . արթուն կենալ :
— Հսկող . արթուն կեցող :
— Հսկումն . գիշերը քուն չըլինելը :
Չտայր թոյլ . թող չէր տար :
— Թոյլ տալ . թող տալ, թողուլ :
Ական հատանել . պատը ծակել :
— Ական . պատի ծակ, *լաղըմ* :
Կարծիցէք . կարծիք անէք :

ԴԱՍ Գ.

Թարգմ. ի գրոց լեզուէ ի ռամկականն.

Մի երկնչիր, հօտ փոքրիկ .
Հայր ձեր հաճեցաւ .
Հաճեցաւ տալ ձեզ .
Տալ ձեզ զարքայութիւն .
Վաճառեցէք զինչս ձեր .

Մի վախնար, փոքրիկ հօտ :
Ձեր հայրը յօժարացաւ :
Յօժարացաւ տալ ձեզի :
Թագաւորութիւն տալ ձեզի :
Ծախեցէք ձեր ստացուածքը :

Տուք ողորմութիւն .
Առարէք ձեզ քսակս առանց հնանալոյ .
Գանձ անպակաս .
Յերկինս .
Ուր գող ոչ մերձենայ .
Ուր ցեց ոչ ապականէ .
Ուր գանձն ձեր է .
Անդ եւ սիրտք ձեր եղիցին .
Եղիցին գօտիք ձեր պնդեալ ընդ մէջս .
Եղիցին ճրագունք ձեր լուցեալք .
Նմանողք եղերուք մարդկան .
Որ ակն ունիցին տեառն իւրեանց .
Թէ երբ դառնայցէ ի հարսանեաց .
Յորժամ գայցէ եւ բախիցէ .
Վաղվաղակի բանայցեն նմա .
Երանի իցէ ծառայիցն այնոցիկ .
Զորս եկեալ տէրն գտցէ արթունս .
Ամէն ասեմ ձեզ .
Գօտի ընդ մէջ ածցէ .
Բազմեցուսցէ զնոսա .
Անցեալ պաշտիցէ զնոսա .
Եթէ յերկրորդ կամ յերրորդ պահու եկեսցէ .
Եթէ գտցէ այնպէս .
Երանելի են ծառայքն այնոքիկ .
Զայն գիտասջիք .
Եթէ գիտէր տանուտէրն .
Յորում պահու գող գայ .
Հսկէր տանուտէրն .
Չտայր թոյլ ական հատանել .
Ի տան իւրում .

Ողորմութիւն տուէք :
Այնպիսի քսակներ շինեցէք ձեզի որ չեն հիննար :
Չպակսելու գանձ :
Երկինքը :
Ուր որ գող չմօտենար :
Ուր որ ցեցը չփճացներ :
Ձեր գանձը ուր որ է :
Ձեր սրտերն ալ այն տեղը կլինին :
Ձեր գօտիները մէջքերդ կապուած լինին :
Ձեր ճրագները վառ լինին :
Նման եղէք այնպիսի մարդկանց :
Որ սպասեն իրենց տիրոջը :
Թէ երբ պիտի դառնայ հարսնիքէն :
Երբոր գայ ու դուռը զարնէ :
Շուտ մը դուռը բանան անոր :
Երանի կլինի այն ծառաներուն :
Զորս տէրն որ գայ' արթուն գտնէ :
Իրաւ կասեմ ձեզի :
Մէջքը գօտի կկապէ :
Կընստեցընէ զանոնք :
Ոտք կելնէ կծառայէ նոցա :
Թէ որ երկրորդ կամ երրորդ պահուն գայ :
Եթէ այնպէս գտնէ :
Այն ծառաները երանելի են :
Այն բանը աղէկ գիտցէք :
Թէ որ տանուտէրը գիտնար :
Ո՛ր ատեն կուգայ գողը :
Տանուտէրը արթուն կկենար :
Չէր թողուր որ պատը ծակէ :
Իրեն տանը մէջ :

Եւ դուք եղերուք պատրաստ.	Դուք ալ պատրաստ եղէք:
Յորում ժամու ոչ կարծիցէք.	Ձեր կարծիք չարած ատենը:
Գայ Որդի մարդոյ.	Կուգայ Որդին մարդոյ:

ԴԱՍ Դ.

Թարգմ. ի ռամկականէն ի գրոց բարբառ.

Փոքրիկ հօտ, մի՛ վախնար.	Մի՛ երկնչիր, հօտ փոքրիկ:
Ձեր հայրը ուզեց ձեզի անկորուստ գանձ տալ.	Հաճեցաւ հայր ձեր տալ ձեզ գանձ անպակաս:
Երկինքը գող չմօտենար.	Գող ոչ մերձենայ յերկինս:
Ցեցը այս գանձը չփճացըներ.	Ցեց ոչ ապականէ զգանձս զայս:
Ձեր սիրտը ո՛ւր է նէ՝ ձեր գանձըն ալ հոն կլինի.	Ուր սիրտքն ձեր իցեն՝ անդ եւ գանձք ձեր եղիցին:
Անոնց գօտիները մէջքերնին կապած էր.	Գօտիք նոցա պնդեալ էին ընդ մէջս:
Մեր ճրագները վառ էին.	Ճրագունք մեր լուցեալ էին:
Նման եղանք ծառաներու.	Նմանողք եղաք ծառայից:
Ծառան իր տիրոջը կըսպասէ.	Ծառայն ակն ունի տեառն իւրում:
Հարսնիքէն Երբ պիտի դառնաս.	Ե՞րբ դարձցիս ի հարսանեաց:
Երբոր եկաւ դուռը զարկաւ.	Յորժամ եկն եւ բախեաց:
Շուտ մը բացին իրեն.	Վաղվաղակի բացին նմա:
Երանի՜ այն տանտիրոջը.	Երանի՜ իցէ տանուտեառնն այնմիկ:
Ծառան եկաւ ու գտաւ.	Եկեալ ծառայն եգիտ:
Տէրը զծառաները արթուն գտաւ.	Տէրն եգիտ զծառայսն արթունս:
Մէջքը գօտի կապեց.	Գօտի ած ընդ մէջ:
Ծառաները զինքը նստեցուցին.	Ծառայքն բազմեցուցին զնա:
Առաջ անցան ու ծառայութիւն արին անոր.	Անցեալ պաշտեցին զնա:

Թէ որ առաջին պահուն գար.	Եթէ յառաջնում պահուն գայր:
Այնպէս կըգտնէր.	Գտանէր այնպէս:
Ծառաները այս գիտցան.	Ծառայքն գիտացին զայն:
Ձեր գիտեր տանուտէրը.	Տանուտէրն ոչ գիտէր:
Ամէն ատեն գող կուգայ.	Յամենայն ժամու գող գայ:
Ծառաները արթուն կկենային.	Ծառայքն հսկէին:
Ծառան թող տուաւ որ պատը ծակեն.	Թոյլ ետ ծառայն ական հատանել:
Իրենց տանը մէջ.	Ի տան իւրեանց:
Ծառաները պատրաստ էին.	Ծառայքն պատրաստք էին:
Ո՛ր ատենն որ չէին կարծեր.	Յորում ժամու ոչ կարծէին:
Որդին մարդոյ եկաւ.	Եկն Որդի մարդոյ:

ԴԱՍ Ե.

Կրթութիւն զրուցատրութեան.

Որպիսի՛ անուանեաց Տէր զհօտ իւր.	Փոքրիկ:
Զի՞նչ էր զոր փոքրիկն անուանեաց.	Զհօտ իւր:
Զի՞նչ ասէ ցհօտն փոքրիկ.	Մի՛ երկնչիր:
Ո՞ հաճեցաւ տալ մեզ զարքայութիւն.	Հայր մեր:
Զի՞նչ հաճեցաւ տալ մեզ.	Զարքայութիւն:
Զի՞նչ պարտիմք վաճառել.	Զինչս մեր:
Եւ զի՞նչ առնել զնովքն.	Տալ ողորմութիւն:
Որպիսի՞ քսակս պարտիմք առնել:	Քսակս առանց հնանալոյ:
Ո՞ւր պարտի լինել գանձն մեր.	Յերկինս:
Որպիսի՞ գանձ.	Անպակաս:
Զիա՞րդ անպակաս մնայ գանձն յերկինս.	Զի ոչ գող մերձենայ անդր, եւ ոչ ցեց ապականէ:
Ցեցն զի՞նչ առնէ գանձուն.	Ապականէ զայն:

Ո՞ւր են սիրտք մեր.
Գօտիք մեր որպիսիք պարտին լինել.
Ճրագունք մեր ո՞րպէս.
Ո՞ւմ պարտիմք լինել նմանողք.

Ուստի՞ դառնայցէ տէրն.
Ե՞րբ բացցեն նմա.
Ո՞րպէս բացցեն.
Ո՞ւմ իցէ երանի.
Որո՞ց ծառայից.
Զի՞նչ արասցէ տէրն.
Զիա՞րդ վարեսցի ընդ նոսա.
Զո՞ պաշտեսցէ.
Ե՞րբ կարէ գալ տէրն.
Ո՞յք իցեն երանելիք.
Յորո՞ւմ ժամու գող գայ:
Եթէ գիտէր՝ զի՞նչ առնէր.

Եւ մեք որպիսիք պարտիմք լինել.
Է՞ր վասն.

Ե՞րբ գայ Տէրն.

Ուր գանձն մեր է:
Պնդեալ ընդ մէջս:

Լուցեալք:
Մարդկան որ ակն ունիցին տեառն իւրեանց:

Ի հարսանեաց:
Յորժամ գայցէ եւ բախիցէ.
Վաղվաղակի:
Ծառայիցն այնոցիկ:
Զորս եկեալ տէրն գտցէ արթունս:
Գօտի ընդ մէջ ածցէ:
Բազմեցուսցէ զնոսա:
Զծառայսն իւր:
Յերկրորդ կամ յերրորդ պահու:
Ծառայքն այնոքիկ:
Ոչ գիտէ տանուտէրն:
Հսկէր, եւ ոչ տայր թոյլ ական հատանել ի տան իւրում:

Պատրաստք:
Զի յորում ժամու ոչ կարծիցեմք գայ Տէրն մեր:

Յորում ժամու ոչ կարծիցեմք:

ԵՕԹՆԵԱԿ ԻՆՆԵՒՏԱՍՆԵՐՈՐԴ

ԴԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻՐ

1. Յովսէփ եօթնուտասնամեայ էր մինչ արածէր եղբարբքն հանդերձ խաշինս: Եւ սիրէր Յակոբ զՅովսէփ առաւել քան զամենայն որդիսն իւր, քանզի որդի ծերութեան նորա էր, եւ արար նմա պատմուճան ծաղկեայ: Իբրեւ տեսին եղբարքն նորա, ատեցին զնա, եւ ոչ կարէին խօսել ինչ ընդ նմա խաղաղութեամբ: Եւ ետես երազ Յովսէփ, եւ պատմեաց եղբարց իւրոց, եւ յաւելին եւս ատել զնա:

2. Եւ ասէ Յակոբ ցՅովսէփ. Երթ տես եթէ ո՞ղջ իցեն եղբարքն քո եւ խաշինք, եւ բեր ինձ զրոյց: Եւ գնաց Յովսէփ զհետ եղբարց իւրոց, եւ եգիտ զնոսա ի Դովթայիմ: Տեսին զնա եղբարքն յառաջագոյն ի հեռաստանէ, մինչչեւ մօտ եկեալ էր առ նոսա, խորհուրդ վատ ի մէջ առին սպանանել զնա: Իբրեւ լուաւ Ռուբէն, կորզեաց զնա ի ձեռաց նոցա եւ ասէ. Մի հարցուք զդա յոգի, այլ արկէք զդա ի գուբ մի յանապատի աստ: (Զայս ասաց) զի թափիցէ զնա ի ձեռաց նոցա եւ հասուցանիցէ առ հայր իւր:

3. Իբրեւ եկն Յովսէփ առ եղբարսն իւր, մերկացին ըզպատմուճանն նորա ծաղկեայ ի նմանէ, եւ առին ընկեցին զնա ի գուբ մի. եւ գուբն ունայն էր, եւ ջուր ոչ գոյր ի նմա. Եւ նստան ուտել զհացն:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

1. Յովսէփ տասնըեօթը տարու եղած ժամանակը իր եղբարցը հետ ոչխար կարծեցընէր: Յակոբ նահապետն ալ Յովսէփը իր ամէն որդւոցմէ աւելի կըսիրէր, որովհե-

տեւ իւր ծերութեան զաւակն էր, ուստի ծաղկազարդ կապայ մը արաւ անոր: Եղբարքն այս որ տեսան, թշնամացան Յովսէփայ հետ. եւ չէին կրնար հետը անուշութեամբ խօսիլ: Երազ ալ տեսաւ Յովսէփ ու պատմեց եղբարցը, անով աւելի ելաւ անոնց աչքէն:

2. Օր մը ասաց Յակոբ Յովսէփայ. Գնա տես թէ եղբարքըդ ու ոչխարները ինչպէս են, եւ ինձի լուր բեր: Յովսէփ գնաց եղբարցը ետեւէն, ու Դովթայիմ ասուած տեղը գտաւ զանոնք: Եղբարքը առաջուց որ տեսան զինքը հեռուէն, քանի որ դեռ նա անոնց քով չէր եկած՝ չար խորհուրդ խորհեցան իրենց մէջ՝ որ զինքը սպաննեն: Այս որ լսեց Ռուբէն, քաշեց հանեց Յովսէփը նոցա ձեռքէն ու ասաց. Չմեռցընեմք այդ տղան. հապա տարէք զինքը այս դաշտիս մէջի գուբերէն մէկը ձգեցէք: (Այս ասաց) որպէս զի ազատէ Յովսէփը նոցա ձեռքէն ու հօրը քով հասցընէ:

3. Երբոր Յովսէփ եղբարցը քով եկաւ, հանեցին վրայէն ծաղկազարդ կապան, ու զինքը առին գուբի մը մէջ ձգեցին. այն գուբը պարապ էր ու ջուր չկար մէջը. յետոյ նստան հաց ուտելու:

ԴԱՍ Բ.

Բ Ա Ռ Ա Ր Ա Ն.

Եօթնուտասնամեայ . տասնըեօթը տարեկան:
Մինչ . երբոր:
— Մինչեւ . ինչուան:
— Մինչդեռ . քանի որ չէ:
Արածել . արածեցնել, հովուել:
— Զհողմս արածել . պարապ պտըտիլ:
Խաշինս . ոչխարներ:
— Խաշն . ոչխար, այծ, եւ այլն:
— Խաշնարած . ոչխարներու հովիւ:
Պատմուճան . դրսի հագուստ, կապայ:
Ծաղկեայ . ծաղկազարդ, գունաւոր:

Ատեցին . թշնամի դարձան:
— Ատել . չսիրել, թշնամանալ:
— Ատելի . թշնամի, ատեցող:
— Ատելութիւն . թշնամութիւն, ոխ:
Երազ . *տիւշ*, *րույա*:
— Երազատես . երազ տեսնող:
— Երազել . երազ տեսնել:
Պատմեաց . պատմեց, զրուցեց:
Յաւելին . աւելցուցին:
— Յաւելում . աւելցընել . նորէն անել, ասել:
— Յաւել ասել . նորէն ասաց, վրայ բերաւ:
Ողջ . ողջ առողջ, *սաղ*:
— Ողջ լեր . բարեւ քեզ:
— Ողջամբ . ողջ առողջ, *սաղ սալիմ*:
Զրոյց . լուր, *խապէր*:
— Զրուցատրութիւն . խօսակցութիւն:
Զհետ . ետեւէն:
— Զհետ բերել . վրայ բերել, աւելցընել:
Յառաջագոյն . առաջուց, աւելի առաջ:
— Յառաջ . առաջ, *էվվէլ*:
Վատ . չար, գէշ, ծոյլ, անպիտան:
— Վատթար . խիստ չար, վնասակար:
Կորզեաց . քաշեց հանեց:
— Կորզել . քաշել փրցնել, ազատել:
— Կորզան . փորձ, հանդէս, թելհան, *հէտտէ*:
Մի հարցուք . չզարնեմք:
— Հարկանել յոգի . մեռցընել:
Գուբ . փոս, հոր, ջրհոր:
Թափել . ազատել, հանել:
— Թափել զոգի . հոգին հանել:
— Ածել թափել վաղվաղակի . վրայ բերել:
— Թափիլ ի մտաց . խելքը կորսընել:
Մերկացին . հանուեցուցին:
— Մերկանամ . հանուեցընել, հանուիլ:
— Մերկանալ զբան . յայտնի ասել:
Ունայն . պարապ, դատարկ, *պօշ*:
— Ընդունայն . պարապ տեղը, *պօշ եէրէ*:

ԴԱՍ Գ.

Թարգմ. ի գրոց լեզուէ ի ռամկականն.

Յովսէփ եօթնուտասնամեայ էր.	Յովսէփ տասնըեօթը տարու էր:
Մինչ արածէր խաշինս .	Երբոր ոչխար կարածեցընէր:
Եղբարբքն հանդերձ .	Իւր եղբարցը հետ:

Սիրէր Յակոբ զՅովսէփ.
Առաւել քան զամենայն որդիսն իւր.
Որդի ծերութեան նորա էր.
Արար նմա պատմուճան ծաղկեայ.
Իբրեւ տեսին եղբարքն նորա.
Ատեցին զնա.
Ոչ կարէին խօսել ինչ ընդ նմա խաղաղութեամբ.
Ետես երազ Յովսէփ.
Պատմեաց եղբարց իւրոց.
Յաւելին եւս ատել զնա.
Ասէ Յակոբ ցՅովսէփ.
Երթ տես եթէ ողջ իցեն եղբարքն քո.
Բեր ինձ զրոյց.
Գնաց Յովսէփ զհետ եղբարց իւրոց.
Եգիտ զնոսա ի Դոթայիմ.
Տեսին զնա եղբարքն յառաջագոյն ի հեռաստանէ.
Մինչչեւ մօտ եկեալ էր առ նոսա.
Խորհուրդ վատ ի մէջ առին.
Սպանանել զնա.
Իբրեւ լուաւ Ռուբէն.
Կորզեաց զնա ի ձեռաց նոցա.
Մի հարցուք զդա յոգի.

Յակոբ Յովսէփը կսիրէր:
Իւր բոլոր որդւոցմէն աւելի:
Նորա ծերութեան որդին էր:
Ծաղկազարդ կապայ շինեց անոր:
Երբոր տեսան նորա եղբարքը:
Անոր թշնամի եղան:
Չէին կրնար բան մը խօսիլ հետը սիրով:
Յովսէփ երազ տեսաւ:
Իւր եղբարցը պատմեց:
Աւելի ատելութիւն ունեցան անոր դէմ:
Ասաց Յակոբ Յովսէփին:
Գնա նայէ եղբարքդ ինչպէս են:
Ինձի լուր բեր:
Յովսէփ եղբարցը ետեւէն գնաց:
Դոթայիմ ասուած տեղը գտաւ զանոնք:
Եղբարքը տեսան զինքը առաջուց հեռուէն:
Քանի որ քովերը չէր մօտեցած:
Չար խորհուրդ մը արին մէջերնին:
Զինքը մեռցընելու:
Երբոր լսեց Ռուբէն:
Քաշեց հանեց զինքը նոցա ձեռքէն:
Զմեռցընեմք այդ տղան:

Արկէք զդա ի գուբ մի.
Յանապատի աստ.
Զի թափիցէ զնա ի ձեռաց նոցա.
Հասուցանիցէ առ հայր իւր.
Եկն Յովսէփ առ եղբարսն իւր.
Մերկացին զպատմուճանն նորա ծաղկեայ ի նմանէ.
Առին ընկեցին զնա ի գուբ մի.
Գուբն ունայն էր.
Ջուր ոչ գոյր ի նմա.
Նստան ուտել զհացն.

Ձգեցէք զինքը գուբի մը մէջ:
Այս անապատիս մէջ:
Որ զինքը նոցա ձեռքէն ազատէ:
Իւր հօրը հասցընէ:
Յովսէփ եղբարցը քովն եկաւ:
Ծաղկեայ պատմուճանը վրայէն հանեցին:
Առին զինքը՝ գուբը ձգեցին:
Գուբը պարապ էր:
Ջուր չկայր մէջը:
Նստան հաց ուտելու:

ԴԱՍ Դ.

Թարգմ. ի գրոց լեզուէ ի ռամկականն.

Յովսէփ ոչխար կարծեցընէր.
Յակոբ իւր որդիքը կսիրէր.
Նոցա կապաներ շինեց.
Միայն Յովսէփայ ծաղկեայ պատմուճան շինեց.
Եղբայրները ծաղկեայ պատմուճանը տեսան:
Յովսէփայ եղբայրները զինքը ատեցին.
Հետը խօսիլ չէին կրնար.
Յովսէփ նոցա հետ սիրով կըխօսէր.
Յովսէփայ տեսած երազը երկուք էր.
Եղբարցը պատմեց տեսած երազը.
Յակոբ առջինէն ալ աւելի սիրեց զՅովսէփ.

Յովսէփ արածէր խաշինս:
Սիրէր Յակոբ զորդիսն իւր:
Արար նոցա պատմուճանս:
Յովսէփայ միայն արար պատմուճան ծաղկեայ:
Տեսին եղբարքն նորա զպատմուճանն ծաղկեայ:
Եղբարքն Յովսէփայ ատեցին ընդ նմա:
Ոչ կարէին խօսել ընդ նմա:
Յովսէփ խօսէր ընդ նոսա խաղաղութեամբ:
Երազն զոր ետես Յովսէփ կրկին էր:
Պատմեաց եղբարցն իւրոց զերազն զոր ետես:
Յաւել եւս Յակոբ սիրել զՅովսէփ:

Գնա նայէ եղբայրդ ինչպէս է.
Գնաց որ լուր բերէ անոր.
Յովսեփայ եղբարքն ետեւն չը-գնացին.
Քանի որ տեսած էին զինքը.
Մէջերնին խորհուրդ արին.
Յովսեփայ եղբարց խորհուրդը վատ էր.
Մտածեցին որ սպաննեն զինքը.
Ռուբէն Յովսէփը քաշեց հանեց եղբարցը ձեռքէն.
Եղբարքը կուզէին Յովսէփը զարնել մեռցընել.
Շատ գուբեր կային անապատին մէջ.
Ազատեց զինքը նոցա ձեռքէն.
Ռուբէն կուզէր Յովսէփը իւր հօրը ձեռքը հասցընել.
Յովսեփայ եղբարքը նորա ծաղկեայ պատմուճանը վրայէն հանեցին.
Բռնեցին զինքը ձգեցին պարապ գուբ մը.
Գուբին մէջ ջուր չկար.
Յովսեփայ եղբարքը հացի նըստան Դովթայիմ.

Երթ տես եթէ ողջ իցէ եղբայրն քո:
Չոքաւ բերել նմա զրոյց:
Ոչ գնացին եղբարքն Յովսեփայ զհետ նորա:
Մինչեւ տեսեալ էր նոցա զնա:
Խորհուրդ ի մէջ առին:
Վատ էր խորհուրդ եղբարցն Յովսեփայ:
Խորհեցան սպանանել զնա:
Կորզեաց Ռուբէն զՅովսէփ ի ձեռաց եղբարցն:
Կամէին եղբարքն յոգի հարկանել զՅովսէփ:
Գուբք բազումք էին յանապատի անդ:
Թափեաց զնա ի ձեռաց նոցա:
Կամէր Ռուբէն հասուցանել ըզ-Յովսէփ առ հայր իւր:
Եղբարքն Յովսեփայ մերկացին զպատմուճան նորա ծաղկեայ ի նմանէ:
Առին ընկեցին զնա ի գուբ մի ունայն:
Ջուր ոչ գոյր ի գբի անդ:
Եղբարքն Յովսեփայ նստան ուտել զհաց ի Դովթայիմ:

ԴԱՍ Ե.

Կրթութիւն զրուցատրութեան.

Քանի՞ ամաց էր Յովսէփ մինչ արածէր խաշինս.
Զի՞նչ գործ էր Յովսեփայ.

Եօթնեւտասանամեայ:
Արածէր խաշինս:

Ո՞րչափ սիրէր Յակոբ զՅովսէփ.
Ընդէ՞ր այնչափ սիրէր Յակոբ զՅովսէփ.
Զի՞նչ արար նմա.
Եղբարքն իբրեւ տեսին զի՞նչ արարին.
Ո՞րպէս վարէին ընդ նմա.

Զի՞նչ ետես Յովսէփ.
Ո՞ ետես զերազն.
Ո՞ւմ պատմեաց զերազն.
Եւ եղբարքն զի՞նչ արարին.
Զի՞նչ պատուիրեաց Յակոբ Յովսեփայ.
Զի՞նչ ասաց բերել նմա.
Ո՞ւր գնաց Յովսէփ.
Ո՞ւր եգիտ զնոսա.
Ե՞րբ տեսին եղբարքն զՅովսէփ.
Ուստի՞ տեսին զնա եղբարքն.
Ե՞րբ խորհուրդ առին զնմանէ.
Որպիսի՞ ինչ էր խորհուրդն այն.
Զի՞նչ արար Ռուբէն.
Եւ զի՞նչ ասաց.
Ո՞ւր ասաց արկանել զնա.
Ո՞ւր էր գուբն այն.
Ընդէ՞ր ասաց զայն.
Ո՞ւր կամէր տանել զՅովսէփ.
Առ ո՞ եկն Յովսէփ.
Զի՞նչ մերկացին ի նմանէ եղբարքն.
Ո՞ւր ընկեցին զՅովսէփ.

Առաւել քան զամենայն որդիսն իւր:
Քանզի որդի ծերութեան նորա էր:
Պատմուճան ծաղկեայ:
Ատեցին զՅովսէփ:
Ոչ կարէին խօսել ինչ ընդ նմա խաղաղութեամբ:
Երազ:
Յովսէփ:
Եղբարց իւրոց:
Յաւելին եւս ատել զնա:
Երթալ տեսանել եթէ ողջ իցեն եղբարքն նորա եւ խաշինք:
Զրոյց:
Զհետ եղբարց իւրոց:
Ի Դովթայիմ:
Յառաջագոյն:
Ի հեռաստանէ:
Մինչեւ մօտ եկեալ էր առ նոսա:
Խորհուրդ վատ՝ սպանանել զնա:
Կորզեաց զՅովսէփ ի ձեռաց եղբարցն:
Մի՛ հարցուք զդա յոգի:
Ի գուբ մի:
Յանապատի անդ:
Զի թափիցէ զնա ի ձեռաց նոցա:
Հասուցանել կամէր զնա առ հայր իւր:
Առ եղբարսն իւր:
Զպատմուճանն նորա ծաղկեայ:
Ի գուբ մի:

Որպիսի ինչ էր գուբն այն. — Ունայն էր, եւ ջուր ոչ գոյր ի նմա:

Զինչ նստան ուտել. — Զհաց:

ԵՕԹՆԵԱԿ ԹՍԱՆԵՐՈՐԴ

ԴԱՍ Ա.

Բ Ն Ա Գ Ի Ր.

1. Զաչս ի վեր բարձեալ տեսին, եւ ահա անցանէին արք Իսմայէլացիք վաճառականք. եւ ուղտք նոցա լի էին խնկովք, ստաշխամբ եւ ռետնիւ, եւ երթային իջուցանել յեգիպտոս: Եւ ձգեցին հանին եղբարքն զՅովսէփ ի գբոյ անտի, եւ վաճառեցին զնա Իսմայէլացւոցն քսան դահեկանի:

2. Եւ զենին ուլ այծեաց, եւ առեալ զպատմուճանն Յովսեփայ՝ թաթաւեցին յարեանն, եւ առաքեցին տանել առ հայրն իւրեանց եւ ասեն. Զայդ գտաք. ծանիր եթէ որդւոյ քոյ իցէ պատմուճանդ եթէ ոչ: Եւ ծանեաւ զնա եւ ասէ. Պատմուճանս որդւոյ իմոյ է. գազան չար եկեր զնա. գազան յափշտակեաց զՅովսէփ:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

1. Աչքերնին վեր վերուցին, տեսան որ Իսմայէլացի վաճառականներ կանցնին կերթան, հետերնին ալ իրենց ուղտերը, շատ խնկեղէն, ստաշխ ու ռետին բեռցուած, որ Եգիպտոս իջեցընելու կերթային: Վեր քաշեցին հանեցին Յովսէփը գուբէն, ու այն Իսմայէլացիներուն ծախեցին 20 դահեկանի:

2. Յետոյ այծու ծագ մորթեցին, առին Յովսեփայ կապան՝ անոր արեանը մէջ թաթխեցին ու իրենց հօրը յուպան ղրկեցին. Այդ հագուստը գտանք, ասին. նայէ, որդւոյդ կապան է թէ ոչ: Յակոբ մէկէն ճանչցաւ ու ասաց. Այս կապան է թէ ոչ: Յակոբ մէկէն ճանչցաւ ու ասաց. Այս

ԴԱՍ Բ.

Բ Ա Ռ Ա Ր Ա Ն.

Զաչս ի վեր բառնալ. աչքը վեր վերցընել:
— Աչս առնուլ. աչառութիւն անել:
— Աչս արձակել. աչք տնկել:
— Յաչաց հանել. աչքէ հանել:
— Ըստ աչս դատել. երեւցածին նայելով դատել:
— Առ աչօք. առերեւոյթ կերպով, միայն աչքի այնպէս երեւնալով:
Ուղտ. *տէվէ*:
Լի. լիք, լեցուն:
— Լի առնել. լեցընել:
— Լի աւուրք. տարիքը առած, ծերացած:
— Լի կատարեալ. բոլոր բովանդակ, ամբողջ:
Խնկովք. խունկերով:
— Խունկ արկանել. խունկ ծխել:
Ստաշխամբ. ստաշխով:
— Ստաշխն. զմուռի տեսակ, *պուխուր*:
Ռետնիւ. ռետինով:
— Ռետին. անուշահոտ ծառէ վազած եղ:
Իջուցանել. իջեցընել:
Ձգել. քաշել, *չէքմէք*:
Զենին. մորթեցին:
— Զենում. մորթել:
Ուլ այծեաց. այծու ձագ:
— Ուլենի. ուլի մորթ:
Թաթաւել. թաթխել, ներկել:
Յարեանն. արեանը մէջ:
— Արիւն. *գան*:
— յԱրեան առնել. արիւնլուայ անել:
Ծանիր. ճանչիր, հասկըցիր:
— Ծանեաւ. ճանչցաւ:
— Ծանօթ. ճանչուոր, ճանչցուած:
Եկեր. կերաւ:
— Կերի. կերայ:
Յափշտակել. խլել առնուլ, յանկարծ ու բռնի առնուլ. *գափմագ*:

ԴԱՍ Գ.

Թարգմ. ի գրոց լեզուէ ի ռամկականն.

Զաչս ի վեր բարձեալ տեսին .	Աչքերնին վեր վերուցին ու տեսան :
Եւ ահա անցանէին .	Անցնելու վրայ էին :
Արք Իսմայելացիք վաճառականք .	Իսմայելացի վաճառականներ :
Ուղտք նոցա լի էին խնկովք .	Նոցա ուղտերը խունկերով լեցուն էին :
Երթային իջուցանել յԵգիպտոս .	Կերթային Եգիպտոս իջեցընելու :
Ձգեցին հանին զՅովսէփ ի գբոյ անտի .	Քաշեցին հանեցին Յովսէփը գուբէն :
Վաճառեցին զնա Իսմայելացւոցն .	Ծախեցին զինքը Իսմայելացւոց :
Քսան դահեկանի .	Քսան ղուրուշի :
Զենին ուլ այծեաց .	Այծու ձագ մորթեցին :
Առեալ զպատմուճանն Յովսէփայ .	Առին Յովսէփայ կապան :
Թաթաւեցին զպատմուճանն յարեան .	Արիւնի մէջ թաթխեցին կապան:
Առաքեցին տանել առ հայրն իւրեանց .	Իրենց հօրը յուղարկեցին :
Զայդ գտաք .	Այդ բանը գտանք :
Ծանիր եթէ որդւո՞յ քո իցէ պատմուճանդ եթէ ոչ .	Նայէ այդ կապան որդւո՞յդն է թէ չէ :
Յակոբ ծանեաւ զնա .	Յակոբ ճանչցաւ զայն :
Պատմուճանս որդւոյ իմոյ է .	Այս պատմուճանը իմ որդւոյսն է :
Գազան չար եկեր զնա .	Չար գազան կերաւ զինքը :
Գազան յափշտակեաց զՅովսէփ.	Գազան յափշտակեց Յովսէփը :

ՊԵՏ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ Гос. Публ. Библиотека ՀԱՅՍՍՀ — ССРА им. А. Мясникяна Ա. ՄՅԱՍՆԻԿՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ

ԴԱՍ Դ.

Թարգմ. ի ռամկականէն ի գրոց բարբառ.

Աչքը վեր վերուց :	Զաչս ի վեր եբարձ :
Յովսէփայ եղբարքը Իսմայելացիներ տեսան .	Եղբարքն Յովսէփայ տեսին արս Իսմայելացիս :
Իսմայելացի վաճառականները կանգնէին .	Վաճառականքն Իսմայելացիք անցանէին :
Նոցա ուղտերը Եգիպտոս կերթային .	Ուղտք նոցա յԵգիպտոս երթային :
Ուղտերը խունկերով լեցուն էին .	Ուղտք նոցա լի էին խնկովք :
Տուս մը քաշեցին հանեցին իրենց եղբայրը գուբէն .	Ձգեցին հանին զկողկողակի զեղբայրն իւրեանց ի գբոյ անտի:
Աժան ծախեցին զինքը .	Դիւրագնոյ վաճառեցին զնա :
Ոչխարներ մորթել .	Զենուլ խաշինս :
Յովսէփայ կապան ուլին արեանը մէջ թաթխեցին .	Զպատմուճանն Յովսէփայ թաթաւեցին յարեան ուլուն :
Կապան իրենց հօրը ղրկեցին .	Առաքեցին տանել զպատմուճանն առ հայրն իւրեանց :
Իբր թէ զայն գտեր էին .	Որպէս թէ զայն գտեալ էր նոցա:
Ճանչցաւ Յակոբ իւր որդւոյն կապան .	Ծանեաւ Յակոբ զպատմուճան որդւոյ իւրոյ :
Յովսէփայ կապան էր .	Պատմուճանն Յովսէփայ էր :
Նախանձու գազանն էր Յովսէփն ուտողը .	Գազանն նախանձու եկեր ըզՅովսէփ :
Թշնամութիւնը հօրը ձեռքէն առաւ զՅովսէփ .	Ատելութիւն յափշտակեաց զՅովսէփ ի ձեռաց հօրն :

ԴԱՍ Ե.

Կրթութիւն զրուցատրութեան.

Ո՞յք ոմանք անցանէին .	Արք Իսմայելացիք :
Զինչ առուեստ էր նոցա .	Վաճառականք էին :

Ուղտք նոցա զի՞նչ տանէին.	Լի էին խնկովք, ստաշխամբ եւ ռետնիւ:
Ո՞ւր տանէին զայն ամենայն.	Երթային իջուցանել յԵգիպտոս:
Ուստի՞ ձգեցին հանին զՅովսէփ.	Ի գբոյ անտի:
Քանի՞յ վաճառեցին զնա.	Քսան դահեկանի:
Ո՞ւմ վաճառեցին.	Իսմայելացւոցն:
Զի՞նչ զենին եղբարքն Յովսէփայ.	Ուլ այծեաց:
Զի՞նչ արարին զպատմուճանն Յովսէփայ.	Թաթաւեցին յարեանն:
Առ ո՞ տարին զպատմուճանն.	Առ հայրն իւրեանց:
Զի՞նչ ասացին ցնա.	Զայդ գտաք, ասեն. ծանիր եթէ որդւոյ քո՞յ իցէ պատմուճանդ եթէ ոչ:
Զի՞նչ արար Յակոբ.	Ծանեաւ զպատմուճանն:
Ո՞ եկեր, ասէր, զՅովսէփ.	Գազան չար:
Զո՞ յափշտակեալ ասէր գազանին.	ԶՅովսէփ:

ՎԵՐՋ ԱՌԱՋՆՈՅ ՄԱՍԻՆ.

3263
2017
ՀՀ Ազգային գրադարան
NL0059738